

Møte torsdag den 30. mai 2013 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 88)

1. Innstilling fra justiskomiteen om forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve (Innst. 339 S (2012–2013), jf. Meld. St. 15 (2012–2013))
2. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i aksjelovgivning mv. (forenklinger) (Innst. 347 L (2012–2013), jf. Prop. 111 L (2012–2013))
3. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i aksjeloven mv. (offentlig kunngjøring i avis mv.) (Innst. 345 L (2012–2013), jf. Prop. 122 L (2012–2013))
4. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (Innst. 346 L (2012–2013), jf. Prop. 92 L (2012–2013))
5. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i politiregisterloven mv. (Innst. 344 L (2012–2013), jf. Prop. 114 L (2012–2013))
6. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i forvaltningsloven (Innst. 342 L (2012–2013), jf. Prop. 116 L (2012–2013))
7. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Øyvind Håbrekke, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold om tiltak for å bekjempe det moderne slaveriet (Innst. 340 S (2012–2013), jf. Dokument 8:85 S (2012–2013))
8. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Michael Tetzschner, Gunnar Gundersen, Frank Bakke-Jensen, Ingrid Schou, André Oktay Dahl og Siri A. Meling om lov om rettssikkerhet ved forvaltningens bruk av tvangsmidler (Innst. 271 L (2012–2013), jf. Dokument 8:30 L (2012–2013))
9. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant**Erling Løseth***Presidenten:** Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant fra Arbeiderpartiet i Hordaland, Erling Løseth, er død, 85 år gammel.

Erling Løseth var vararepresentant fra 1969 og møtte fast fra oktober 1977 til oktober 1981 som representant for Hallvard Bakke og Arne Nilsen i deres statsrådstitid. Erling Løseth var medlem av administrasjonskomiteen og kirke- og undervisningskomiteen.

Løseth var lærer av yrke, og etter årene på Stortinget

ville han tilbake til Kvinnherad og til sin sivile jobb som rektor ved Sunde skole. Han ble oppfattet som en streng skolemann som stilte strenge krav både til seg selv, til elevene og til medarbeiderne. Han avsluttet sin yrkeskarriere som skolesjef i Kvinnherad i 1993.

Erling Løseth hadde mange offentlige verv, og han var en meget aktiv politiker i Kvinnherad kommune og i Hordaland fylkeskommune gjennom mange år på 1960- og 1970-tallet. Politikeren Erling Løseth blir omtalt som et ryddig og ærlig menneske. Han var alltid godt forberedt til møter, og han var godt orientert i de fleste samfunnsspørsmål. Han ivaretok Kvinnherad og regionens interesser på en god måte, både i Stortinget og som fylkes- og kommunalpolitiker. Han var opptatt av hvordan en måtte innrette samfunnet for å nå de politiske målene. Han var nøysom og la vekt på trygg økonomistyring.

Erling Løseth var òg interessert i idrett. Han utmerket seg bl.a. som en uvanlig god fotballspiller i klubben Trio, og han brukte en del av sportsterminologien i politikken. I sitt siste avisintervju som stortingsmann, for noen og tretti år siden, sa han bl.a.: «Å sitte på Stortinget er å delta i et lagspill. Her er det ikke særlig rom for politiske solospill på arenaen.» Mange mente Løseth var en typisk spiller på Stortingets «A-lag».

De som kjente Erling, visste også at han i særdeleshet var en omsorgsfull og kjærlig familiemann.

Vi takker Erling Løseth for hans virke og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representantene Marit Nybakk og Øyvind Vaksdal, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Sak nr. 1 [10:04:00]

Innstilling fra justiskomiteen om forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve (Innst. 339 S (2012–2013), jf. Meld. St. 15 (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 45 minutter og fordeles med inntil 10 minutter til saksordfører, inntil 5 minutter til hvert av de øvrige partiene og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter inn-

legg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte tale-tid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anna Ljunggren (A) [10:04:53] (ordfører for saken): I dag debatterer vi den aller første stortingsmeldingen om vold i nære relasjoner – en stortingsmelding full av gode tiltak som vil sette oss i stand til å forebygge bedre, hjelpe flere og til å bistå kvinner, menn og barn som er utsatt for vold i en nær relasjon, bistå slik at de kan bli trygge og frie barn og voksne, en stortingsmelding hvor det følger med 75 mill. kr.

Jeg mener at vi gjennom meldingen – og innstillingen – har lyktes i å komme med gode tiltak som ivaretar de voldsutsatte, men også voldsutøveren. Og i dag er jeg stolt over å ha fått være med på å få på plass tiltak som vil kunne hjelpe folk å komme ut av terroren og tilbake til samfunnet, og over å ha bidratt til tiltak som bedre enn tidligere vil forebygge vold i nære relasjoner.

Før jeg kommer nærmere inn på tiltakene, vil jeg si litt om bakgrunnen for stortingsmeldingen. Vold i nære relasjoner er et betydelig samfunnsproblem, som dessverre over lengre tid har vært ansett som et privat anliggende. Gjennom de siste årene har regjeringen – og politikere i opposisjonen – sammen med ulike frivillige organisasjoner løftet temaet. Derfor er vi der vi er i dag.

Vold i nære relasjoner har gjennom de siste åtte årene, med rød-grønn regjering, vært et høyt prioritert politisk område. Vi har jobbet systematisk for å styrke likestillingen og synliggjøre vold, og for å bringe vold i nære relasjoner ut av de private rommene og inn på den offentlige arenaen. Gjennom fire handlingsplaner har dette arbeidet blitt tydeliggjort og synliggjort. Et eksempel på dette er at flere enn noen gang anmelder vold i nære relasjoner. Og i etterkant av dagens behandling går regjeringen i gang med den femte handlingsplanen om vold i nære relasjoner.

Det er komiteen glad for. Og komiteen har gjennom sin innstilling gitt regjeringen klare innspill på hva vi mener bør tas med i denne varslede handlingsplanen.

Tallene er klare: Voldens omfang koster samfunnet mellom 4,5 og 6 mrd. kr årlig, og mellom 75 000 og 100 000 mennesker utsettes årlig for vold i en nær relasjon. Men disse tallene gir oss ikke et innblikk i den frykten, fortvilelsen og mangelen på frihet som rammer menneskene bak tallene. De viser heller ikke hvordan volden og frykten gjennomsyrrer hverdagen til kvinner og barn og gir traumer som følger dem i årevis.

Overgrepene er alvorlige, de pågår ofte over tid, de kan omfatte både fysisk og psykisk vold og i verste fall tar de liv. Og ikke minst: Volden utøves der du skal føle deg tryggest, i ditt eget hjem, og av en av dine aller nærmeste.

De aller fleste som utsettes for vold i en nær relasjon, er kvinner. Den grovste volden er det menn som påfører kvinner. Men også menn opplever vold i parforhold, enten det er fysisk eller psykisk vold, og stigmaet og mørketallene blant disse er antagelig store. Barn som opplever vold i

hjemmet, har stor risiko for å bli utrygge og for å få redusert helse- og livskvalitet, også i voksen alder. Vi vet også at skadevirkningene av å leve i en familie der det forekommer vold mellom voksne, tilsvarer det å bli direkte utsatt for vold.

Regjeringen ønsker å se vold og seksuelle overgrep mot barn i et bredere perspektiv og med full oppmerksomhet rettet mot barna. Derfor vil regjeringen legge fram en strategi om vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom, og komiteen kommer i innstillingen med en rekke innspill til den strategien.

I forrige uke møtte jeg Marta Santos Pais, som er FNs spesialrapportør for vold mot barn. Hun sa noe viktig: Det som er så bra med arbeidet dere gjør i Norge, er at det er kunnskapsbasert.

Det er jeg helt enig i. Vi kan ikke basere oss på synsing, og derfor trenger vi oppdaterte tall. Derfor skal Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress, NKVTS, gjennomføre en landsomfattende omfangsundersøkelse av vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Vi må øke kunnskapen om vold i nære relasjoner – i politiet, i hjelpeapparatet, i skoler og for ansatte på ulike mottak. Da trenger vi også mer forskning, og det skal opprettes et eget forskningsprogram om vold i nære relasjoner.

Et av tiltakene som meldingen skisserer, er at vi må ha fokus på implementering og operasjonalisering av kunnskap. Det nytter jo ikke med kunnskap og omfangsstudier hvis det ikke nås ut til dem som vil ha nytte av det i sitt yrke. Vi må også styrke kompetansen om vold i hjelpeapparatet, spesielt i yrkesgrupper som jobber med mennesker daglig. Gode voldsforebyggende tiltak vil kunne spare samfunnet for store kostnader og spare den voldsutsatte for store lidelser.

For å kunne forebygge bedre må vi særlig rette oppmerksomheten mot økt kunnskap i arbeidet med å bekjempe vold i nære relasjoner. Det er viktig at ansatte i skole og barnehage kjenner til hvordan de skal avdekke vold og overgrep, og vet hvordan de skal ta sin mistanke videre, og det er viktig at leger har kunnskap nok til å kunne avdekke om en skade kommer fra lek eller fra slag.

For å tørre å bryte ut er det svært viktig for mange at de vet at de vil få god oppfølging hos politiet. Etablering av familievoldskoordinatorer i alle politidistrikter og familievoldsteam i de store byene har vært en viktig del i arbeidet med å styrke innsatsen fra politiets side. Politiet har, som mange andre, forbedringspotensial, og framover er det derfor behov for å styrke kunnskapen, kompetansen, samarbeidet og innsatsen mot vold i nære relasjoner. Selv om antall anmeldelser går opp, henlegges for mange saker om vold i nære relasjoner, og saksbehandlingstiden er for lang. Dette blir en tilleggsbelastning for den som er utsatt. Det kan i ytterste konsekvens bidra til at færre oppsøker politiet for å få nødvendig hjelp til å komme bort fra et voldelig forhold.

Det er også viktig at politiet i sin statistikk innfører flere kategorier, sånn at man får et best mulig bilde av de ulike formene for vold og hvordan de finner sted i en nær relasjon, og vold mot barn skal registreres i en egen kategori i politiets eksisterende statistikk.

I meldingen foreslås det å prøve ut samarbeidsprosjekter tilsvarende prosjektet Karin i Malmö, ved Stovner. Her skal politi og tjenesteapparat gi bistand til voldsutsatte i samme lokalitet. Tirsdag denne uken besøkte jeg Prosjekt Karin i Malmö. De startet med å tilby hjelp til utsatte kvinner og menn, og har med tiden utvidet prosjektet til et konsept der også barnehuset er lokalisert under samme tak. I tillegg til dette gir de også behandling til voldsutøvere.

Krisesentrene har gjennom de siste 35 årene vært grunnvullen i hjelpetilbudet til voldsutsatte kvinner og deres barn. Krisesentertilbudet har vært gjennom en rekke endringer de siste årene, med lovfesting av tilbudet som det aller viktigste. Komiteen mener at tiden er kommet for å presisere loven, og ber derfor i sin innstilling om at det utarbeides en veileder til krisesenterloven. Flertallet går inn for det, mindretallet ønsker å gå lenger.

Vi må styrke og forankre tilbudet til ofrene i kommunene. Kommunene skal legge til rette for at livskvaliteten blir best mulig for innbyggere, og er leverandør av de fleste tjenestene ofre for vold i nære relasjoner har behov for. Det er viktig at kommunene øker kunnskapen i sine tjenester, sånn at de er i stand til å forebygge og følge opp innbyggerne som utsettes, eller har vært utsatt, for vold. Skolehelsetjenesten spiller en viktig rolle i kommunenes arbeid, og må også drive virksomhet i skolene opp mot de ulike elevgruppene. Det er derfor svært gledelig at helseministeren i forbindelse med framleggelsen av folkehelsemeldingen kom med lovnader om 300 nye helsesøstre.

Barnehusene handler om å skape trygge mennesker – trygge små mennesker. I løpet av året vil det være ti barnehus på plass rundt omkring i landet. Barnehusene skal tilby medisinske undersøkelser og dommeravhør av barn utsatt for vold, overgrep eller andre kriminelle handlinger. I løpet av september skal barnehusene i Bodø og Sandefjord være på plass. Det vil føre til at flere barn får hjelp, og forhåpentligvis at ventetiden for dommeravhør av barn går ned.

Før jeg avslutter, vil jeg kort nevne overgrepsmottakene, hvor vi i dag overfører ansvaret fra kommunene til spesialisthelsetjenesten. Her er det uenighet mellom posisjon og opposisjon. Vi vil at alle som er utsatt for vold, skal få god hjelp. Bakgrunnen for flertallets standpunkt er at vi ønsker å skape trygge rammer for overgrepsmottakene, sånn at vi kan gi gode tilbud for dem som utsettes for overgrep – voksne og barn.

Som i helsetjenesten for øvrig bør det som krever spesiell kompetanse, ivaretas i spesialisthelsetjenesten, mens det som er hyppig eller krever mindre spesialisert kompetanse, ivaretas i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette innebærer at alle tjenester til barn utsatt for vold og overgrep bør ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Når det gjelder voksne, bør tjenesten til kvinner og menn utsatt for seksuell vold ivaretas av mottak i spesialisthelsetjenesten, mens relasjonsvold, når den er av den typen som faglig sett kan håndteres i kommunene, bør håndteres der. I større kommuner bør man se denne problemstillingen i sammenheng. Dette er et tiltak som støttes av UNICEF og barneombudet. Barneombudet er for øvrig på galleriet her i dag og følger debatten.

Mange tror nok at dette ikke angår dem, men tallenes tale er klar. På grunn av menns vold er 1 000 kvinner i Norge på flukt. De bor på strengt fortrolig adresse, og mellom 1 200 og 1 800 kvinner går til enhver tid med voldsalarm i Norge.

Helt til slutt vil jeg be opposisjonen vurdere å gjøre forslag nr. 3 om til et oversendelsesforslag.

Åse Michaelsen (FrP) [10:15:15]: Først vil jeg takke saksordføreren for en veldig fleksibel og smidig håndtering av saken – tusen takk, Anna.

Fremskrittspartiet ønsker velkommen denne stortingsmeldingen som omhandler et svært viktig tema. Vi ønsker å sette i verk tiltak som kan bekjempe noe av det verste som skjer rundt oss i samfunnet, og vi stiller oss også bak mange av de tiltakene som foreslås. Men så ser vi tydelig at regjeringen ikke alltid er konkret nok. Vi trenger handlekraft, ikke bare rapporter og vurderinger om hva vi må gjøre.

Fremskrittspartiet reagerer på at en viktig del av det som er vold i nære relasjoner, ikke er en del av denne rapporten. Vi tenker i første rekke på kjønnslemlestelse og tvangsekteskap, som vi helt klart mener burde vært innlemmet i planen.

Det har skjedd store endringer når det gjelder hvem som kommer til krisesentrene. 62 pst. av dem som bruker disse, er minoritetskvinner. Mange mangler nettverk, er lite integrert og kommer fra kulturer der det forventes at man blir værende, uansett vold eller overgrep. Vi må også i langt større grad igangsette tiltak rett mot unge jenter og gutter som lever i evig frykt for eget liv om de blir for norske. Disse kulturforskjellene må det røskes opp i, og vi må kreve at man må forholde seg til norsk lov, ikke sharia, og med tydelige konsekvenser om man ikke gjør det. Dessverre er deler av disse problemstillingene utelatt i meldingen.

Vold som skjer mellom mennesker som står hverandre nær, er et stort folkehelseproblem. Ikke bare er det veldig alvorlig for dem det gjelder, men det har også en høy kostnad for samfunnet – det antydes opp mot 6 mrd. kr årlig, men det er også store mørketall.

Et av våre forslag har med foreldreretten å gjøre. Vi mener at hvis en mor eller far blir dømt for alvorlige overgrep mot egne barn, skal man kunne frata vedkommende foreldreretten og samværsretten med barnet. Det er helt vanvittig at volds- og overgrepstøvere etter endt soning nå får alle rettigheter tilbake igjen overfor barna.

Vi ønsker også at det skal brukes mer ressurser på kartlegging av vold mot barn. Det statistikkgrunnlaget vi har, er utdatert og ikke godt nok. Vi ønsker oss mer kunnskap om dette, så vi kan sette i verk de rette tiltakene. En av de tingene meldingen avslører, og som vi reagerer på, er at ventetiden for barn som skal avhøres, øker. Det er ikke holdbart, og vi ber om at det tas umiddelbare grep for å sikre at dagens regelverk om tidspunkt for dommeravhør av barn overholdes. Dette er ikke ukjent for regjeringen. De har tross alt hatt en flertallsregjering i åtte år, så en kan spørre seg hvorfor de ikke har klart å løse opp i dette.

En annen forferdelig konsekvens er at mange personer må leve med skjult adresse. Mange av disse må også etab-

lere seg på nytt flere ganger, og situasjonen blir enda vanskeligere når man opplever store kostnader med å flykte fra bosted til bosted. Å bygge opp et nytt liv koster. Vi mener derfor at Husbanken må få en mye viktigere rolle for dem som lever eller har levd med skjult adresse, såkalt Kode 6. Vi foreslår derfor at det tilrettelegges for at husbankordningen skal bli bedre for dem dette gjelder. Krav til egenkapital og andre fleksible ordninger må på plass.

Vi ser i saken at flertallspartiene ikke er fornøyd med hvordan overgrepsmottakene fungerer. De mener at det er for varierende kvalitet på tilbudet. Deres svar på hvordan dette skal løses, er å koble inn spesialisthelsetjenesten. Barn som er utsatt for vold og overgrep, bør ivaretas av spesialisthelsetjenesten, men de ønsker å skille mellom seksuell vold og relasjonsvold når det gjelder voksne. Dette er vi kritiske til.

Vi er også bekymret for prosessen når noen tilkjennes erstatning etter en voldssak. Det er vel ingen tvil om at en slik sak er en stor belastning for dem det gjelder, og vi synes det er feil at man da i tillegg må forholde seg til overgriperens økonomi i forbindelse med utbetaling av erstatninger. Vi mener optimalt sett at staten bør forskuttere erstatninger – ikke måned for måned som det legges opp til nå med den nye SI-ordningen, men alt på en gang – sånn at ofrene kan legge det hele bak seg og gå videre i livet. Sånn som det er og blir lagt opp til nå, blir en minnet på det som har skjedd, hver måned.

Videre ber vi på nytt om at regjeringen utreder etableringen av en offeromsorg og viser til at en samlet komité faktisk har bedt regjeringen om dette to ganger tidligere.

Så til oss selv. Som sagt: Barn er en utsatt gruppe, en gruppe som ikke er i stand til å verne seg selv eller vite hva som er normalt eller ikke normalt, eller hvor man henvender seg eller hvem man kan snakke til. Tidligere undersøkelser anslår at mer enn 100 000 barn lever med vold i familien.

Hva har vi lært av Christoffer-saken, Alvdal-saken og ikke minst den siste familievoldssaken, som har vært helt forferdelig å være vitne til? Hvorfor avdekkes ikke dette tidligere? Er det frykten for å ta feil? Hvorfor meldes det ikke fra? Er det usikkerhet med hensyn til hva som vil skje hvis man sier fra? Eller er det bare det at alt er så tabubelagt?

Jeg tar opp forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Presidenten: Representanten Åse Michaelsen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

André Oktay Dahl (H) [10:20:39]: Aller først har jeg lyst til å takke saksordføreren for en veldig bra jobb. Komiteen er stort sett enstemmig i merknadene. Det skyldes veldig mye saksordføreren innsats. Høyre og jeg er glad for at man i komitéinnstillingen – takket være dette – er klar på at vold og overgrep i nære relasjoner rammer enkeltmennesker.

Det er ikke noen forskjell på menn og kvinners evne til å håndtere det å være voldsutsatt eller overgrepsutsatt i Norge, selv om det tradisjonelle svart-hvitt-bildet av kvinnen som kun offer, og mannen som kun voldsutøver og

overgriper, selvfølgelig påvirker debatter, innstillinger og ikke minst ressursinnsats og tiltak veldig. Neste skritt på veien i likestillingskampen her i Norge er at den manifesterer seg i bedre hjelpetilbud og oppfølging av både menn og kvinner og at man ser enkeltmennesker uavhengig av kjønn, ikke bare som potensielt utsatte, men også som utøvere av vold og overgrep. Ikke minst er det viktig, som en enstemmig komité påpeker, å inkludere andre utsatte grupper som f.eks. barn i minoritetsmiljøer, LHBT-befolkningen og eldre når det gjelder tenkningen og oppmerksomheten knyttet til vold og overgrep. Som tidligere styremedlem av henholdsvis Norsk Krisesenterforbund, Skeiv Verden, Fellesskap mot seksuelle overgrep og nåværende styremedlem i Reform er dette for meg en gledelig felles politisk og moderne tilnærming til likestillingsspørsmål. Jeg har lyst til å berømme alle organisasjonene og idealistene som jobber på dette feltet, ved siden av de nevnte organisasjonene.

En stor utfordring er imidlertid den sektortenkningen som skaper utfordringer når det gjelder å etablere effektive tiltak for å hjelpe voldsutsatte. Det trengs langt bedre koordinering av det samlede arbeidet mot f.eks. tvangsektenskap, menneskehandel og det vi diskuterer her i dag: vold i nære relasjoner.

Høyre er enig i at hjelpeapparatet må få større kompetanse på vold og overgrep i nære relasjoner, herunder hvordan å oppdage at pasienter, elever eller andre man møter, er utsatt for vold, overgrep eller er vitne til det, slik at man vil være i stand til å hjelpe vedkommende på en god måte. Det er også grunnen til at Høyre og Fremskrittspartiet foreslår at det utarbeides en kvalitetsforskrift som klargjøring av hva som reelt sett forventes av kommunene i deres arbeid med å styrke det kommunale krisesentertilbudet.

Samtidig er det viktig at man skjønner at kompetanse også handler om vilje til å gjøre noe og gode holdninger knyttet til å avdekke vold eller overgrep. Det gjelder ikke minst i parforhold hvor det er kvinnen som utøver vold, i møte med deler av innvandrerbefolkningen og samkjønnede parforhold. Meldingen til Stortinget om utdanning for velferdsstatens yrker må derfor følges nøye opp. Vi må lære av fungerende tiltak og at vi ikke akademiserer og byråkratiserer for mye. I Vestfold jobber f.eks. incestsenteret veldig godt med å kurse skoler og skolebarn helt ned i syvårsalderen om overgrep og vold, som vist på Dagsrevyen her forleden. Denne type tiltak må vi ha mer av.

I tillegg ønsker Høyre at det skal bli lettere å frata foreldreretten der far eller mor dømmes for alvorlige overgrep mot egne barn. Jeg viser til forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet om det. Det trengs også langt bedre og mer kontinuerlig statistikk om vold og overgrep mot barn, herunder barn som er vitne til vold, og da viser jeg til forslag fra mindretallet.

Vi er enige om mye, men så til den ene store uenigheten. Høyre støtter ikke den foreslåtte omorganiseringen av overgrepsmottakene. Det har vært prøvd før. Overgrepsmottak må organiseres slik at alle grupper, også menn, føler at mottakene tilbyr nødvendig og relevant behandling. Splitting av ansvaret for hvem som skal behandle voksne som har vært utsatt for seksuelle overgrep, og

personer som har vært utsatt for vold i nære relasjoner, kan skade eksisterende fagmiljøer, og verdifull eksisterende kompetanse og fagmiljøer vil kunne gå tapt. Det vil kunne bidra til et svekket akuttilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep og personer utsatt for vold i nære relasjoner. Dersom overgrepssarbeidet deles på to nivåer, vil det kunne bli et klasseskille med hensyn til hvilke akuttressurser som stilles til disposisjon for de to gruppene. Et nytt, borgerlig flertall vil forhåpentligvis kunne reversere den prosessen.

For øvrig har jeg lyst til å slutte med det jeg startet med, å gi honnør til saksordføreren og takke for et godt samarbeid om en sak der alle partier i Stortinget, i samarbeid med regjeringen, har aksjer, fordi det er utrolig viktig at vi står sammen om dette. Derfor er det veldig viktig med den tverrpolitiske enigheten som er blitt om også å inkludere grupper som tidligere ikke er blitt inkludert i den offentlige debatt, som saksordføreren altså har redegjort for.

Akhtar Chaudhry (SV) [10:25:57]: Vold i nære relasjoner – sagt med rene ord: vold mot kvinner og barn – og ja, i noen tilfeller også mot menn – skal vi aldri underslå er et omfattende og globalt problem. Denne kriminaliteten finnes dessverre i alle samfunn og i hele verden. Det norske samfunnet er dessverre intet unntak. Også våre kvinner, barn og menn blir utsatt for vold, gjerne fra sine nærme. Vi har imidlertid grunn til å si at vi som samfunn iallfall gjennom de siste 40 år har tatt denne problemstillingen på alvor. Det er gjort en formidabel jobb for å forebygge, bekjempe, etterforske, straffe og lege skadene og sårene etter både fysisk og psykisk voldsutøvelse.

Opprettelsen av krisesentre var en gedigen folkelig bevegelse, som ble startet av engasjerte kvinner, og som senere ble støttet av menn. De skal takkes i dag.

Siden har mange enkeltmennesker, institusjoner, Stortinget og regjeringen ved mange partier gjort en strålende jobb. Likevel: Så lenge ett eneste menneske blir utsatt for vold i dette landet, kan vi ikke kalle oss et fullt ut utviklet og sivilisert samfunn. Dette er en stor ambisjon. Men det er en ambisjon en nasjon verdig. SV vil slåss for å nå denne ambisjonen.

Vår regjering har videreført denne flotte jobben med innlevelse og kraft. En som skal takkes særskilt i dag, er tidligere justisminister Knut Storberget. Med sin innlevelse og sitt engasjement satte han fokus på vold i nære relasjoner. Han jobbet for å bekjempe holdningene. Samtidig jobbet han for å få lovgivning på plass og for å styrke ressursene. Jeg takker også statsrådene Grete Faremo og Inga Marte Thorkildsen, som i regjeringen drar denne jobben videre.

Det må tas med på en dag som denne at denne regjeringen har laget et eget straffebud mot vold i nære relasjoner, for de som er utsatt får nå gratis juridisk hjelp i seks timer. De voldsutsatte har nå kontradiksjonsmulighet i rettsalene. Vi har styrket kompetansen og ressursene i politiet, i domstolene, i kriminalomsorgen og i hjelpeapparat der ute – stiftelsen Alternativ til Vold er f.eks. landsomfattende i dag. Det er opprettet åtte barnehus. Jeg er fullt klar over at det er ventelister. Det gjør oss alle sammen, fra ytre

venstre til ytre høyre og i samfunnet generelt, vondt når vi ser hvor lenge barn må vente for å komme til avhør og få hjelp. Men det er en jobb som gjøres hver eneste dag, og vi skal holde trykket oppe, både fra regjeringens og SVs side for at barn skal få hjelp snarest mulig.

Det er ikke nødvendig å gå inn i de tiltakene som meldingen tar opp. Det er fordi de ligger der, og fordi saksordføreren har gjort en fantastisk jobb og nevnte en god del av dem i sitt innlegg.

Jeg ønsker så å ta opp et tiltak som vi vet det er kontrovers rundt, og som det er blitt rettet kritiske røster mot. Det gjelder overføring av overgrepsmottak over til spesialhelsetjenesten. I SV tar vi dette på alvor. Det gjør vi også i regjeringen. Vi ønsker å fastslå fra Stortingets talerstol i dag at meningen med dette tiltaket er å styrke det tilbudet og den kompetansen som allerede finnes der. Den skal videreutvikles. Den kompetansen skal ikke forspilles, men heller styrkes og bygges ut videre der hvor den er.

Men der hvor denne kompetansen ikke er i dag, skal vi bygge denne kompetansen, for det fortjener kvinner og barn, og også menn, som blir utsatt for vold. Det er en pågående prosess framover, og den skal vi ha et sterkt fokus på.

Til slutt vil jeg igjen si: Dagen i dag er en milepæl. Vi behandler nå for første gang en stortingsmelding hvor hele Stortinget samlet ser framover, setter skapet – for å si det sånn – der det skal stå og sier: Vi ønsker å bli et sivilisert samfunn. I et sivilisert samfunn skal ikke et eneste menneske, om det er barn, kvinner eller menn, bli utsatt for vold. Vi skal forebygge, vi skal bekjempe, vi skal straffe, og vi skal lege de sårene som er der, både de psykiske og de fysiske.

Jenny Klinge (Sp) [10:31:19]: Behov for mat og drikke, ein stad å bu og beskyttelse mot varme og kulde er noko vi alle har. Men vi har også ein ibuande trong til å utvikle oss, til å vere trygge, til å vere glad i nokon, og til at nokon er glad i oss. Vi er sosiale skapningar, og vi lever livet vårt i relasjonar med andre.

Internasjonale konvensjonar slår fast at å få dekt grunnleggjande behov er universelle menneskerettar. Dei skal gjelde alle, uavhengig av kjønn, alder, seksuell legning, osv.

Når vi i dag talar om temaet vald i nære relasjonar, talar vi om grove overtramp mot enkeltmenneske som får krenkt desse grunnleggjande rettane. Korleis skal ein kunne utvikle seg godt om ein lever i eit utrygt og øydeleggjande forhold der ein ikkje opplever teikn på kjærleik, men teikn på det motsette?

Justiskomiteen slår fast at alle har rett til eit liv utan vald. Vi skulle gjerne ønskt oss at vi i det vi ser på som eit moderne, sivilisert samfunn, kunne seie: Sjå her kor langt vi har komme. Vi skulle ønskt oss at det vi såg av vald i det norske samfunnet, berre var etterlevningar av usivilisert framferd frå tidlegare tider. Men det er ikkje slik.

Begge kjønn blir utsette for vald i nære relasjonar, men det er særleg kvinner og ungar som er utsette for dette. Manglande likestilling og maktfordeling mellom kjønna blir ofte dratt opp som ei av årsakene til at det er slik. Det er

rett nok. Men eg trur ikkje ein må gjere dette til eit spørsmål om likeløn eller stillingsprosentar. Det er snakk om enkeltmenneske som utøver vald, og som er offer for valden. Dei fleste av dei som utøver valden, er sterkare fysisk enn offeret, dei har rett og slett høgare testosteronnivå og er meir aggressive. Mange av dei har opplevd vald i barndommen sjølve, og det ser ut til at ein fører vidare dette uvesenet inn i egne forhold og til neste generasjon. Så vi må gå inn og sjå på kva som kan hindre at dei tyr til vald. Eit eksempel er at vi i stortingsmeldinga tydeleg seier at tilbodet om sinnemeistringskurs skal styrkjast.

Eg meiner vi i denne stortingsmeldinga klarer å sjå forebygging og oppfølging i samanheng, ikkje berre overfor dei som blir utsette for valden, men også for dei som utøver han. Vi ser på årsakene til den valden som skjer i nære relasjonar, og slår fast at vi treng målretta tiltak og meir kunnskap.

Det er eit uttala mål at helse- og omsorgstenesta og apparatet i politiet og i rettsvesenet betre skal kunne forebygge denne valden og gje betre hjelp til dei som opplever å bli utsette for valden. Når vi skriv «opplever» vald, er det ein måte å inkludere dei som ser valden, t.d. ungar som lever med frykt fordi ein veit at ein av foreldra når som helst kan gå laus på den andre. Tidlegare vart omgrepet «vitne til vald» meir brukt. Ved å skrive «oppleve vald» får vi betre fram at dette også rammer hardt dei rundt, dei som blir offer for valden utan sjølve å bli slått.

I komitémerknadene kjem det fram mykje av det vi i fellesskap er opptekne av. Eg kan ikkje gå innom alle tema no, men eg vil understreke noko viktig, etter mi meining. Det er at planar, strategiar og stortingsmeldingar sjølvsagt er viktige, men det er den konkrete oppfølginga som tel når alt kjem til alt. Den raud-grøne regjeringa har vist vilje og evne til å ta fatt i vald i nære relasjonar. Ikkje nokon gong før har temaet vorte løfta så mykje fram, tala så mykje om, og det har aldri før vorte gjort så mykje konkret med problemet. Dette gjev grunn til å vere optimistisk med tanke på at meldinga skal bli følgd opp.

Vi har oppretta stadig fleire barnehus, der overgrepssutsette ungar blir tekne langt betre vare på enn før. Vi har fått oppretta familievaldskoordinatørstillingar i politidistrikta, slik at politiet har vorte stadig flinkare til å gripe fatt i vald i nære relasjonar. Det blir ikkje kalla husbråk lenger – det i seg sjølv er eit framskritt. Vi har også skjerp straffa for vald og overgrep. Det skal vere ein samanheng mellom alvorlighetsgraden i lovbrøtet og straffenivået.

Organisering av overgrepsmottaka er av dei temaa det har vore mykje diskusjon om – med rette også, for dette er viktig. Vi må sørgje for at gode, eksisterande tilbod ikkje blir dårlegare. Det raud-grøne komitéfleirtalet peiker klart på verdien av det arbeidet og den idealismen som er lagd ned i utviklinga og drifta av overgrepsmottaka. Når finansieringsansvaret no blir tydeleg plassert i spesialisthelsetenesta, betyr det ikkje at gode, eksisterande tilbod skal takast bort og at alt skal byggjast på nytt. Eg føreset at det blir jobba aktivt for å finne gode løysingar i samspel mellom kommunane og spesialisthelsetenesta og eksisterande overgrepsmottak.

Til slutt vil eg slå fast at regjeringa og Stortinget no legg

eit godt grunnlag for at fleire menneske i landet vårt skal kunne leve livet sitt fri for vald og overgrep. Så er det opp til oss alle å følgje opp meldinga og sørgje for resultat.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:36:19]: Jeg vil i likhet med andre understreke at det er en viktig stortingsmelding som behandles her i dag. Jeg er glad for det arbeidet som komiteen har gjort, at det er så mye som vi også står sammen om, og som vil være av betydning for å bekjempe vold i nære relasjoner.

Dette har vært et viktig tema og en prioritert oppgave for Kristelig Folkeparti. Selv om vi ikke sitter i komiteen, har vi gjentatte ganger løftet det opp i debattene. Det har vært en av de delene i justispolitikken som vi ønsker større prioritet på. Derfor har vi også i våre alternative budsjetter hvert år styrket ressursene til politi og andre felt for å kunne bekjempe vold i nære relasjoner.

Jeg ønsker å starte mitt innlegg med å snakke om forebygging. Det avgjørende å lykkes med er selvsagt å unngå at det i det hele tatt er fare for vold i nære relasjoner, og at det oppstår situasjoner der vold blir brukt. Da er familierpolitikk et helt avgjørende stikkord. Klarer vi å lage en trygg oppvekst og gode relasjoner, ja så lykkes vi også innen dette feltet.

Et spesielt område som Kristelig Folkeparti har løftet opp i det siste – eller gjennom hele perioden, sånn sett – er familievernet. Familievernet er det som ofte først kommer i kontakt med familien dersom det viser seg at det går galt. Dette er forebyggende.

Denne uken så vi et oppslag fra Sør-Trøndelag, der det sto at det er inntaksstopp på familievernkantoret på grunn av økonomi. Det opprører meg. For det å komme tidlig inn, å kunne forebygge når situasjonen har oppstått og kunne bistå i de konfliktene som har oppstått, er viktig for å unngå at det utvikler seg. Det virker på meg som at regjeringen er veldig opptatt av forebygging og tidlig innsats når man snakker, men dette er et eksempel som jeg mener man burde ha gjort noe med. Man burde støttet forslagene til Kristelig Folkeparti når det gjelder å styrke familievernet. Hvis ikke, blir det nok en gang brannslukking i stedet for å komme tidlig inn og bekjempe vold på den måten.

Så vil jeg vise til, siden vi ikke sitter i komiteen, at vi har skrevet inn merknader fra helse- og omsorgskomiteen og fra familie- og kulturkomiteen. Der redegjør vi for mange av Kristelig Folkepartis standpunkter.

Jeg viser også til at en annen viktig bit når det gjelder forebygging, er å bekjempe alkoholmisbruk. Vi vet at flertallet av voldstilfellene er alkoholrelaterte, og vi vet at anslagsvis 50 000 til så mange som 150 000 barn vokser opp i hjem der det er et risikofylt alkoholkonsum. Det er et viktig felt å prioritere.

Siden vi ikke sitter i komiteen, viser jeg til merknadene. I familie- og kulturkomiteen er man tydelig på at man er enig med justiskomiteen i at man må løfte opp at det er mange menn som blir utsatt for vold, men på samme tid må vi ha to tanker i hodet samtidig. Vi vet at mye av valden i nære relasjoner må ses i et kvinnesperspektiv. Jeg er veldig glad for at familie- og kulturkomiteen faktisk står samlet i mange av merknadene, og at et flertall støtter

opp om dem. Det er vi i Kristelig Folkeparti veldig glad for.

Et viktig punkt som jeg vil presisere for justisministeren også, er at komiteen er veldig tydelig når det gjelder avhør av barn og de grove bruddene på regelen om ventetid ved avhør av barn som er kommet fram. En samlet komité sier at en må få gjort noe med det, og det er jo også så enkelt som at loven sier at avhør skal tas innen 14 dager. Når en ser at det ved f.eks. Statens Barnehus i Oslo økte fra 71 dager i 2011, som i utgangspunktet er altfor lang tid, til 95 dager i 2012, viser det at en i alle fall ikke er på rett vei der. Det krever en styrket innsats fordi her er det snakk om barn som er utsatt for vold og overgrep, og som trenger å komme videre. Derfor er jeg veldig glad for at familiekomiteen har vært så tydelig akkurat på det punktet, og det forventer jeg også at regjeringen følger opp.

Jeg ser også at en annen sak som opposisjonen er tydelig på, er overgrepsmottakene. Nå ser jeg på tiden at vi må komme tilbake til hva vi tenker om den saken, men vi er i hvert fall skeptiske til forslaget om å slå sammen og flytte overgrepsmottakene, eller arbeidet, over til spesialisthelsetjenesten. Derfor kommer jeg til å støtte forslag nr. 5 fra mindretallet.

Vi kommer til å støtte forslagene nr. 1, 3, 4, 5, 6 og 8. Jeg ser også at det er noen omdelte forslag, men det får jeg heller komme tilbake til senere.

Inger Johanne Bjørnstad (V) [10:41:32]: Venstre slutter seg til komiteen og er svært tilfreds med at det for første gang legges fram en stortingsmelding om vold i nære relasjoner. Dette er et område der det er særlig viktig med koordinert innsats og innsats på mange plan samtidig. Nære relasjoner er vel noe av det vanskeligste og også det beste vi mennesker har. Det kan være en privatsak, men når enkeltmennesker krenkes, det være seg ved psykisk eller fysisk vold, er det et anliggende for samfunnet.

Det har vært sagt mye bra tidligere i debatten, og jeg vil derfor begrense meg til å ta opp noen punkter som ligger Venstre særlig på hjertet, og som til dels savnes i meldingen.

Det var Venstre i regjering, med Odd Einar Dørum som justisminister, som innførte ordningen med familievoldskoordinatorer i politidistriktene. Dette er fulgt opp, men den rød-grønne regjeringen har ikke fulgt opp ordningen godt nok. Alle politidistrikter er nå pålagt å ha en familievoldskoordinator i full stilling, men TV 2 viste i fjor at mange av koordinatorene blir pålagt andre oppgaver. Jeg har liten tro på at dette er på grunn av at det er for få arbeidsoppgaver.

Jeg har merket meg at regjeringen vil styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, bl.a. gjennom «opprettelsen av en tilskuddsordning blant annet for frivillige organisasjoner».

Det er både fornuftig og bra. Men samtidig sier regjeringen at alle de omfattende tiltakene i meldingen skal dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Det var ikke akkurat en kjempesatsing.

Venstre mener det er maktpåliggende å styrke den forebyggende innsatsen. For å redusere omfanget av vold og

seksualisert vold er det nødvendig å tenke forebyggende fra tidlig alder. Gjennom bedre utdanning av helsesøstre og en styrking av skolehelsetjenesten kan man bedre nå de som er utsatt i dag, og forebygge hendelser i framtiden.

Venstre slutter seg til mindretallets kritikk av forslaget om at ansvaret for voldtektssaker skal overføres til spesialisthelsetjenesten. Å spre kompetanse og ressurser på den måten er etter vår oppfatning uheldig.

Kunnskap er uhyre viktig både for å forstå hvorfor og hvordan vold i nære relasjoner skjer og for å kunne prioritere innsatsen der den gir mest tilbake. Venstre mener også at det er nødvendig å styrke forskningsinnsatsen vedrørende omfanget og konsekvensene av seksualisert vold.

Til slutt vil jeg si at Venstre slutter seg til de forslagene som er framsatt i innstillingen. De andre som er kommet etterpå, vil vi komme tilbake til.

Statsråd Grete Faremo [10:45:04]: Dette er en viktig dag. For første gang debatteres en stortingsmelding om vold i nære relasjoner i denne sal, og jeg er glad for at forslagene i meldingen får bred støtte her i Stortinget.

Vold i nære relasjoner er et omfattende samfunns- og folkehelseproblem. Regjeringen ser med stort alvor på at mange lever i en tilværelse preget av vold.

Med denne meldingen til Stortinget legger regjeringen opp til å gi arbeidet mot vold i nære relasjoner et stort løft. Vi identifiserer utfordringer og skisserer linjene for det videre arbeidet. Hovedutfordringene knytter seg til å styrke kvaliteten på tjenestene innenfor den eksisterende strukturen og også å legge til rette for bedre samarbeid og mer samordning. Det er også et særlig behov for å styrke den forebyggende innsatsen.

Vi legger til grunn en forståelse av vold i nære relasjoner som kaller på en såkalt bredspektret innsats. Bare gjennom en kombinasjon av kriminalpolitiske, likestillingspolitiske, sosialpolitiske og helsepolitiske virkemidler vil vi lykkes i å bekjempe volden.

Meldingen omfatter først og fremst partnervold og barn som opplever denne volden. La meg derfor trekke fram noen av de viktigste konkrete tiltakene i meldingen.

Vi styrker Statens Barnehus slik at enda flere barn får hjelp, omsorg og behandling. Når vi i år etablerer ytterligere to barnehus, vil vi til sammen ha ti barnehus. I tillegg økes bemanningen kraftig.

Gode erfaringer med barnehusene gjør at vi vil teste ut en lignende modell for voksne etter modell av prosjektet i Malmö som bærer navnet Karin, der politiet og hjelpeapparatet gir bistand til utsatte for vold i nære relasjoner i samme lokaliteter. Modellen skal prøves ut på Stovner i Oslo.

Forskning kan tyde på at det å spørre rutinemessig om vold har en positiv effekt. Derfor skal det innføres rutiner slik at helsepersonell spør alle gravide om de er utsatt for vold eller overgrep.

Det skal også innføres en ny organisering av overgrepsmottakene. For å styrke kvaliteten skal tilbudet til barn som har vært utsatt for mishandling eller seksuelle overgrep, forankres i spesialisthelsetjenesten. Vi vil vurdere om det skal opprettes regionale overgrepsmottak for barn. Også

tilbudet til voksne som har vært utsatt for overgrep, skal forankres i spesialisthelsetjenesten.

Samarbeidet med de frivillige organisasjonene skal styrkes, bl.a. ved å etablere en egen tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og andre aktører.

Kunnskap og kompetanse om vold i nære relasjoner er en forutsetning for å kunne iverksette gode tiltak. Vi vil etablere et eget forskningsprogram om vold i nære relasjoner. Det sier noe om vekten vi tillegger dette feltet når vi faktisk er innstilt på å øke forskningsbudsjettet i Justis- og beredskapsdepartementet med 50 pst. for å kunne ta denne utfordringen.

God forebygging er en investering i framtiden og sparer oss for store menneskelige og økonomiske kostnader. Det er behov for å styrke forebyggingen på alle nivåer, men først og fremst primærforebyggingen. Det skal utarbeides en nasjonal strategi for forebygging i samarbeid med sentrale aktører på feltet.

Tiltakene rettet mot voldsutøver er en viktig del av den forebyggende innsatsen mot vold i nære relasjoner. Hjelpe- og behandlingstilbudet til voldsutøvere skal derfor styrkes.

Jeg har en klar forventning om at meldingen til Stortinget vil bidra til å styrke arbeidet mot vold i nære relasjoner. Dette er kanskje den mest tabubelagte delen av volds-kriminaliteten som derfor må mer opp og fram i lyset enn hva tilfellet har vært så langt. Meldingen vil også bli fulgt opp av en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Knut Tønnes Steenersen (FrP) [10:49:57]: Det er en særdeles vanskelig problemstilling vi her prater om. Det er ting som skjer bak lukkede dører, på steder folk ofte forbinder med trygghet og trivsel. Det skaper også mye utrygghet og vanskelige situasjoner for barn, og det vil vi at barn skal slippe.

Mitt spørsmål handler om foreldreretten. Vi mener at man skal kunne fratas foreldreretten når man utøver grove overgrep mot sine barn og blir dømt for det. Jeg vil presisere at vårt – og Høyres – forslag sier at det gjelder dem som «har blitt dømt», og at det gjelder grove overgrep. Er justisministeren enig i at det å utøve grove overgrep mot sine barn og bli dømt for det, bør kunne føre til tap av foreldreretten?

Statsråd Grete Faremo [10:50:40]: Jeg forstår det slik at en dom for vold eller overgrep mot egne barn allerede i dag vil være et tungtveiende moment ved vurderingen av foreldreansvar, fast bosted og samvær. Vurderingen i den enkelte sak vil imidlertid bero på rettens konkrete skjønn.

Vi har arbeid på gang der vi gjennom endringer i prosess og saksbehandlingsregler totalt sett vil gi en senket terskel for å oppnå gode løsninger når det gjelder de problemstillinger som replikanten tar opp. Vi jobber systematisk, med sikte på å gi så trygge rammer som mulig rundt barn. Dette er et av de områdene vi fokuserer mye på.

André Oktay Dahl (H) [10:51:42]: Den flyttingen og oppsplittingen av ansvar som foreslås når det gjelder over-

grepsmottakene, har vært prøvd før. Da ble det tilbakeført til primærhelsetjenesten, fordi det ikke hadde status eller var interesse for, f.eks. blant gynekologer, å gjøre jobben. Under høring med justiskomiteen mente Legeforeningen – etter spørsmål fra noen av oss – at spesialisthelsetjenesten nå var, om mulig, enda mindre i stand til å gjøre den jobben de var lite i stand til å gjøre før. Hva er det regjeringen vet om spesialisthelsetjenesten nå, som gjør at de er uenig med Legeforeningen?

Statsråd Grete Faremo [10:52:20]: Det har lenge vært uklarheter omkring ansvaret for etablering og finansiering av overgrepsmottakene.

Jeg registrerer at Høyre lover å reversere den modellen som regjeringen nå introduserer. Det gjør de etter at en evaluering – som fant sted i 2012 – viste at det er store variasjoner i både innholdet i og kvaliteten på tjenesten som leveres. Det handler om forskjeller i løpet av døgnet, og det handler om forskjellige tilbud rundt om i landet. Dette kan ikke fortsette.

Jeg er glad for at vi med den nye forankringen i spesialisthelsetjenesten får en avklart modell. Jeg er likevel ikke ute etter å ødelegge muligheten for å fortsette med den modellen som i noen overgrepsmottak fungerer godt. Det kan avtales særskilt.

Vi må sikre et godt, landsdekkende tilbud og en best mulig etterforskning av kriminelle forhold.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:53:35]: Som jeg var inne på i mitt innlegg, har Kristelig Folkeparti vært opp-tatt av den lange ventetiden når det gjelder dommeravhør av barn. Jeg vet at statsråden er bekymret over det samme. Som jeg sa, ser en at i f.eks. Oslo har ventetiden gått betydelig opp det siste året. En ser også at ventetiden i landet i snitt er langt over den ventetiden som loven sier er akseptabel, nemlig 14 dager. Mye av dette er fordi en skal få mest mulig sannferdige avhør, og at ungene selvfølgelig skal kunne komme seg videre etter traumatiske opplevelser.

Min frustrasjon dreier seg egentlig bare om at det har tatt lang tid. Dette er et tema som over tid har vært mye på dagsordenen. Allikevel ser en at det i noen politidistrikter, f.eks. i Oslo, har gått motsatt vei. Istedenfor at ventetiden har gått ned, har den blitt lenger. Hvorfor har ikke regjeringen lyktes med å få ned ventetiden? Hva vil statsråden gjøre for å få ned ventetiden?

Statsråd Grete Faremo [10:54:37]: Vi er alle enige om at den ventetiden som det er rapportert om, fra 2012, ikke kunne fortsette.

Derfor inneholder denne meldingen en rekke konkrete tiltak. Vi venter altså ikke på f.eks. budsjettet for 2014. Vi forsterker ikke minst innsatsen på barnehuset her i Oslo. Med opprettelsen av et eget barnehus i Sandefjord tar vi utfordringene i østlandsområdet på en helt annen måte. Barnehuset i Oslo får mer enn doblet sine ressurser inneværende år. Oslo politidistrikt har også tilsatt i nye stillinger – har økt kompetansen ved å tilsette flere som har utdanning.

Det er altså en kombinasjon av strakstiltak og langsiktig satsing. Vi skal få ned ventetiden, og vi skal bidra til enda

bedre støtte og løsninger rundt barn i en meget vanskelig situasjon.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tove Karoline Knutsen (A) [10:56:00]: Jeg slutter meg til alle som har sagt at dette er en viktig dag i Stortinget. Vi debatterer og skal vedta en stortingsmelding som er den første i sitt slag. Den peker på viktige tiltak vi som samfunn må sette inn for å hjelpe sårbare og ofte utslåtte mennesker – barn, unge og voksne, både kvinner og menn – som er utsatt for overgrep og vold, med spesielt fokus på den volden som skjer i nære relasjoner.

Norge har internasjonale forpliktelser knyttet til bekjempelse av vold som på ulikt vis rammer enkeltmennesker og grupper. Vi veit at vi trenger å styrke kompetansen på dette feltet, og at vi må ha enda større fokus på forebygging og tidlig innsats. Arbeidet mot vold må skje på tvers av sektorer, og mye av både det forebyggende og det behandelende arbeidet skjer i helsesektoren. Utfordringa er å ha god kompetanse over hele landet, både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten. Vi må ha begge nivåene med når vi skal gå inn i dette, ofte vanskelige, feltet.

Jeg er spesielt glad for at regjeringa har bebudet en stortilt satsing på helsesøstertjenesten og skolehelsetjenesten. Her har man det beste utgangspunktet for å yte tidlig innsats gjennom å avdekke urovekkende forhold, f.eks. i familier, og også drive godt, forebyggende og opplysende helsearbeid.

Vi har i denne meldinga et spesielt fokus på overgrepsmottakene. Det er et tilbud innenfor helse- og omsorgstjenesten som mange steder har fungert godt, men vi veit at andre steder har det ikke vært like vellykket. Jeg er glad for at meldinga adresserer dette, at man erkjenner at både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten må være involvert i dette arbeidet, og at man legger opp til målretta kompetanseutvikling på begge nivåer. Både legevakt, fastlege, helsesøstertjeneste og spesialisthelsetjeneste trenger oppdatert kunnskap om vold og overgrep og om hva dette medfører av uhelse – i vid betydning – for dem som blir utsatt. Jeg tror den oppryddinga man nå gjør innenfor både organisering, ansvarsfordeling og finansiering, vil kunne styrke overgrepsmottakene og gjøre dem bedre i stand til å møte og ivareta ofre for overgrep og vold.

Så vil jeg si at det er viktig at vi har tilstrekkelige rettsmedisinske ressurser og god kompetanse i dette arbeidet. Det er ofte helt avgjørende i volds- og overgrepssaker, også når det skjer i nære relasjoner, at vi tidlig kan gjøre nødvendige rettsmedisinske undersøkelser. Meldinga understreker dette ved å peke på behovet for å etablere breiere rettsmedisinske kompetansenettverk. I den sammenheng vil jeg også peke på viktigheten av at Folkehelseinstituttet, som har ansvar for Rettsmedisinsk institutt, og Rettsgenetisk senter i Tromsø samarbeider om oppgavene, slik Stortinget forutsatte ved behandlinga av statsbudsjettet i fjor høst.

Ole Kristoffer Tveiten (FrP) [10:59:23]: Når jeg ikke har gleden av å møte som representant i Stortinget, jobber jeg som polititjenestemann i Bergen. I debatten om vold i nære relasjoner blir det derfor naturlig for meg å ta ordet. De ord som sies, og de vedtak som fattes i denne sal, vil bli mitt og mine kollegers arbeidsverktøy i denne type saker. Meldinga er i all hovedsak et veldig godt verktøy for oss.

Stortingsmeldinga tar derimot tidlig utgangspunkt i at vold i nære relasjoner er årsak til, uttrykk for og konsekvens av manglende kjønnslikestilling. Samtidig viser meldinga til forskning fra Sverige og Canada, som viser at vold i likekjønnede forhold forekommer dobbelt så hyppig som i heterofile forhold. Dette er land vi i stor grad kan sammenligne oss med, og det viser at det er helst andre faktorer enn kjønnslikestilling som er årsaken.

Kjønnslikestilling i Norge har gjort Norge til den velstandsnaasjonen vi i dag ser, og vil være løsningen på mange av de samfunnsproblemane vi har og vil få. Derfor mener jeg det er viktig at det ikke blir anvendt som svar på alt, men blir forbeholdt de gangene det passer seg å framheve det som løsning. Den dagen vi har full likestilling, tror jeg fortsatt vi vil slite med vold i nære relasjoner i samfunnet.

På de oppdrag jeg har vært der familiemedlemmer og partnere har utøvd vold, er det ofte manglende impuls kontroll, rus og fravær av mestringsfølelse hos voldsutøver som går igjen. Tilnærmet kjønnslikestilling foreligger som regel.

Stortinget vedtok i 2005 ny straffelov. Den tar høyde for den kompleksiteten og de nyansene som er i denne type saker. Der deles dagens straffeloven § 219 opp i to nye paragrafer, der alvorlighetsgraden skiller de to. Det vil kunne danne et klarere bilde for oss av hvor omfattende dette problemet er i Norge, og det vil også kunne gi denne type saker og de alvorligste sakene den oppmerksomhet og det alvor de fortjener.

Dessverre blir ikke den nyanserte straffeloven tatt i bruk før regjeringens stemoderlige behandling av politiets IKT-systemer tar slutt. Den nye straffeloven venter på at regjeringa tar ansvar og viser engasjement for å sette politiet inn i den digitale tidsalderen vi er kommet i. Om ikke vi handler raskt, risikerer vi at vi ikke får tatt i bruk ny straffelov før 2017. Da vil den nye straffeloven være tolv år gammel.

Anders B. Werp (H) [11:02:38]: Det er en merkedag for Stortinget i dag, fordi vi har til behandling en stortingsmelding som virkelig adresserer et stort problem, og hvor Stortinget klarer å samle seg om de aller, aller fleste spørsmålene i å håndtere det problemet på en god måte.

Det er barn og voksne i en ekstremt sårbar situasjon vi nå legger grunnlaget for å hjelpe. Selv om vi er enige om mye, er det vel særlig ett punkt hvor vi har ulikt syn. Det gjelder den kanskje aller mest sårbare fasen i et overgrepssituasjon, nemlig tiden umiddelbart etterpå. Man står nå overfor et såkalt veiskille når det gjelder hvilke veier den overgrepssatte skal velge. Er det noe en overgrepssatt ikke trenger, er det å måtte være i tvil om hvor man skal henvende seg i en slik situasjon.

Fram til i dag har det svaret vært veldig enkelt. Det er overgrepsmottaket, punktum. Nå må man altså foreta et valg: Hvor hører jeg hjemme i min situasjon, som er vanskelig nok fra før? Fra Høyres side etterlyser vi en nærmere klargjøring og begrunnelse for hvorfor man foretar dette skillet, hvor voksne som er utsatt for såkalt relasjonsvold, skal oppsøke den kommunale helsetjenesten, mens voksne og barn som har andre typer overgrepssproblematikk, skal oppsøke spesialisthelsetjenesten. Hva med de voksne som har begge problemene over seg, hvor skal de henvende seg? Det er spørsmål kanskje vi som opplever en trygg hverdag, kan teoretisere, men som kan være viktig og vanskelig å avveie for dem som står midt oppi det. Det trenger ikke vi å legge grunnlaget for ved å foreta denne oppsplittingen. Prinsippet om laveste effektive omsorgsnivå burde gjelde i disse sakene som i alle andre saker.

Jeg avventer for så vidt debatten og en tydeliggjøring fra de rød-grønne av hvorfor man foretar denne splittelsen.

Til slutt vil jeg på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet si at vi støtter at forslag nr. 3 oversendes til regjeringen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:05:50]: De som jakter etter å definere vold som skjer bak lukkede dører, vil komme tomhendte tilbake. Det menneskelige samspillet, eller mangel på sådan, er svært vanskelig og ikke minst respektløst å presse inn i en formel som har til hensikt å gjøre det vanskelige lettere å forstå. Definisjoner har en tendens til å skape en grense det går an å gjemme seg bak, i trygg visshet om at vold gjelder de andre og ikke oss. Definisjoner blir altså et forsvarsmiddel snarere enn en nyttig beskrivelse av en bestemt type menneskelig atferd.

Jeg husker at min mor i min barndom hadde frivillige nattevakter for dem som levde med relasjonsvold. Hun reiste av gårde mens jeg kunne sove trygt hjemme. I dag er jeg en stolt datter og en stortingspolitiker som har sett nettopp hva tidlig innsats betydde, hvilken avgjørende betydning nettopp tidlig innsats hadde for disse kvinnene som levde med voldelige menn.

Vold kan vanskelig defineres, men den kan alltid beskrives. Derfor; honnør til denne stortingsmeldingen som tar opp et svært vanskelig og sårbart tema, nettopp vold i nære relasjoner. Det ligger mange gode beskrivelser og intensjoner i meldingen, og Kristelig Folkeparti er helt enig i at helse- og omsorgstjenesten spiller en avgjørende rolle når det gjelder å forebygge, avdekke og behandle skader som følge av vold i nære relasjoner. Som regjeringen skriver, handler det om omsorg, psykososial oppfølging og mer tradisjonell behandling, både til barn, unge og voksne.

Her spiller overgrepsmottakene en viktig rolle og har gjort det i lang tid, hvor de ansatte med et stort engasjement og omsorg har vært der for sine brukere eller pasienter. Derfor reagerer Kristelig Folkeparti på at regjeringen nå går inn for å spre ansvaret for voksne utsatt for relasjonsvold og seksuelle overgrep utover flere instanser. Dette er et tilbakeslag for den aktuelle helsetilstand disse personene som er utsatt for vold og seksuelle overgrep, nettopp er i.

Jeg håper at dagen i dag kan gjøre at regjeringen tenker litt annerledes, fordi det – som man sa på NRK – trengs et trent øye for å se årsaken til hvorfor man kommer med en

blåveis nok en gang. Det trente øyet må vi ta vare på, og det trente øyet fins i dag – la oss ikke spre det utover i hele landet.

Lene Vågslid (A) [11:09:06]: Eg vil starte med å takke saksordføreren for eit veldig godt arbeid, og òg eit godt samarbeid, i og med at denne saka har vore innom fleire komitear.

Arbeidet mot vold i nære relasjonar er eit arbeid som er svært viktig for Arbeidarpartiet, og tidleg innsats er ikkje berre tomme ord. Det meiner eg f.eks. regjeringa sitt barnevernsløfte er eit godt eksempel på. Me starta i 2010 med eit viktig ressursløft for kommunane i deira frie inntekter, me følgde opp i 2011, 2012 og 2013 med øyremerkte midlar til det kommunale barnevernet. Det har gjeve kommunane 850 nye stillingar. Me ser at den satsinga som er gjort for barnevernet, har gjeve resultat. Aldri før har fleire fått hjelp av barnevernet, og me ser ei positiv utvikling. Me veit at utsette barn som får hjelp på eit tidleg tidspunkt, har betre føresetnader for å klare seg seinare i livet. Me seier i samband òg med barnevernsmeldinga at ein god oppvekst ikkje berre varar heile livet, men i generasjonar. Det arbeidet som me gjer i denne meldinga om vald i nære relasjonar, i barnevernsmeldinga og i meldinga om framtidens barnehagar, må sjåast i samanheng. Eg meiner dette viser at regjeringa er svært offensiv når det gjeld politiske område som handlar om våre aller minste.

Eg vil òg vise til komiteens merknader om at ein viser til barnevernsmeldinga, der ein no foreslår å innføre ei overordna bestemming i barnevernslova, der ein understrekar barn sin rett til deltaking. Eg vil framheve dette òg fordi det har vore eit viktig og sterkt ynskje frå Landsforeningen for barnevernsbarn.

Me treng gode og robuste barnevernstenester, og dette blir det òg peikt på i komiteens merknader. I 2008 var det 83 kommunar som inngjekk i interkommunale samarbeid i landet. Ved utgangen av 2012 var det 183 kommunar – ei svært positiv utvikling – og veldig mange andre kommunar seier no at dei vurderer å inngå i interkommunale samarbeid. Me veit det er viktig med større fagfelleskap, meir habile tenester og betre tilgang til nødvendig kompetanse og tiltak. Eg er derfor heilt enig med fleirtalet i komiteen som meiner at dette er avgjerande viktig for å styrkje kompetansen m.a. om vald og overgrep.

Eg vil avslutte med å nemne samhandling mellom tenestene og at det er enormt viktig for å kunne styrkje arbeidet mot vald i nære relasjonar. Den ganske brutale kunnskapen me har i dag, m.a. etter Christoffer-saka, viser oss kor fatalt gale det kan gå når tenestene ikkje samarbeider seg imellom, når ikkje kompetansen strekk til, og når folk som burde ha sett, ikkje ser. Me har ikkje råd til at slike hendingar skal skje igjen. Derfor er eg veldig glad for denne meldinga.

Eg skulle ynske det var fleire folk i presselosjen i dag. Eg synest det er synd at saker som denne ikkje for meir oppmerksmd.

Knut Tønnes Steenersen (FrP) [11:12:30]: Som mange har sagt, ønsker vi alle denne stortingsmeldingen

velkommen, for den fokuserer på noe vi alle ønsker å gjøre noe med, og som vi alle har nulltoleranse for.

Det fine er at vi får fokus på dette, men vi mener jo at regjeringen er litt lite konkret i sine tiltak. Jeg begynte å telle opp antall ganger ordene «vurdere», «oppfordre» og «bidra» er brukt her og er kommet litt ut av tellingen, men vi kan jo nå håpe at det legges nok handling bak det man vedtar i denne saken, så vi virkelig kan få se en endring. Men der man er litt mer konkret, møter man motstand fra fagmiljøene, og det er spesielt det mange har pratet om her i dag, nemlig overgrepsmottakene. Vi hørte på NRK i dag at professor i allmennmedisin, Steinar Hunskaar, sier at han nå er redd for at ofrene ikke blir ivaretatt godt nok med det forslaget som er kommet til løsning. Allmennleger som jobber med dette, frykter nå at de som har vært utsatt for overgrep, skal bli et nummer i rekken på et akuttmottak. Overgrepsmottakene skal være et lavterskeltilbud hvor man skal få hjelp og kompetanse på ett og samme sted. Det er en kjensgjerning, og det står også i meldingen, at veldig mange som er utsatt for vold i nære relasjoner, reiser tilbake til overgriper. Mange vil heller ikke fortelle om overgrepet.

Jeg leser i Stavanger Aftenblad om to erfarne overleger, som jobber ved et av overgrepsmottakene, som forteller at en person som oppsøker legevakten med brukket arm, kan ende opp med å bli undersøkt i flere timer av et tverrfaglig team hvis vedkommende er skadet som følge av mishandling eller overgrep. Vi er tvilende til at en legevakt eller en fastlege har denne kapasiteten på kort varsel. Vi mener at overgrepsmottakene må videreføres og styrkes, og at dette er et viktig virkemiddel for å kunne gi et helhetlig og målrettet tilbud til dem det gjelder. Til et overgrepsmottak kan man komme på kort varsel og få kyndig hjelp i et spesialisert fagmiljø som sikrer bevis og støtter offeret psykisk.

Vi leser at man vil sørge for nok penger til at man skal få nok kompetanse til å gjøre denne splittingen. Det har vi også hørt før, og det er vi ikke sikre på at kommer til å skje. Vi ser at dette forslaget møter mye kritikk, og vi synes det er spesielt at flertallspartiene i denne saken ikke vil høre på fagmiljøene. Det eneste jeg kan se, er at justisministeren skryter av meldingen og sier at vi nå får på plass en fast og varig modell. Ut fra reaksjonene som er kommet, er vi usikre på om denne modellen er særlig egnet, men her prater vi for døve ører. Jeg forstår heller ikke SVs representant som sier at der kompetansen er, der skal vi bygge den videre. Da burde han jo støtte forslaget om å videreføre disse miljøene.

Så hører jeg saksordføreren sier at hun nå vil ha denne problemstillingen ut av det private rom og inn på den offentlige arena. Det er vi enige om, og det vil nok meldingen sikkert være med på å føre til. Men vi tror kanskje det er et lite tilbakeslag hvis resultatet av dette blir at overgrepsofre blir henviset til en kø hos legevakten eller en fremtidig time hos sin fastlege.

Kåre Simensen (A) [11:15:38]: Hvem kan noen gang glemme lille Christoffers svar til bestemoren da hun spurte hva som hadde hendt ham: «Jeg tenker nok du skjønner

det sjøl», var svaret fra ham, men bestemoren skjønte det ikke før det var for sent.

Stortingsmeldingen vi behandler i dag, har undertittelen Det handler om å leve. Christoffer ble ikke mer enn åtte år, og vi kan hedre hans minne ved å gjøre alt det vi kan for å hindre at flere lider samme skjebne som ham. Stortingsmeldingen legger et godt grunnlag nettopp for det.

«Mye hadde vært annerledes om noen hadde sett meg», var et utsagn i en meget god artikkel i Aftenposten på lørdag om dagens tema. Ordene tilhører Ruzzel Abueg som etter hvert fikk hjelp, og som i dag deler sine erfaringer og sin kunnskap gjennom sitt engasjement i Landsforeningen for barnevernsbarn, slik at vi skal bli i bedre stand til å se. Og hvem er vi? Det kan være barnehagen, skolen, naboer, men ikke minst meg og deg. Så tror jeg dessverre at det er altfor mange voksne som burde ha sett, men som ikke vil se. Derfor har jeg lyst til å fortelle min historie fra talerstolen her i dag.

Jeg er en av de mange som så bort, da jeg for noen år siden oppdaget at jeg var nabo til en familie hvor ting ikke var slik det skulle være. Jeg så det, men jeg ville ikke se. Jeg hørte det, men ville ikke høre. Hva så og hørte jeg? Det var bråk, gråt, et par triste og gråtfulle barneøyne. Jeg så en mamma som hadde det vondt, og som så bort når vi møttes. Det går sikkert over, var mitt håp, men det gikk ikke over. Og heldigvis – for å si det sånn: Neste gang vi hørte skrikene og støyen kombinert med et rop om hjelp, fikk vi nok. Vi forlot ikke huset for å få fred, men vi banket på hos vår nabo i håp om å skape fred. Vi gikk fra å være passive – fra å sitte og høre ting skje – til å fortelle naboene om at vi bryr oss. Det gikk etter hvert bra med mor og barn; de fikk hjelp.

Min historie er ingen heltehistorie, tvert imot, for jeg burde ha gjort noe før. Men min lærdom og mitt budskap er at mitt og ditt engasjement kan gjøre en forskjell.

Regjeringen viser gjennom denne meldingen at vi tar problematikken om vold i nære relasjoner på alvor. Et av mange tiltak er skjerpelsen av avvergingsplikten til at vi har en plikt til å melde fra. Jeg vil også nevne endringen av straffeloven som hjemler omvendt voldsalarm som er et viktig tiltak for å beskytte personer som utsettes for vold, eller trusler om vold fra nåværende eller tidligere samlivspartnere. Da fratår vi voldsutøvers bevegelsesfrihet og ikke den voldsutsattes bevegelsesfrihet, slik det har vært praktisert før.

Jeg vil gi honnør til regjeringen som i denne meldingen er veldig tydelig på at vi skal bekjempe vold i nære relasjoner med forebygging på et så tidlig tidspunkt som mulig, og med kunnskap og kompetanse om temaet for å kunne iverksette gode, forebyggende tiltak. Lykkes vi med det, vil vi være i stand til å forstå og handle neste gang vi hører ordene: «Jeg tenker nok du skjønner det sjøl».

Hilde Magnusson (A) [11:18:55]: Du kommer hjem, du lukker døren bak deg, du er innenfor husets fire vegger, og det er her du skal være trygg. Nei, det er nettopp her du ikke er trygg. Mange barn, kvinner og menn utsettes for fy-

sisk og psykisk vold av sine nærmeste hver dag over hele verden.

I forrige periode satt jeg i justiskomiteen. Da hadde vi en delegasjon fra Ungarn her. Tverrpolitisk fra Norge sa vi at vi ville ta opp temaet vold i nære relasjoner. Responsen vi fikk: Dette er privat. Det har ikke politikerne noe med. Men i Norge har politikerne tatt tak. Ikke minst gjorde tidligere justisminister Knut Storberget en veldig god innsats for å sette vold i nære relasjoner på dagsordenen og få dette til å bli et godt arbeid i regjeringen.

Justisminister Faremo har fulgt opp nå og kommer med den femte handlingsplanen, og i dag behandler vi den aller første stortingsmeldingen om dette temaet.

Hvordan kan kommunene bidra i dette arbeidet? I en undersøkelse hvor kommunene ble spurt om vold i nære relasjoner i sin kommune, var det noen kommuner som svarte: Det finnes ikke i min kommune. Det finnes i alle kommuner, i alle samfunnslag.

Kommunene har ansvar for krisesentrene. I 2010 ble det en lovpålagt oppgave. Kommunene skal stå for 100 pst. av finansieringen av krisesentrene.

I tøffe budsjettforhandlinger har jeg sett at noen kommuner, med tanke på lovpålagte krisesentre, prøver å finne gode løsninger ved å samarbeide med andre kommuner. Det kan godt være greit noen steder å samarbeide, men hvis det blir for lange avstander, er ikke det en god løsning. Jeg er fra Voss og der diskuterte de å ha samarbeid med krisesenteret i Bergen som er 12 mil unna. Hvis det er barn involvert og de i perioder skal være i Bergen, er det vanskelig å opprettholde både fritidsaktiviteter og skole. Jeg tenker at det må være en nærhet, slik at livet kan gå videre mest mulig normalt for barna.

Regjeringen har laget en veileder for å lage en kommunal handlingsplan for vold i nære relasjoner. Det er for å gi ofrene et helhetlig og tilrettelagt tilbud. Handlingsplanene og det å få flere fagetater til å jobbe sammen er veldig viktig. Erfaringene fra disse planene er gode – Drammen, f.eks., har laget en god plan. Det som er viktig, er at de som er med i planen, får et eierskap til den. Da er barnevernet, krisesenter, asylmottak, skole, helsesøster, politi, kommunelege og Nav med. Så får de et eierskap – man tydeliggjør ansvarsområdet – og de får til målet for arbeidet.

Det å slå sin kone og drive med psykisk terror er ikke en privat sak. Det er straffbart, og det er det offentliges ansvar å få gjerningspersonene straffeforfulgt og dømt.

Ingalill Olsen (A) [11:22:17]: Bare begrepet «vold i nære relasjoner» gjør vondt å tenke på. Dette er skjult vold som i stor grad rammer kvinner og barn. All vold er ulike varianter av overgrep, og at den utøves av en nær person, gjør den dobbelt smertefull.

Svært mange av dem som utsettes for vold, havner på krisesentre. Norske krisesentre ble startet utover på 1970-tallet, ofte på dugnad av kvinner basert på kvinnesolidaritet. Etter hvert ble krisesentrene delvis finansiert med tilskudd fra stat og kommune, og fra 1. januar 2010 ble det lovpålagt at det skulle være tilbud om krisesentre. Mange kommuner løser dette i fellesskap sammen med andre kommuner. Tilskuddet er nå innlemmet i rammeoverførin-

gene fra staten, og kommunene har nå et sørge-for-ansvar hjemlet i lov.

I mitt eget fylke, Finnmark, er svært mange av dem som i kortere eller lengre tid bor på krisesentrene, utenlandske kvinner gift med norske menn. Drømmen om et bedre liv ble for mange et mareritt. Overrepresentasjon av utlendinger på våre krisentre er et skammelig bevis på hvilke holdninger som må bekjempes. Men det er ikke bare i Finnmark utlendingene er overrepresentert. Det samme gjør seg gjeldende over hele landet. Dette er totalt uakseptabelt, og heldigvis er ikke det norske samfunn tolerant overfor vold i nære relasjoner.

Noen av de norske verdiene er likestilling mellom kjønnene, toleranse og respekt. Oppfylles disse verdiene, er vi et godt stykke på vei til å bekjempe vold i nære relasjoner. Her kan vi alle bidra med å være vaktbikkjer mot de holdningene som bidrar til vold.

Kommunenes rolle må ikke bare begrenses til å sørge for at det er tilgjengelige plasser på krisesentrene. Kommunene må tørre å ta opp det som skjer innenfor husets fire vegger, de må ha en aktiv holdning for å bekjempe den private volden også, de må tenke forebygging, og ikke minst må de sørge for en forsvarlig barnevernstjeneste. Det skal være et tilbud til voldsutsatte på våre krisesentre, men det beste tilbudet til våre innbyggere er at disse plassene ikke trengs, og at de ikke er i bruk. Det kan se ut som det ennå er et stykke vei dit.

André Oktay Dahl (H) [11:25:13]: Dette har vært en god debatt. Jeg synes noe av det viktigste som er sagt her i dag, er det representanten Simensen snakket om, at veldig mange ser bort. Mange gjør det, men det er ikke bare enkeltpersoner som gjør det, det er faktisk også veldig mange mennesker som er ansatt for å hjelpe andre, som gjør det fortsatt. Det handler om vilje til å se, og ikke minst handler det om holdningen i møte med mennesker som kanskje har vært utsatt for vold eller overgrep.

En person jeg kjenner ganske godt, har nettopp fått innsyn i barnevernsmappen sin. I voksen alder leser hun om hvordan barnevernet sviktet på felt etter felt – nesten 50 bekymringsmeldinger var sendt fra skole, nabo og politi, hun ba selv om å bli flyttet vekk fra familien sin, men ingenting skjedde. Det interessante er at den samme personen har møtt barnevernet i moderne tid, etter å ha fått barn selv. Da var barnevernet på plass for å ta ungen fra henne. Så kan man si at det sikkert var gode grunner til det på bakgrunn av hennes barndom. Men det interessante var å være med i noen av de møtene og se at mennesker som er ansatt for å hjelpe folk og for å gjøre noe for barn, virket som de faktisk ikke kunne så veldig mye om barn i det hele tatt. Det er en sterk påstand, men jeg må virkelig si – jeg skal ikke ha barn selv, jeg tror kanskje det er like greit – at hvis de menneskene kunne mer om barn enn meg, burde de fått diplomert sitt tatt ned fra veggen umiddelbart.

Når vi snakker om kompetanse og behov for endringer, skal jeg si et par ord om menn som utsettes for vold. Hvis man foretar et Google-søk på vold mot kvinner, får man naturlig nok tusenvis av treff. Søker man på vold mot menn, får man egentlig de samme treffene – vold

mot kvinner – eller så får man en masse vitsetegninger.

Da en mann sto fram i avisen og fortalte at han hadde blitt utsatt for en voldtekt av en kvinne, var det ganske ille å lese kommentarfeltene, for holdningen var da at mannen – han er jo en typisk mann – bare skulle være glad for at han fikk seg noe. Det synes jeg sier ganske mye om de holdningene som er til kjønn den andre veien, nemlig at menn er utelukkende seksuelle vesener som egentlig skal finne seg i hva som helst, og som egentlig ikke kan ses på som ofre.

På en konferanse som Norsk Krisesenterforbund arrangerte, som det vises til i merknadene, var det en svensk mann som stilte opp og fortalte om sine opplevelser. Han fikk først hjelp etter at han selv sa at han slo kona. Alle naboene trodde at det var han som slo kona, for de hørte bråk, og de så stygt på ham. Men det var hun som slo ham. Først da han ble satt i fengsel og fikk ro fra henne, fikk han etter en god stund muligheten til å få hjelp, da omsider noen skjønnte at det var han som var offeret.

Avslutningsvis: Den bredden som komiteen har fått fram når det gjelder behovet for kompetanseheving, gjelder ikke minst i synet på kjønn – hvem som er overgriper og hvem som er utsatt.

Anna Ljunggren (A) [11:28:26]: Takk til Stortingets representanter som har deltatt i denne debatten. Det er også fint å se at det er mange fra ulike komiteer som deltar. Det viser at dette trenger tverrfaglig fokus.

En samlet opposisjon er kritisk til ventetiden for dommeravhør av barn. Jeg er helt enig, det er for lang tid å vente for et barn å gå 100 dager før man blir avhørt om en alvorlig hendelse i livet sitt – 100 dager for et barn er lang tid. Derfor har regjeringen også bevilget penger til to nye barnehus, mer enn doblet antall stillinger i Oslo, og det blir en ny etasje i Oslo. Det vil antakelig hjelpe godt på dette. I tillegg har man også fått på plass en ordning for å utdanne flere politifolk som skal få kunnskap om dommeravhør av barn, slik at de kan ta en større del av dette. Da vil vi nok få ned ventetiden.

Debatten her i dag har jo i stor grad dreid seg om overgrepsmottakene og omorganisering av dem. Jeg vil understreke at man i større kommuner bør kunne se problemstillinger i sammenheng – det som i dag ivaretas i den kommunale helsetjenesten, og som skal flyttes over i spesialisthelsetjenesten, bør kunne samhandles innenfor en og samme dør der det er ønskelig. Det bør samhandles mellom kommuner, og mellom kommuner og spesialisthelsetjenesten. Det kan gi veldig gode løsninger. De robuste kommunale overgrepsmottakene bør videreføres gjennom avtaler med spesialisthelsetjenesten. Det er det regjeringen legger opp til i denne organiseringen. På den måten kan de etablerte fagmiljøene videreføres, og de kan styrkes.

Jeg vil presisere at med den ordningen vi i dag har, er det ikke et godt nok tilbud til de barna som har behov for et overgrepsmottak. Det endrer vi på i dag, med Barneombudets velsignelse. Det er sånn i dag at hvis barn som er utsatt for et seksuelt overgrep kommer til et overgrepsmottak, blir de henvist videre. Du må være over 16 år for å bli

tatt inn på et overgrepsmottak i dag. Da er det altså barna som må stille seg spørsmålet: Hvor hører jeg hjemme? De blir altså henvist videre. Det er de aller svakeste som må søke hjelp et annet sted. Det retter vi opp i dag, for barnas beste.

Mange steder er den kommunale legevakten lokalisert på et sykehus. Det vil altså være ett sted man henvender seg til om relasjonsvold eller seksuelle overgrep, enten man er barn eller voksen. Er du utsatt for så grov vold at det føles som om hånden din er brukket, skal du i dag selvfølgelig oppsøke sykehuset, for det er spesialisthelsetjenesten som må ta det.

Det var det jeg rakk.

M a r i t N y b a c k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

S a k n r. 2 [11:31:54]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i aksjelovgivningen mv. (forenklinger) (Innst. 347 L (2012–2013), jf. Prop. 111 L (2012–2013))

S a k n r. 3 [11:32:09]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i aksjeloven mv. (offentlig kunngjøring i avis mv.) (Innst. 345 L (2012–2013), jf. Prop. 122 L (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 24 minutter og fordeles med inntil 3 minutter til hvert parti og inntil 3 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [11:33:10] (ordfører for sakene nr. 2 og 3): Regjeringa er oppteken av å gjere det enklare for næringslivet. Derfor behandlar me i dag endringar i aksjelova som vil vere betre tilpassa behova til småbedrifter. Fleire av endringane vil også bli tekne inn i allmennaksjelova.

Det vil bli enklare og meir fleksibelt å stifte aksjeselskap, og det blir føreslege færre krav til dokument som skal utarbeidast i forbindelse med stiftinga. Vidare blir det nå også opna for at aksjeselskapa skal kunne stiftast elektronisk.

Det er ikkje lenge sidan Stortinget vedtok reduserte krav til aksjekapital. Effekten har allereie vist seg. Ifølgje informasjon frå NHO blei det stifta over 25 000 aksjesel-

skap i fjor, og det har aldri vore fleire aksjeselskap i Noreg enn det er i dag. Men det viktigaste er kanskje at det har blitt mykje mindre populært å starte selskap i utlandet for utelukkande å drive verksemd i Noreg – altså dei sokalla NUF-ane. Dette er m.a. ein av årsakene til at regjeringa vil gjere den norske aksjeselskapsforma meir attraktiv, slik at norske næringsdrivande ikkje vel å etablere selskapet etter ein annan stat si lovgjeving.

Med dagens endring vil kvardagen bli enklare for eksisterande småbedrifter, med færre og meir fleksible reglar. I tillegg vil forenklingane føre til ei stor innsparing for næringslivet.

På den korte taletida eg har, vil eg også nemne nokre andre endringar, i kortform, som også har betydning. Kapitalreglane vil bli endra, slik at selskap kan tilpasse eigenkapitalen til selskapet sitt reelle behov. Dette må sjølvsagt sjåast i samanheng med at kravet til minste aksjekapital allereie er redusert.

Det vil bli meir liberale reglar for saksbehandlninga og organiseringa til selskapa m.a. ved at det blir enklare å halde generalforsamling, og at selskapa sjølve kan bestemme talet på styremedlemmer og om det skal tilsetjast dagleg leiar.

Det er komiteen sitt håp at endringane i all hovudsak vil tre i kraft den 1. juli i år. Så har me større forståing for at det vil ta litt lengre tid å få på plass nytt system for elektronisk stifting.

La meg også knytte nokre få ord til Prop. 122 L. Der går endringane ut på å endre lovføresegna om offentlig kunngjering, slik at det nå blir slutt på kunngjering i papiraviser. Det vil ikkje bety at det skal bli slutt på offentlig kunngjering, men kunngjeringane vil heretter berre bli gjort i elektroniske kunngjeringspublikasjonar.

Denne saka handlar rett og slett om regjeringa sitt fornyingsarbeid, som sparer staten for store utgifter. La meg også presisere at skiftelova sine reglar om proklama ikkje vil bli omfatta av lovforslaget.

Åse Michaelsen (FrP) [11:36:27]: Det er kommet viktige forslag til endringer, og vi er stort sett fornøyd, men ting kunne selvfølgelig blitt endret mye tidligere.

Selv har jeg vært eier av en såkalt SMB-bedrift, en bedrift med seks årsverk, og har sett hvor vanskelig og byråkratisk lovverket har vært. Det gjenstår fremdeles mye, men teknologi og ny fleksibilitet vil gjøre det mye enklere i den byråkratiske jungelen. Så denne proposisjonen var betimelig.

Liberaliseringen av kapitallovgivningen som nå har blitt gjort, er jo bare en av forenklingene som har vært svært positivt mottatt ute. Nå, med de nye forenklingene, blir det jo enda bedre.

Jeg ønsker å ta opp det forslaget som ligger i saken.

Presidenten: Representanten Åse Michaelsen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

André Oktay Dahl (H) [11:37:34]: Da kan jeg benytte anledningen til å begrunne hvorfor representanten Michaelsen tok opp det forslaget.

I etterkant av 22. juli har det vært en diskusjon om Justisdepartementet har hatt en for bred oppgaveportefølje. Å favne over alt fra asyl og innvandring til politi, kriminalomsorg, beredskap og ikke minst alt som er knyttet til selskapslovgivning og tanken på at vi faktisk skal ha et næringsliv som fungerer, samtidig, kan kanskje – uansett hvor god statsråden er eller ikke er, eller hvor stort departement han har – være en for bred oppgaveportefølje.

Én ting er i hvert fall sikkert: De sakene som kommer i dag, er vi alle enige om – det er bare det at de burde kommet før. Grunnen til at jeg tar ordet nå, er at vi er av den oppfatningen at etterkontrollen av f.eks. selskapslovgivningen, skjer for sakte. Næringslivet har faktisk behov for endringer raskere. Jeg synes egentlig denne saken med all mulig tydelighet viser at vi alle er enige i dag, men at dette har en del av oss foreslått mange ganger før. Det er ikke det at det ikke har vært mulig å levere det før, men fokuset på denne type tematikk kan rett og slett vanskelig være stort nok i et departement som har en så bred oppgaveportefølje.

Vi ønsker en selskapsrettskommisjon, som foreslått i forslaget – som vi også har foreslått før – rett og slett for å være sikker på at vi får etterkontroll raskest mulig, og at interessen for det er skikkelig også i departementet. Jeg tror ikke det er manglende interesse, men det blir ikke nødvendigvis det fokuset som f.eks. næringslivet etterspør, knyttet til raskere regelverksendringer.

Jeg husker en del debatter om NUF-er osv. fra forrige komité, hvor en del argumenter, som sikkert var greie nok, ble brukt, men det er altså de motsatte argumentene som brukes nå. Jeg tror den debatten man hadde den gang, bar preg av at departementet var på etterskudd når det gjaldt å se behovene for raskere regelverksendringer.

Jeg håper at man kan snuse på å støtte Høyre og Framskrittspartiets forslag om en slik kommisjon, rett og slett fordi det vil være i alles interesse, ikke minst i næringslivets interesse – og de små og mellomstore bedriftenes, som Åse Michaelsen viste til – at man får en langt bedre og langt raskere gjennomføringsevne knyttet til den type lovendring som vi diskuterer i dag.

Statsråd Grete Faremo [11:40:19]: Det er registrert rundt 240 000 aksjeselskaper i Norge, og aksjeselskapsformen er den mest brukte foretaksformen. Det er derfor av stor betydning for norsk næringsvirksomhet at lovgivningen sikrer aksjeselskapene gode rammevilkår. I dag slutfører vi et lovarbeid som vil innebære merkbare forenklinger for aksjeselskapene.

Regjeringen har satt seg ambisiøse mål når det gjelder forenklinger for næringslivet. Målet er å redusere næringslivets administrative kostnader med 10 mrd. kr innen utgangen av 2015, og vi har spesielt fokusert på små og mellomstore bedrifter.

Aksjekapitalkravet ble allerede i 2011 redusert til 30 000 kr. Da innførte vi også en adgang til å unnlate revisjon. Sammen med lovforslaget som behandles i dag, gir vi viktige bidrag til å bedre rammevilkårene for norske aksjeselskaper. I fjor økte antall nyregistrerte aksjeselskaper med 67 pst. sammenlignet med 2011, mens det tilsvarende tallet for NUF-er viste en reduksjon på hele 58 pst.

Aksjeloven regulerer et vidt spekter av selskaper. Loven skal ivareta flere og til dels motstridende hensyn. Det dreier seg om en privatrettslig lov som regulerer forholdet mellom private aktører. Siktemålet kan derfor ikke være å oppheve flest mulig regler eller redusere alt som minner om forpliktelser eller byrder. Næringslivet er best tjent med at aksjeselskap opprettholdes som en seriøs selskapsform som næringslivets aktører kan ha tillit til, og jeg mener at det lovforslaget som Stortinget har til behandling i dag, balanserer disse hensynene på en god måte. Reglene blir mer fleksible, og det legges i større grad til rette for praktiske løsninger som imøtekommer selskapenes behov. Fortsatt vil loven ivareta de forskjellige interessene i selskapet, f.eks. til kreditorene, mindretallsaksjonærene og de ansatte.

Jeg legger også stor vekt på ansattes sosiale rettigheter. De ansattes rettigheter er ivaretatt uansett selskapets størrelse. Det å være ansatt i eget aksjeselskap framfor f.eks. i et NUF gir en større trygghet for privat økonomi om noe skjer. Forenklingen gir dermed også en viktig velferdspolitisk gevinst.

Lovforslaget vil medføre viktige forenklinger for aksjeselskapene. Næringslivet venter på endringene. Jeg ønsker derfor at endringene trer i kraft så raskt som mulig. Jeg tar sikte på at endringene i hovedsak skal tre i kraft allerede 1. juli i år.

Jeg er glad for at en samlet komité slutter seg til forslaget om å oppheve kravene i lovgivningen om kunngjøring i papiravis. Dette er et framtidsrettet tiltak som vil innebære store besparelser for det offentlige.

Ingrid Heggø (A) [11:43:27]: Forenkling er eit veldig viktig verktøy for å betra konkurranseevna til bedriftene. Det er òg veldig viktig for offentleg sektor. Samtidig må vi finna balansegangen her mellom nødvendig rapportering, som vi må behalda, og unødvendig dobbeltrapportering.

Den førre NHO-direktøren, John G. Bernander, kalla bortfallet av revisjonsplikta for små selskap for «tidenes forenklingstiltak». Eg er veldig einig. Forenklingmålet på 10 mrd. kr innan 2015 er veldig ambisiøst, men vi ser at vi er godt på veg til å nå kanskje halvparten av forenklingmålet i løpet av dette året.

Eg besøker eit utal bedrifter kvart år, og forenkling er eit gjennomgåande tema. Med dei tiltaka vi kjem med her i dag, har vi teke eit nytt skritt i riktig retning.

Dette at vi no har fått ned etableringa av NUF-ane, synest eg er veldig positivt, for dersom den norske aksjeselskapsforma er så lite attraktiv at norske næringsdrivande vel å etablere selskap etter ein annan stat si lovgiving, mistar den norske aksjelova si betydning. Då får òg norske politikarar mindre kontroll over kva selskapsrettslege reglar norske næringsdrivande skal vera underlagde.

No er det enklare for den enkelte næringsdrivande å skapa eit AS enn eit NUF, fordi ein kan halda seg til norske reglar, norsk språk og norske myndigheiter, osv. Framveksten av NUF-ane er det dessutan ein del rettslege og praktiske problemstillingar med, bl.a. i samband med konkurstar. Eg er derfor veldig glad for at tal frå Føretaksregisteret viser at seinkinga av kravet til aksjekapital, som tok til å

verka den 1. januar 2012, har ført til ein klar nedgang i talet på nye NUF-ar.

Det andre store grepet som vi gjer her i dag, gjeld elektronisk signering. Det er etterspurt rundt om i bedriftene, og eg er veldig glad for at regjeringa leverer òg på dette punktet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Sak nr. 4 [11:45:54]

Innstilling fra justiskomiteen om endringar i straffegjennomføringsloven mv. (Innst. 346 L (2012–2013), jf. Prop. 92 L (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 24 minutter og fordeles med inntil 3 minutter til hvert parti og inntil 3 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

André Oktay Dahl (H) [11:46:57] (ordfører for saken): Denne loven er en blanding av helt kurante ting som en enstemmig komité stiller seg bak, og enkelte ting som Høyre og Fremskrittspartiet ikke kan slutte seg til. I tillegg har komiteen på tampen av lovbehandlingen blitt kjent med noen viktige innspill fra Nasjonal institusjon for menneskerettigheter som ikke fremgår av innstillingen, men som jeg vil si noe kort om under debatten.

En enstemmig komité synes det er viktig at kriminalomsorgen får unntak for taushetsplikt tilsvarende det politi og påtalemyndighet har, knyttet til å få vite hvilket avtalebasert hemmelig telefonnummer en person har, i den hensikt å få innkalt vedkommende til soning. Slik rett hadde politiet inntil 2010, da det var politiet og ikke kriminalomsorgen selv som innkalte til soning. Dette er helt nødvendige endringer som kan effektivisere kriminalomsorgens arbeid. Det er bra at departementet har tatt tilbørlige personvern hensyn, basert på innspill i høringsrunden.

Hva angår forslaget om direkte overføring til overgangsbolig, er det delte meninger om det. Jeg overlater til neste taler å begrunne hvorfor flertallet går for det. Mindretallet, Høyre og Kristelig Folkeparti, deler Riksadvokatens syn. Han påpeker at dette går lenger enn det som var forutsatt i St.meld. nr. 37 for 2007–2008. Etter vår oppfatning bryter en slik bruk av overgangsbolig med de grunnleggende prinsippene bak straff og de preventive hensyn. Flere av kriminalomsorgens regioner påpeker at forslaget har konsekvenser for praktiseringen av progresjon i soningen og muligheten for å sluse domfelte ut i samfunnet etter et lengre opphold i fengsel. Den grunnleggende tanken bak overgangsboligene og at en endret bruk av disse vil kunne ta plasser fra langtidssonere, gjør at Fremskrittspar-

tiet og Høyre ikke støtter det fremlagte forslaget på dette punktet.

Så er det en inkurie i innstillingen. Høyre og Fremskrittspartiet skal stemme imot § 11 nytt femte ledd. Det står at komiteen støtter forslaget og begrunnelsene gitt for dette. Vi er med på hele merknaden, men ikke der det på side 5 står at man støtter forslaget. Det blir i overkant mye helgardering.

I tillegg er Høyre og Fremskrittspartiet imot at straffegjennomføringsloven § 42 sjette ledd oppheves. Jeg overlater til representanten Michaelsen å begrunne hvorfor vi er imot dette.

På tampen av komitébehandlingen fikk komiteen et innspill fra Nasjonal institusjon for menneskerettigheter. Det gjelder manglende rettsikkerhet og bruken av isolasjon overfor innsatte i fengsel. De har kommet med en ganske krass kritikk av lovforslagets § 37, manglende utredning av dette, og mener at det har vært en for dårlig høringsprosess. De sier til komiteen at forslaget må sies å være en skjult svekkelse av innsattes rettigheter, og at det burde vært utredet mer, i lys av våre folkerettslige forpliktelser.

Komiteen er gjort kjent med at det har vært en dialog mellom Nasjonal institusjon for menneskerettigheter og departementet om disse temaene, og også om mangelfull statistikk over bruken av isolasjon helt siden 1998–1999, uten at så mye har skjedd. Jeg ber om at statsråden i sitt innlegg kommenterer hvordan hun vil agere med tanke på den kritikken som er kommet mot slutten av komitébehandlingen.

Tove-Lise Torve (A) [11:50:30]: Saken som vi nå har til behandling og debatt, dreier seg om flere endringer i straffeloven, straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven.

Regjeringspartiene støtter de fremlagte forslagene. Jeg kommer ikke til å kommentere alle forslagene, men vil konsentrere meg om de to forslagene det er uenighet om i komiteen.

I St. meld. nr. 37 for 2007–2008 Straff som virker slås det fast at dersom det er hensiktsmessig og ikke går på bekostning av sikkerheten, skal den straffedømte sone i fengsel med lavt sikkerhetsnivå. Dette er for å forebygge problemer etter løslatelse og dermed redusere tilbakefall til ny kriminalitet.

Det første forslaget det er uenighet om, er muligheten til å sette domfelte med dommer på inntil ett år direkte inn i overgangsbolig.

En overgangsbolig er per definisjon et fengsel. I overgangsboligene står normalitetsprinsippet sentralt. De innsatte får botrening, trening og utviklingen av sosial kompetanse, mulighet til skolegang og arbeid samt til å opprettholde kontakt med familie og annet nettverk. Alt dette vet vi er viktig for best mulig å kunne tilbakeføres til et liv uten ny kriminalitet etter endt soning. Likevel understrekes det at regimet under soning er strengt. Dersom domfelte ikke retter seg etter dette, kan han eller hun settes inn i fengsel med strengere sikkerhetsnivå.

Justiskomiteen var nylig på besøk i overgangsboligen i

Bodø. Det vi fikk se og høre der, forsterker regjeringspartienes tro på at soning i overgangsboliger bidrar til redusert tilbakefall til ny kriminalitet, noe som vil komme både samfunnet og enkeltmennesker til gode.

Det andre forslaget det er uenighet om, er oppheving av straffegjennomføringsloven § 42 sjette ledd. Høyre og Fremskrittspartiet mener at utlendinger ikke skal prøveløslates uten at det er en del av en soningsoverføring.

Det er verdt å merke seg at lovendringen er tiltak for å bringe ordlyden i straffegjennomføringsloven i samsvar med dagens praksis, og slik at ordlyden bringes i samsvar med EMK artikkel 5 om retten til frihet. Dette er en sak som også Sivilombudsmannen har engasjert seg i.

Lovendringen vil ikke medføre endrede rutiner for håndtering av prøveløslatelse og effektivering av utvinningsvedtak.

Dersom de alminnelige vilkårene for prøveløslatelse er oppfylt, skal utenlandske innsatte prøveløslates med mindre det er grunnlag for fengsling etter utlendingsloven eller at løslatelse er utilrådelig.

Det er etablert gode samarbeidsrutiner mellom politiet og kriminalomsorgen for å sørge for at uttransportering og prøveløslatelse skal koordineres. Disse rutine vil selvsagt bli opprettholdt også etter denne lovendringen.

Åse Michaelsen (FrP) [11:53:37]: En del av de endringene som nå foreslås, er vi enig i, andre er vi mer skeptiske til. Men det er viktig at vi er villig til å prøve, for deretter å evaluere om dette fungerer. Særlig gjelder det endringene om økt bruk av straffegjennomføring i fengsel med lavere sikkerhetsnivå. Økt mulighet til direkte overføring til overgangsbolig er vi uenig i. Prinsippet om å sone hele dommen ligger i utgangspunktet fast hos Fremskrittspartiet. Prinsipielt burde man i større grad legge vekt på det gode arbeidet som gjøres av private organisasjoner, ettervern samt styrke Kriminalomsorg i frihet, da dette er nøkkelen for å kunne mestre et nytt liv etter soning.

Som saksordføreren var inne på, støtter vi ikke opphevelsen av straffegjennomføringsloven § 42 sjette ledd, og heller ikke støtter vi § 11 nytt femte ledd. Det er viktig at utenlandske kriminelle som soner sin straff i Norge, umiddelbart blir utvist når soningen er gjennomført. Dersom en utenlandsk statsborger skal prøveløslates før hele dommen er ferdig sonet, må det etter vår oppfatning fortsatt stilles som vilkår at vedkommende skal utvises fra landet.

Høyre og Fremskrittspartiet mener i utgangspunktet at innsatte med utenlandsk statsborgerskap ikke skal løslates før hele dommen er sonet, såfremt dette ikke er en del av en soningsoverføringsavtale med et annet land. Det er også sånn at det er personer som ikke skal integreres i det norske samfunn, og de må derfor sone hele den idømte straffen helt ut uten permisjon eller prøveløslatelse. Innsatte med en sånn bakgrunn skal sone i egne enheter innen kriminalomsorgen som kun har innsatte med utenlandsk bakgrunn, og som skal utvises etter endt soning. Å slippe denne gruppen innsatte ut i det norske samfunnet på prøveløslatelse, er faktisk et risikoprojekt som vil føre til mer kriminalitet. Jeg vil påpeke at det i dag er tusenvis av utenlandske kriminelle som er ute i samfunnet uten at myndighetene har

kontroll på hvor de er, hvor de bor, hva de gjør, eller om de i det hele tatt fortsatt befinner seg i landet. Vi regner med at det er et antall på ca. 30 000 i Norge i dag som lever i et såkalt «parallelt samfunn». Norske myndigheter må i den perioden vedkommende soner, gjennomføre et grundig arbeid rettet mot hjemlandet for å få på plass avtale om mottak når straffen er ferdigsonet.

Som sagt: Det er en del av disse områdene som er viktige, og på en del av dem tror jeg vi bare har sett begynnelsen på endringene. Både Høyre og Fremskrittspartiet følger dette området med argusøyne.

Statsråd Grete Faremo [11:56:38]: Vi følger med dette opp St.meld. nr. 37 for 2007–2008. Vi har spesielt fokus på å legge bedre til rette for soning for domfelte under 18 år og også større grad av differensiering av soningstilbudet i fengslene.

Overgangsboligene brukes i dag som et utslusingstiltak for å lette overgangen fra soning i fengsel til løslatelse. Regjeringen mener imidlertid at enkelte domfelte bør starte soningen i overgangsboliger, hvor botrening og utvikling av sosiale ferdigheter er en sentral del av virksomheten. Dette vil være særlig viktig for unge domfelte, men også for andre innsatte med spesielle behov.

Utviklingen med tynge fengselsklientell og mer alvorlig, herunder organisert, kriminalitet har også medført behov for en utvidet adgang til å kunne flytte innsatte mellom fengsler. Det kan f.eks. være uheldig dersom domfelte fra samme straffesak soner i samme fengsel.

Proposisjonen inneholder også et lovforslag som gjør det lettere å flytte innsatte til et annet fengsel for å ivareta hensynet til tilsatte i kriminalomsorgen. Slik flytting kan f.eks. være aktuelt når det er en nær relasjon mellom tilsatt og innsatt, og hvor hensynet til habilitet og profesjonalitet tilsier at den innsatte ikke kan sone der hvor en konkret tilsatt arbeider.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre går imot forslaget om direkte innsetting i overgangsboliger. De mener at dette vil bryte med prinsippene bak straffen og de preventive hensynene, og hindre progresjon i soningen for langtidssonere. Her vil jeg understreke at direkte innsettelse i overgangsboliger bare skal skje etter en grundig sikkerhetsvurdering, og at kriminalomsorgen vil tilrettelegge for at det også er et tilstrekkelig tilbud for langtidssonere.

Representanten Oktay Dahl refererte til et brev som jeg ikke på stående fot kan si er kjent for statsråden, men det er naturlig at jeg sjekker ut i departementet, at vi gjør en vurdering, og at jeg ser etter en egnet måte for tilbakemelding til Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [11:59:16]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i politiregisterloven mv. (Innst. 344 L (2012–2013), jf. Prop. 114 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 6 [11:59:38]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i forvaltningsloven (Innst. 342 L (2012–2013), jf. Prop. 116 L (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 7 [12:00:01]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Øyvind Håbrekke, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold om tiltak for å bekjempe det moderne slaveriet (Innst. 340 S (2012–2013), jf. Dokument 8:85 S (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 24 minutter og fordeles med inntil 3 minutter til hvert parti og inntil 3 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, også får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jenny Klinge (Sp) [12:01:22] (ordfører for saka): Dette representantforslaget, om tiltak for «å bekjempe det moderne slaveriet», tek opp eit viktig tema. Stortinget har debattert temaet fleire gonger i perioden, og seinast i samband med tre interpellasjonar sist i april. Det viser at vi tek problemet på alvor.

For den raud-grøne regjeringa har det vore viktig med konkrete tiltak for å kjempe mot menneskehandel og utnytting av andre menneske. Stortinget vedtok det vi ofte kallar sexkjøplova, i 2008, for å redusere etterspørselen gjennom å gjere det ulovleg og dermed vanskelegare å få kjøpt sex, men ikkje minst også for tydeleg å understreke at vi ikkje meiner det er rett å kjøpe andre menneske på dette viset. Lova har både ei strafferettsleg og ei normativ side.

Komiteen peikar på at det i tillegg til lovreguleringa må vere sosiale tiltak for å hjelpe dei som blir offer for menneskehandel. Aktuelle tiltak kan gå på bustad, rusbehandling osv.

I og med at vi har debattert temaet så nyleg som vi har, vil eg vise til den debatten og dei merknadene vi hadde også i dei sakene. Eg takkar forslagsstillarane for å ta opp eit viktig tema. Eg er sikker på at alle partia kjem til å arbeide mykje med dette temaet vidare – eg oppmodar alle om det. Vi ser no at det i aukande grad kjem folk frå andre land som utnyttar andre menneske, og som tener grovt med pengar på å tvinge andre til prostitusjon, til å stele, til å selje narkotika osv. Dette er eit problem som vi må ta på høgste alvor framover. Det skal ikkje skje i Noreg i det moderne samfunnet som vi skulle ønskje det var.

Åse Michaelsen (FrP) [12:03:09]: Representantforslaget fra Kristelig Folkeparti viser at vi alle, uansett parti, har disse utfordringene høyt på dagsordenen. Som saksordføreren sa, bare de siste månedene har vi hatt tre interpellasjoner om samme tema. Så vi er alle enig i utfordringene, men har litt forskjellige løsninger på hvordan vi skal gjøre det.

Jeg hadde ikke tenkt å gå inn på de forskjellige forslagene her, men jeg skal ta noen av dem som blir fremmet av oss. Vi er fremdeles imot sexkjøplover. Andre tiltak enn forbud må ses på, nettopp for å hjelpe dem som ufrivillig må prostituere seg. Vi har nevnt det før, vi må følge pengestrømmen inn og ut av Norge mye sterkere. Derfor fremmer vi to forslag som er direkte knyttet til dette, både om valutatransaksjoner og om valutahunder.

Når det gjelder prostitusjon og rusavhengighet, må det målrettet jobbes for å opprette flere avrusningsenheter. I tillegg må man ha sterk oppfølging over lang tid for å få folk ut av miljøet. Det er også en utfordring ikke alle vil ta inn over seg at mange mindreårige asylsøkere blir utsatt for trafficking. Så hvordan kan vi beskytte dem best mulig? Vi fremmer et forslag om lukkede forsterkede mottak, som får full kontroll med hvem som tar kontakt, og som ikke minst kan hjelpe og kartlegge den enkeltes behov, og hjelpe til slik at disse barna blir beskyttet og ikke blir lokket eller truet med ut i elendigheten. Dessverre står vi alene om dette forslaget foreløpig.

Også behovet for en lang strengere ID-kontroll ved grensen ved mistanke om menneskehandel må på plass. Flere og bedre ressurser må settes inn, da grensen er siste skanse inn mot Norge.

Jeg registrerer at Kristelig Folkeparti ikke har fremmet forslagene i salen. De ligger heller ikke på vårt bord. Det synes jeg er leit – det var veldig mange gode forslag der, særlig forslag nr. 6 i dokumentet, som er veldig viktig. Vi håper at dette forslaget vil dukke opp igjen så snart som mulig.

Ellers tar jeg opp alle forslagene som vi er alene om, og dem vi er sammen med Høyre om.

Presidenten: Representanten Åse Michaelsen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

André Oktay Dahl (H) [12:05:47]: Jeg er enig med sistnevnte taler. Når det gjelder det forslaget, vil jeg tippe at det vil bli en del av en eventuell regjeringsforhandling så fort vi får vunnet valget.

Men når det er sagt, det viktigste vi gjør når vi diskuterer moderne slaveri, er å se at det er mer enn det som etter min mening var det snevre utgangspunktet for de tre nærmest likelydende interpellasjonene som vi behandlet i april, som så godt som utelukkende handlet om tvangsprostituasjon. Hvis vi binder oss opp til at alt handler om prostituasjon, evner vi ikke å se bredden i all den menneskehandelen som skjer, fordi man på en måte har «Lilja 4-ever»-brillene på. Slaveri er veldig mye mer, og kun fantasien setter egentlig grenser for hvordan rå og kyniske bakkmenn og bakkvinner kan bruke, og medvirke til å bruke, et annet menneskes kropp igjen og igjen. Ikke minst må polit, toll,

hjelpeapparat og andre evne å se at det som ved første øyekast ser ut til å være en kriminell, vel så gjerne kan være et offer for menneskehandel. Og ikke minst må spørsmålet om slaveri diskuteres av langt flere enn den litt engere kretsen av justispolitikere og litt spesielt interesserte, helst kvinner, som ofte gjør det. For slaveri foregår på alle sektorer, og de som til vanlig er opptatt av f.eks. næringslivets rammevilkår og den slags, må også stille spørsmål ved om temaene de diskuterer, har noe med menneskehandel å gjøre når de diskuterer dem.

Vi må også fremover stille oss spørsmålet om refleksjonsperioden i det hele tatt fungerer skikkelig, og at ikke lengden på den blir en sovepute. For å få til et krafttak på det hele og sette det hele mer i system håper jeg at regjeringspartiene kan støtte vårt forslag om en egen nasjonal rapportør, som Høyre foreslo midler til ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. Hvis ikke håper jeg og tror det er noe som en ny borgerlig regjering raskt vil kunne få på plass.

De syv fellesforslagene fra Høyre og Fremskrittspartiet, som i overveiende grad er støtte til Kristelig Folkepartis viktige initiativ, er viktige forslag for å bedre innsatsen mot menneskehandel. Når det gjelder politianalysen som straks legges frem, er det viktig at vi er sikre på at politiet etter en politireform blir bedre på bekjempelse av menneskehandel, fordi forskjellene vi ser i dag, er for store når det gjelder resultater som de ulike distriktene oppnår. Vi er også opptatt av at frivilligheten må styrkes og ikke f.eks. trues med kutt fordi man kanskje er uenige om effekten av sexkjøplover.

Justiskomiteen avgir straks sak om bedre vitnebeskyttelse. Norge må ha et regelverk som sikrer vitner til menneskehandel bedre, og som ikke svekker internasjonalt samarbeid. Høyre vil at anonym vitneførsel også skal skje i menneskehandelsaker, og, la oss si det slik, vi har stor tro på at f.eks. saksordfører Bøhler vil kunne bidra til enstemmighet om et slikt standpunkt, uten å foregripe avgivelsen av den saken.

Til slutt: Vi må følge pengene, fordi det er den eneste måten man virkelig kan få tatt noen på, og det må svi hardere, langt hardere enn i dag, å bli tatt.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:08:57]: Dette er en sak som hadde fortjent mye mer tid enn 3 minutter på hvert parti. Heldigvis hadde vi en god debatt og en god runde da Stortinget hadde tre interpellasjoner om tilnærmet samme tema. For Kristelig Folkeparti er det en viktig sak, som vi ønsker å løfte opp, og derfor var det også naturlig for oss å komme med en rekke forslag gjennom dette representantforslaget.

Vårt utgangspunkt er at det som ofte blir tatt for gitt, at slaveriet er over, at det er historie, at det er noe som skjedde for lenge siden, faktisk ikke stemmer, og at det dessverre er flere slaver i dag enn det noen gang har vært. Antislaveriorganisasjonen Free the Slaves sier at det er 27 millioner mennesker som lever i slaveri i dag, og det er alle typer sektorer. Det er prostituasjon, det er tigging, det er tvangsarbeid, det er mennesker som blir tvunget til å gjøre ting mot sin vilje.

Så har jeg behov for å forklare at ved en inkurie er ikke forslagene i vårt representantforslag lagt fram i salen i dag, så dessverre får vi ikke mulighet til å stemme over dem. Men alle ser jo intensjonen i forslagene til Kristelig Folkeparti. Vi skulle gjerne ha fremmet dem hvis det var mulig, men det er dessverre ikke mulig nå. Det er en forklaring til representanten fra Fremskrittspartiet.

Så må jeg takke for rosen for forslagene. Vi skulle veldig gjerne stemt for dem, vi også, selvfølgelig.

I tillegg vil jeg bare si at av de forslagene som ligger i komitéinnstillingen, støtter Kristelig Folkeparti alle unnatt forslag nr. 8. Vi støtter altså forslagene nr. 1–9 unnatt nr. 8.

Så har jeg behov for å si at for Kristelig Folkeparti har det med dette initiativet vært viktig å understreke bredden, som representanten Oktay Dahl var inne på. Samtidig har det også vært en oppfølging av sexkjøploven, fordi Kristelig Folkeparti tok initiativ til og var en pådriver for å få til sexkjøploven. Allerede da var vi krystallklare på at den loven ikke vil fungere alene, vi trenger flere tiltak. Derfor har vi vært opptatt av sosiale tiltak, som en kan se av representantforslaget, og vi har også vært opptatt av å gjøre noe med refleksjonsperioden, sånn at den kan fungere enda bedre. Der er jeg også glad for de signalene som kom i interpellasjonsdebatten da vi diskuterte det sist.

I tillegg mener jeg at vi har en plikt til å gjøre mer for dem som lever i prostitusjon i dag. Vi vet at veldig mange av dem som er tvunget til å jobbe i prostitusjon, er ofre for menneskehandel. Når en ser i dag at det er så vanskelig å komme ut av det, trenger vi å stille opp med hjelpetiltak, sånn at det er enklere.

Så har vi også et ønske om å gjøre noe med etterspørsel og holdningsendring. Der er loven normgivende, og den er viktig. Men i tillegg har vi også et spennende forslag som ligger i dokumentet, som går på holdninger og f.eks. det å innføre det som et tema i skolen for å være med og vise at slaveri er noe som finnes i dag, og at det å kjøpe sex er med på å bidra til å opprettholde slaveriet.

Jeg skulle gjerne sagt mye mer, men det ble i hvert fall et kort innlegg.

Statsråd Grete Faremo [12:12:23]: Representantforslaget inneholder 14 ulike forslag for å styrke kampen mot menneskehandel. Jeg opplever at bakgrunnen for forslagene er en sterk vilje til å utvikle vår innsats mot det moderne slaveriet. Jeg kan forsikre at regjeringen deler denne viljen, noe som vår nåværende handlingsplan mot menneskehandel bærer preg av.

Det er flere av forslagene som hadde fortjent en grundig gjennomgang, men med tiden som er tilgjengelig, viser jeg til brevet fra vårt departement 30. april med kommentarer til de 14 forslagene. Der ble det også orientert om arbeidet som pågår for å utvikle lovverket som beskytter barn mot overgrep. Forslagsstillerne ble forhåpentligvis også beroliget av beskrivelsen av høringsrunden som nå pågår, der vi innhenter synspunkter på en rekke lovforslag som er egnet til å styrke vernet av barn.

Den samme høringen har som hensikt å gjennomføre endringer i straffeloven, som åpner for at Norge kan ratifi-

sere Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk. Dette er i tråd med forslagsstillerens ønske.

Forslagsstillerne er ellers opptatt av at man sikrer at opplæring for å identifisere ofre for menneskehandel blir gitt til relevante yrkesgrupper. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har fulgt opp punktet ved å fremme et eget forslag om styrket opplæring. Jeg vil understreke at det hersker en tverrpolitisk enighet om behovet for kompetanseutvikling, noe vår handlingsplan mot menneskehandel for perioden 2011–2014 fastslår. Det pågår derfor regelmessig slik opplæring. Gjennom koordiningsenheten for ofre for menneskehandel drives kompetanseutvikling overfor personer som i sitt arbeid kan møte ofre. Dette gjelder ikke minst barnevernsansatte og politifolk. Jeg nevner også at UDI over lengre tid har undervist sine ansatte om menneskehandel.

La meg også understreke at jeg deler forslagsstillerens intensjon når det gjelder å utvikle stadig bedre tiltak for å bekjempe menneskehandel. Som det framgår av departementets svar i saken, er det likevel flere forslag jeg oppfatter ikke er egnet til å hjelpe ofre for menneskehandel på en bedre måte enn i dag. Tiltakene i vår handlingsplan på området sikrer konkrete resultater gjennom en bred og samlet innsats på området.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.

Sak nr. 8 [12:15:08]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Michael Tetzschner, Gunnar Gundersen, Frank Bakke-Jensen, Inggjerd Schou, André Oktay Dahl og Siri A. Meling om lov om rettssikkerhet ved forvaltningens bruk av tvangsmidler (Innst. 271 L (2012–2013), jf. Dokument 8:30 L (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Presidenten vil videre foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Presidenten vil videre foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [12:16:29] (ordfører for saken): Jeg vil først gi ros til forslagsstillerne for å ha fremmet forslaget og for å ta opp en utrolig viktig problemstilling opp mot rettssikkerheten til enkeltindividet. Dokument 8:30 L er et viktig innspill for å ivareta enkeltindividets rettssikkerhet opp mot den offentlige forvaltningen. Den offentlige forvaltningen er stor og muskuløs i forhold

til enkeltindividet, om enkeltindividet er en person, eller om det er små bedrifter.

Som det påpekes i saken, er det viktig og riktig at forvaltningen har mulighet til å iverksette sanksjoner på en eller annen måte. Men når disse sanksjonene går ut over den enkeltes rettssikkerhet, bør det ringe mange varselsklokker.

Forslagsstillerne peker – ganske riktig – på den utfordringen det er at den offentlige part er regelgiver, regeltolker, «påtalemyndighet» og avsier dommer, og at dette svekker rettsgarantien for dem som har saker til avgjørelse i forvaltningen.

Et viktig poeng som forlagsstillerne nevner, er hvor lett det er å miste individperspektivet når det er snakk om næringslivet. Næringslivet oppfattes lett som noe altomfattende og diffust, men næringslivet består av enkeltmennesker, det være seg eiere av foretak, ansatte, leverandører eller andre som vil påvirkes av vedtak eller dommer som forvaltningen fatter.

Når forlagsstillerne viser til den utviklingen som har vært opp gjennom årene, trekkes NOU 2003: 15 fram og sammenlignes med Straffelovutvalgets holdning 20 år tidligere. Der NOU 2003: 15 anbefaler økt bruk av administrative straffer, gjør Straffelovutvalget det helt motsatte.

Forslagsstillerne tar opp noen konkrete problemstillinger, som bl.a. den økende bruken av administrative straffer, og refererer i den sammenheng både til Brændevinsloven av 1887 og Ølloven av 1912. De går også inn på en utvikling av nyere tid, nemlig parkeringsbøter, og i denne sammenhengen også overtredelsesgebyr.

Forslagsstillerne går også inn på Den europeiske menneskerettighetskonvensjons artikkel 6, som stiller krav til både saksbehandlingstid, domstolenes prøvelsesrett, bevisføring og vern mot selvinkriminering. EMK ble en del av norsk rett ved menneskerettsloven av 1999, og ved motstrid går denne foran norske bestemmelser.

Forslagsstillerne mener i så måte at økt bruk av forenklede forelegg kan være et alternativ til forvaltningsvedtak med straffinnhold, og at dette vil styrke rettssikkerheten betydelig.

Komiteen er enig i prinsippene i forslaget, og statsråden sier i sitt brev til komiteen at det arbeides med utfordringer som tas opp i forslaget. Opposisjonen – på sin side – mener at det tar lang tid, og viser til at NOU 2003: 15 ble lagt fram for ti år siden, og at ti års arbeidstid er noe langt.

Ellers er enigheten i komiteen forholdsvis stor, og forslaget som blir fremmet, er at saken vedlegges protokollen, at regjeringen får tid til å jobbe med den på en god måte, og at det forventes at det blir lagt fram et forslag for Stortinget.

Michael Tetzschner (H) [12:20:41]: Etter saksordførers gode fremstilling av sakens kjerne kan jeg begrense meg til å utdype bakgrunnen for at jeg, sammen med Gunnar Gundersen, Frank Bakke-Jensen, Ingjerd Schou, André Oktay Dahl og Siri A. Meling, har funnet tiden inne til å diskutere om vi skal ha en bedre rettssikkerhet ved bruk av tvangsmidler når de brukes av forvaltningen.

Vi får stadig gjennom pressen beskjed fra brukere av

lovgivningen, enten det er enkeltmennesker eller mindre næringsdrivende, om at rettssikkerheten kan komme til å komme i bakgrunnen i møte med en ganske overmektig forvaltning. Jeg tror noe av essensen i dette er at man ser bort fra de andre prosessgarantiene som man har når det gjelder å idømme straff. Disse ser man i stor utstrekning bort fra når det gjelder å påføre medborgere ubehag, selv om man ikke kaller det straff, men forvaltningssanksjoner. Det å få et stort gebyr kan være like ødeleggende for en bedrift, enten man kaller det straff eller gebyr. De kan ha de samme virkningene for bedriftens overlevelse, arbeidsplassene og leverandørene.

Det administrative sanksjonssystemet setter lavere krav til hva man må bevise av skyld hos den som er kommet i søkelyset. Man nøyer seg med en generell uaktsomhetsnorm som gjør det lettere å bevise skyld, men hvor man også kommer i skade for å dra inn mennesker som faktisk ikke har hatt forsett om å gjøre noe som helst regelstridig. Det er også noe av det som har opptatt oss når vi har fremmet forslaget, og vi har satt oss ned og laget et fullstendig lovforslag, som i teorien kunne vært satt ut i livet. Men det er også selvfølgelig ment som en illustrasjon på hva vi er ute etter.

Hvis utviklingen går ytterligere i retning av bruk av administrative inngrep og sanksjoner, og at vi dermed har fått en straffeforvaltningsrett, mener også forlagsstillerne at tiden da er inne for å vurdere om vi skal ha en forvaltningsstraffeprosess, som gir de samme garantiene til dem som det offentlige mener har overtrådt normer.

Vi mener også at det er et problem i seg selv for forutsigbarheten til brukerne og de som rammes av forvaltningens pålegg i ulike sammenhenger, at det på det ene forvaltningsområdet etter det andre kan utvikle seg forskjellig praksis og vaner, slik at borgerne i sine ulike roller opplever en forvaltning som ikke er noenlunde enhetlig. Det som er akseptabelt i én bransje, blir ulovlig i en annen. Vi ønsker også at forvaltningen blir tvunget inn i en enhetlig praksis, en slags «best practice», som skal gjelde alle statlige etater, uansett hva de måtte drive med ellers. Slik tar man i betraktning behovet for minstestandarder som sikrer brukerne og de som er gjenstand for disse reglene, den samme minimumsrettssikkerhet.

Vi ønsker også at forvaltningen i større grad ved valg av virkemidler blir seg bevisst overgangen til ordinær straffeforfølgelse etter straffeloven. Det er ikke til å komme forbi at det er en del brudd på administrative regler, som er av en slik art at det også bør få strafferettslig etterspill. Vi har også ønsket å markere den overgangen og at alle parter får en høyere bevissthet om når man er på det ene feltet, og når man kommer over i den egentlige strafferetten.

Vi har med glede merket oss at det har vært forholdsvis imøtekommende toner i departementets vurdering av dette. De sier at dette er et «verdifulle innspill til forbedringer av gjeldende regelverk», men de sier også at noe er ivarett ved ulovfestet rett. Men nettopp ulovfestet rett vil være mer usikkert, mindre forutberegnelig og ikke alltid gi denne rettssikkerheten på tvers av statlige sektorer. Men vi ser på dette som et positivt tilbakespill og aksepterer at forslaget vedlegges protokollen. Vi regner med at dette bare

var en første drøftelse av en meget interessant rettspolitisk debatt.

Aksel Hagen (SV) [12:26:03] (komiteens leder): Takk til forslagsstillerne for et svært interessant og viktig representantforslag, og takk til saksordføreren for en god presentasjon.

Forslagsstillerne sier det, og ikke minst står det i klartekst i innspillet fra Advokatforeningen:

«Forvaltningen rår etter hvert over en omfattende mengde sanksjoner og tvangsmidler, som kan iverksettes uten forutgående behandling i domstolsapparatet. Omfanget synes i tillegg å ha vært økende de siste tiårene.»

Videre understreker Advokatforeningen – som også forslagsstillerne gjør – at det er fornuftig at

«deler av statens maktmonopol skal kunne utøves utenfor doms- og påtaleapparatet. Det er ressursbesparende, og bidrar også til at domstolenes saksmengde ikke blir urimelig høy. Noe av det problematiske ligger imidlertid i at konsekvensene av forvaltningens bruk av sanksjoner og tvangsmidler ofte vil være vel så alvorlig som idømt straff.»

Videre sier Advokatforeningen:

«Av de mest alvorlige reaksjonene som kan ilegges uten rettsprosess i domstolsapparatet kan her nevnes ileggelse av til dels store gebyrer, administrativ inndragning av tillatelser og rettighetstap.»

Innspillet fra Advokatforeningen er slik sett en klar støtte til den tilnærminga vi også finner i representantforslaget.

Disse utfordringene er økende, og nettopp da er det både riktig og viktig at regjeringa kommer tilbake til Stortinget med en lovproposisjon, som gjerne tar utgangspunkt i de refleksjoner, argumenter og forslag til lovtekst som ligger i representantforslaget, og gjerne sender det ut på høring i den forbindelse.

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti skriver fornuftig – og det ble understreket av Michael Tetzschner i innlegget hans – at det er noe prematurt eventuelt å vedta en lov basert på dette forslaget når vi samtidig vet at Justisdepartementet arbeider med et liknende lovforslag.

Dette leder da fram til et veldig klokt og enstemmig omforent komitévedtak om at forslaget skal vedlegges protokollen, og i det ligger en sterk oppfordring til at Justisdepartementet skal lese det vedlegget.

Presidenten: Det får vi tro.

Statsråd Grete Faremo [12:28:47]: Statsråd Aasrud og jeg er enige om at representantforslaget er et verdifullt innspill til forbedringer av gjeldende regelverk om rettssikkerhet ved forvaltningens bruk av tvangsmidler. Jeg gleder meg over å høre representanten Michael Tetzschner referere til at regjeringa er «forholdsvis imøtekommende». Det oppfatter jeg som sterk ros fra opposisjonen i denne salen.

Forslaget gjelder i hovedsak regler som allerede følger av ulovfestet rett eller Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Denne konvensjonen gjelder som norsk lov,

med forrang foran annen lovgivning, jf. menneskerettslovens § 2 nr. 1 og § 3. Vi kan likevel gjøre reglene enklere og mer tilgjengelige og dermed legge bedre til rette for en ensartet praksis, dersom det gis nye bestemmelser om dette i lovs form.

I dag finnes det en rekke forskjellige regler om tvangsmidler som ikke nødvendigvis er godt samordnet, og hvis det lovfestes generelle regler om forvaltningens bruk av tvangsmidler, kan det bidra til økt rettssikkerhet og bedre sammenheng i regelverket. Jeg setter derfor i gang en nærmere utredning med sikte på å sende et forslag om forvaltningens bruk av tvangsmidler på alminnelig høring.

Paragraf 10 i representantforslaget, om retten til ikke å inkriminere seg selv, inngår i oppfølgingen av NOU 2003: 15, Fra bot til bedring. Paragrafene 1–9 i representantforslaget gjelder forhold som ikke var omfattet av forslagene i den offentlige utredningen. Disse delene av representantforslaget bør derfor utredes uavhengig av oppfølgingen av NOU-en fra 2003, og sendes på høring, før det tas stilling til dem.

Arbeidet med oppfølgingen av NOU 2003: 15 har vært omfattende og krevende. Jeg kan likevel være enig med dem som har bemerket at det har tatt lang tid. Justis- og beredskapsdepartementet har hatt en del uventete utfordringer å stri med de siste par årene, og det har dessverre forsinket arbeidet med oppfølgingen av denne NOU-en.

Jeg kan opplyse om at arbeidet med oppfølgingen har kommet svært langt, og det vil ikke gå lang tid før en proposisjon fremmes.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [12:31:59]: Som man har vært inne på flere ganger, og som statsråden nå har vært inne på, har saksbehandlingen med å omforme anbefalingen i NOU 2003: 15, Fra bot til bedring, til konkrete lovforslag tatt ti år.

Statsråden var inne på at det de siste par årene har vært enkelte forsinkelser, og det har vi forståelse for, men jeg vil bare høre om statsråden er stolt av en saksbehandlingstid av en slik sak på ti år.

Statsråd Grete Faremo [12:32:34]: Man kan ikke være stolt av at ting tar for lang tid, men det er også viktig å merke seg at forslaget, som jeg nevnte, i hovedsak dekkes av ulovfestet rett eller Den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Men det er et vanskelig tilgjengelig regelverk, som jeg tror vi kan forenkle, og det er også rettssikkerhetsmessig riktig å gjøre en vurdering av om ikke disse reglene bør reguleres samlet.

Så er det, som jeg nevnte, også kommet nye forslag inn. Jeg nevnte at §§ 1–9 i forslaget ikke er dekket av denne NOU-en, og dem skal vi derfor sørge for å følge godt opp og ta en særskilt høring på.

Michael Tetzschner (H) [12:33:52]: Jeg var litt i tvil om jeg i det hele tatt skulle gjøre noe som kunne ødelegge den gode stemningen som har oppstått her i salen i dag, på grunn av det gode kommentarbrevet fra departe-

mentet, og ikke minst på grunn av de uttalelsene som falt fra justisministeren om videre oppfølging av dette initiativet.

Jeg tror allikevel det vil bli oppfattet i beste mening hvis jeg spør statsråden om hun har reflektert over om det representerer et demokratisk problem at veldig mange dype tanker gjøres, veldig mange faglig tunge utredninger er gjort, og så får de altså den skjebne å overvintre i en departementsskuff i ti år.

Det ser ut som det er en del av et større kompleks også ved det litt større problem at ikke bare får ikke Stortinget behandlet utredninger, men Stortingets lovvedtak settes heller ikke ut i livet. Straffeloven, som ble vedtatt i 2005, virker f.eks. ennå ikke.

Jeg ville bare spørre statsråden om hvilke tanker hun gjør seg om det.

Statsråd Grete Faremo [12:35:09]: All ros er velkommen, og så har jeg lært meg i et langt liv at det sjelden er en gratis lunsj å hente!

Jeg gjør meg mange tanker om at vi har store utfordringer i Justis- og beredskapsdepartementet som vi må sikre en god prioritering rundt.

Oppfølgingen av denne NOU-en har tatt lang tid, men når det gjelder det regelverket som vi er enige om at det er viktig å få på plass, skal jeg sørge for at det kommer en sak til Stortinget så raskt som mulig.

Jeg har også når det gjelder straffeloven, sørget for å legge fram forslag som gjør at vi sikrer en rettslig gjennomføring av regler som Stortinget vedtok her for noen år tilbake. Den teknologiske utfordringen knyttet til å gjennomføre den nye straffeloven tør også være kjent, og det jobber vi systematisk med å løse.

Presidenten: Replikordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene på dagens kart, nr. 88.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram elleve forslag. Det er

- forslagene nr. 1–8, fra Åse Michaelsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 9–11, fra Åse Michaelsen på vegne av Fremskrittspartiet

Forslagene nr. 1–8 er tatt inn i innstillingen på side 24 og 25, mens forslagene nr. 9–11 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslag nr. 11, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme en lovendring som medfører at obligatoriske sinnemestringstilbud skal kunne idømmes som en straffereaksjon.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.46.11)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en tiltaksplan med sikte på å hindre at offentlige etater bidrar til å avsløre identiteten til mennesker som lever på skjult adresse.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.46.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en bred vurdering av muligheten for å begrense tidligere straffedømtes muligheter for bosetting nær offeret etter soning i de mest alvorlige sakene.»

Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 59 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.47.06)

Presidenten: Presidenten er i tvil om hvorvidt den representanten som nå går inn i salen, har stemmerett, siden vi har begynt voteringen.

Olemic Thommessen (H) (fra salen): Jeg har tenkt å gå ut igjen.

Presidenten: Det høres greit ut (munterhet i salen), da er presidenten beroliget.

Det votes over forslagene nr. 2 og 7, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag til lovendring med sikte på endring av foreldreretten og samværsretten til barn, der far/stefar eller mor/stemor har blitt dømt for alvorlig overgrep mot egne/stebarn.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen se nærmere på mulighetene for en samlokalisering slik at tjenesteapparat og politi kan gi bistand til voldsutsatte barn i samme lokalitet (barnehus).»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.47.48)

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre er omgjort til et oversendelsesforslag og vil bli endret i tråd med det. Forslaget lyder da i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å sørge for bedre og mer kontinuerlig statistikk om vold og overgrep mot barn, herunder barn som vitne til vold.»

Presidenten foreslår at dette forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det votes over forslagene nr. 1, 4–6 og 8, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge Husbankordningen bedre for dem som lever eller har levd under såkalt Kode 6, skjult adresse.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det utarbeides en kvalitetsforskrift som klargjør hva som reelt sett forventes av kommunene i deres arbeid med å styrke det kommunale krisesentertilbudet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre dagens organisasjonsmodell for overgrepsmottakene og styrke disse innenfor rammen av denne modellen.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta umiddelbare grep for å sikre at dagens regelverk om tidspunkt for dommeravhør av barn og unge overholdes.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede etablering av en egen nasjonal offeromsorg.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 57 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.48.32)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 15 (2012–2013) – om forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Åse Michaelsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å opprette en selskaps- og næringsrettskommisjon for å sikre at senere etterkontroller av hvorvidt vi har en oppdatert og effektiv selskapslovgivning, skjer raskere og mer betryggende.»

Kristelig Folkeparti har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 58 mot 44 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.49.28)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i aksjelovgivningen mv. (forenklinger)

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 1-4 annet ledd skal lyde:

(2) Følgende regler om datterselskap gjelder også for datterselskap med utenlandsk morselskap: § 3-8, § 4-26, § 6-16 første ledd, § 8-7 første og annet ledd, §§ 8-8 til 8-10, § 9-1 første ledd og § 9-8. Reglene i §§ 4-26 og 6-16 gjelder ikke for utenlandsk datterselskap.

§ 2-1 første ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Stiftelsesdokumentet kan opprettes som et papirdokument eller gjennom Foretaksregisterets elektroniske løsning for stiftelse av aksjeselskap. Reglene i denne loven er ikke til hinder for elektronisk stiftelse som nevnt i tredje punktum.

§ 2-2 første ledd skal lyde:

(1) Vedtektene skal minst angi:

1. selskapets foretaksnavn,
2. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor,
3. selskapets virksomhet,
4. aksjekapitalens størrelse, jf § 3-1,
5. aksjenes pålydende (nominelle beløp), jf § 3-1.

§ 2-3 første ledd nr. 6 skal lyde:

6. hvem som skal være selskapets revisor dersom selskapets årsregnskap skal revideres, jf. § 7-6 femte ledd.

§ 2-3 annet ledd oppheves.

§ 2-6 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. erklæring om at de eiendeler selskapet skal overta, har en verdi som minst svarer til det avtalte vederlaget, herunder pålydende av de aksjer som skal utstedes som vederlag, med tillegg av eventuell overkurs. *Tidspunktet for verdsettelsen kan tidligst være fire uker før stiftelsen, jf. § 2-9.* Verdsetting av immaterielle eiendeler som skal overtas som aksjeinnskudd, skal særskilt begrunnes.

§ 2-6 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra første til tredje ledd for tilfeller der aksjer tegnes mot innskudd i omsettelige verdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter eller mot innskudd med andre eiendeler enn penger når verdien av innskuddet fremgår av et revidert, lovpålagt årsregnskap.

§ 2-7 tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi, med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

§ 2-8 første ledd skal lyde:

(1) Skal aksjeinnskudd kunne gjøres med andre eiendeler enn penger, skal selskapet bli part i en avtale, eller skal noen gis særskilte rettigheter som nevnt i § 2-4, skal stifterne utarbeide og datere og undertegne en åpningsbalanse som skal vedlegges stiftelsesdokumentet.

§ 2-8 tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

Nåværende § 3-2 oppheves.

Nåværende § 3-3 a blir ny § 3-2, som skal lyde:

§ 3-2 *Fond for urealiserte gevinster*

(1) Selskapet skal ha et fond for urealiserte gevinster. Dersom selskapet vurderer eiendeler til virkelig verdi, skal det sette av til fondet en positiv differanse mellom balanseført verdi av hver enkelt eiendel eller gruppe av eiendeler og deres anskaffelseskost under hensyn til effekten av utsatt skatt. Dette gjelder tilsvarende ved vurdering av gjeld til virkelig verdi. Selskapet skal avsette til fondet på samme måte som etter annet punktum dersom det ved verdiregulering eller på annen måte regnskapsfører eiendeler til en verdi som overstiger anskaffelseskost.

(2) Plikten til å avsette til fond for urealiserte gevinster omfatter ikke differanser etter første ledd knyttet til vurdering av:

1. finansielle instrumenter i samsvar med regnskapsloven § 5-8,
2. pengeposter i utenlandsk valuta,
3. andre poster når det er fastsatt i forskrift gitt av departementet.

(3) Fondet kan løses opp når og i den grad grunnlaget for avsetningen ikke lenger er til stede.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om beregning av differansen etter første ledd.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Krav om forsvarlig egenkapital og likviditet*

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.

§ 3-8 første ledd annet punktum nr. 5 og nytt nr. 6 og 7 skal lyde:

5. avtale der selskapets ytelse har en virkelig verdi som utgjør mindre enn 50 000 kroner, og som er godkjent av styret,
6. avtale som omfattes av § 8-7 tredje ledd første punktum nr. 2 og 3, jf. annet punktum, dersom morselskapet eller den juridiske personen eier samtlige aksjer i selskapet,
7. avtale inngått i samsvar med reglene i § 8-10.

§ 3-8 annet ledd første punktum skal lyde:

Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse for avtalen etter reglene i § 2-6 første og annet ledd.

§ 4-4 skal lyde:

§ 4-4 *Registrering av aksjer i et verdipapirregister*

Det kan bestemmes i vedtektene at selskapets aksjer skal registreres i et verdipapirregister. Er selskapets aksjer registrert i et verdipapirregister, gjelder reglene i lov om allmennaksjeselskaper om slik registrering for aksjene, herunder § 4-10 om forvalterregistrering.

§ 4-24 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Aksjene kan likevel overtas av selskapet uten sletting og kapitalnedsetting dersom *vederlaget som skal ytes for aksjene, ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1.*

§ 5-2 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Dersom samtlige aksjeeiere samtykker til det, kan det gjøres unntak fra kravene i annet ledd første og annet punktum.

§ 5-4 første ledd skal lyde:

(1) Holdes generalforsamlingen som møte, skal styrelederen og daglig leder være til stede. Ved gyldig forfall skal det utpekes en stedfortreder. Dersom samtlige aksjeeiere samtykker, kan det gjøres unntak fra første og annet punktum. Andre styremedlemmer kan være til stede på generalforsamlingen når generalforsamlingen holdes som møte.

I kapittel 5 oppheves overskriftene til avsnitt II, III og IV.

§ 5-6 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom samtlige aksjeeiere samtykker til at det skal holdes ekstraordinær generalforsamling, kan generalforsamlingen holdes uten vedtak fra styret etter første ledd.

Etter § 5-6 skal nytt avsnitt II lyde:

II. Adgang til forenklet generalforsamlingsbehandling

§ 5-7 Adgang til forenklet generalforsamlingsbehandling

Dersom samtlige aksjeeiere samtykker til at en sak skal behandles på denne måten, kan selskapet holde generalforsamling etter følgende regler:

- 1. Samtlige aksjeeiere skal gis mulighet til å delta i behandlingen av saken på en egnet måte. Styremedlemmene og eventuelt daglig leder og revisor skal gis mulighet til å uttale seg om saken og kan kreve at saken behandles av generalforsamlingen i møte.*
- 2. Generalforsamlingens beslutning skal inntas i generalforsamlingsprotokollen. Protokollen skal angi antallet avgitte stemmer og hvor mange aksjer som har stemt for og imot beslutningen. I den utstrekning dette er relevant, skal det også angis hvilken andel av aksjekapitalen de avgitte stemmer representerer. Protokollen skal angi at saken er behandlet etter § 5-7. En fortegning over hvilke aksjeeiere som har deltatt i behandlingen av saken, skal inntas i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal dateres, underskrives av styrets leder og sendes samtlige aksjeeiere. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne hos selskapet og oppbevares på en trykkelig måte.*
- 3. Generalforsamlingen kan holdes uten å følge kravene i §§ 5-8 til 5-16.*

Foran § 5-8 skal overskriften til nytt avsnitt III lyde:

III. Avholdelse av generalforsamling

Nåværende § 5-8 oppheves.

Nåværende § 5-7 blir ny § 5-8.

I avsnitt III skal ny § 5-11 b lyde:

§ 5-11 b *Adgang til elektronisk deltakelse på generalforsamlingen og til å bruke forhåndsstemme*

(1) Med mindre noe annet følger av selskapets vedtekter, kan styret beslutte at aksjeeierne skal kunne delta på generalforsamlingen ved bruk av elektroniske hjelpemidler, herunder at de kan utøve sine rettigheter som aksjeeiere elektronisk. Allmennaksjeloven § 5-8 a annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

(2) Det kan fastsettes i vedtektene at aksjeeierne skal kunne avgi sin stemme skriftlig, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon, i en periode før generalforsamlingen. For slik stemmegivning skal det benyttes en trykkelig metode for å autentisere avsenderen. Vedtektene kan fastsette nærmere krav til slik stemmegivning.

Nåværende avsnitt V blir nytt avsnitt IV.

Nåværende avsnitt VI blir nytt avsnitt V.

Nåværende avsnitt VII blir nytt avsnitt VI.

§ 6-1 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet skal ha et styre med ett eller flere medlemmer.

§ 6-1 annet ledd annet punktum oppheves.

Nåværende tredje punktum blir nytt annet punktum.

§ 6-2 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet kan ha en daglig leder. Skal selskapet ha flere daglige ledere, eller skal styret eller bedriftsforsamlingen kunne bestemme at selskapet skal ha flere daglige ledere, skal dette angis i vedtektene. Det skal i så fall angis om flere daglige ledere skal fungere som kollektivt organ.

§ 6-3 første ledd annet punktum oppheves.

§ 6-19 første ledd annet til fjerde punktum oppheves.

§ 7-5 første punktum skal lyde:

Revisor skal delta i generalforsamlingen når de saker som skal behandles, er av en slik art at dette må anses som nødvendig.

§ 7-6 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Terskelverdiene etter første ledd nr. 1 og 2 skal baseres på årsregnskapet for siste regnskapsår. Har selskapet ikke fastsatt sitt første årsregnskap, kan styret gis fullmakt som nevnt i første ledd hvis selskapets ansatte ikke overstiger ti på tidspunktet for generalforsamlingens beslutning og balansesummen etter åpningsbalansen er mindre enn 20 millioner kroner, eller, dersom selskapet ikke har plikt til å utarbeide åpningsbalanse, aksjeinnskuddene i forbindelse med stiftelsen er mindre enn 20 millioner kroner.

Nåværende annet til sjettede ledd blir nye tredje til syvende ledd.

§ 7-6 nytt femte ledd annet punktum skal lyde:

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1 *Hva som kan deles ut som utbytte*

(1) Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital etter §§ 3-2 og 3-3. Beregningen skal foretas på grunnlag av balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap, likevel slik at det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn.

(2) I beløpet som kan deles ut etter første ledd, skal det gjøres fradrag for den samlede pålydende verdien av egne aksjer som selskapet har ervervet til eie eller pant før balansedagen. Det skal også gjøres fradrag for kreditt og sikkerhetsstillelse mv etter §§ 8-7 til 8-10 fra før balansedagen som etter disse bestemmelsene skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan dele ut som utbytte. Det skal likevel ikke gjøres fradrag for kreditt og sikkerhetsstillelse mv. som er tilbakebetalt eller avvirket før beslutningstidspunktet, eller kreditt til en aksjeeier i den grad kreditten avvikes ved en avregning i utbyttet.

(3) Ved beregningen etter første ledd skal det gjøres fradrag for andre disposisjoner etter balansedagen som etter

loven skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte.

(4) Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. § 3-4.

§ 8-2 skal lyde:

§ 8-2 *Beslutning om utbytte*

(1) Beslutning om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen anvendelse av overskudd. Det kan ikke besluttes utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar.

(2) Generalforsamlingen kan etter at den har godkjent årsregnskapet for siste regnskapsår, gi styret fullmakt til å beslutte utdeling av utbytte på grunnlag av selskapets årsregnskap. Fullmakten kan ikke gjelde for lengre tid enn frem til førstkommende ordinære generalforsamling. Generalforsamlingens beslutning om styrefullmakt skal uten opphold meldes til Foretaksregisteret. Styret kan ikke gjøre bruk av fullmakten før den er registrert.

Ny § 8-2 a skal lyde:

§ 8-2 a *Utbytteutdeling på grunnlag av en mellombalanse*

(1) Selskapet kan dele ut ekstraordinært utbytte på grunnlag av en mellombalanse som er utarbeidet og revurdert etter reglene for årsregnskap og godkjent av generalforsamlingen. Balansedagen kan ikke ligge lenger tilbake i tid enn seks måneder før dagen det treffes beslutning om ekstraordinært utbytte.

(2) Bestemmelsene i § 8-1 om hva som kan deles ut som utbytte, gjelder tilsvarende for utdeling av ekstraordinært utbytte.

(3) Beslutning om ekstraordinært utbytte treffes av generalforsamlingen. § 8-2 første ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-7 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet kan bare gi kreditt til eller stille sikkerhet til fordel for en aksjeeier eller noen av aksjeeierens nærstående innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende. Det skal stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøknings.

§ 8-7 tredje ledd skal lyde:

(3) Forbudet i første og annet ledd gjelder ikke

1. kreditt med vanlig løpetid i forbindelse med forretningsavtaler,
2. kreditt eller sikkerhet til fordel for morselskapet eller annet selskap i samme konsern,
3. kreditt eller sikkerhet til fordel for en juridisk person som har slik bestemmende innflytelse som nevnt i § 1-3 over selskapet, eller til fordel for datterselskap av en slik juridisk person, forutsatt at kreditten eller sikkerhetsstillelsen skal tjene foretaksgruppens økonomiske interesser.

Første punktum nr. 3 gjelder ikke når den juridiske personen er stat, kommune eller fylkeskommune.

Fjerde og femte ledd oppheves.

§ 8-10 skal lyde:

§ 8-10 *Kreditt og annen finansiell bistand til erverv av aksjer i selskapet mv.*

(1) Selskapet kan stille midler til rådighet eller gi kreditt eller stille sikkerhet i forbindelse med en tredjepersons erverv av aksjer eller rett til erverv av aksjer i selskapet eller selskapets morselskap innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende. Selskapets bistand skal ytes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, og det skal stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøknings. Det kan bare ytes bistand til erverv av aksjer som er fullt innbetalt.

(2) Styret skal sørge for at det foretas en kredittvurdering av den part eller de parter som mottar bistand som nevnt i første ledd. Styrets vedtak om slik bistand skal før bistanden ytes godkjennes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring.

(3) Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse som minst skal opplyse om

1. bakgrunnen for forslaget om finansiell bistand,
2. selskapets interesse i å gjennomføre en slik disposisjon,
3. vilkår som er knyttet til gjennomføringen av disposisjonen,
4. en vurdering av de konsekvenser disposisjonen får for selskapets likviditet og solvens, og
5. prisen som tredjepersonen skal betale for aksjene eller retten til aksjene.

(4) Redegjørelsen etter tredje ledd skal vedlegges innkallingen til generalforsamlingen.

(5) Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra reglene i første til fjerde ledd. I forbindelse med slikt unntak kan det samtidig gjøres unntak fra §§ 8-7 til 8-9.

§ 9-2 første ledd skal lyde:

(1) Et aksjeselskap kan erverve egne aksjer på annen måte enn ved tegning etter reglene i dette kapitlet.

§ 9-2 annet ledd nytt første punktum skal lyde:

Selskapets erverv av egne aksjer må ikke medføre at aksjekapitalen med fradrag av det samlede pålydende av beholdningen av egne aksjer blir mindre enn minste tillatte aksjekapital etter § 3-1 første ledd.

Nåværende annet ledd første til tredje punktum blir nye annet til fjerde punktum.

§ 9-3 første og nytt annet punktum skal lyde:

Et aksjeselskap kan bare erverve egne aksjer dersom vederlaget som skal ytes for aksjene, ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 9-4 annet ledd første punktum skal lyde:

Fullmakten skal gjelde for et bestemt tidsrom, som ikke kan være lenger enn to år.

§ 9-6 annet ledd skal lyde:

(2) Hvis aksjekapitalen etter fradrag av den samlede pålydende verdien av beholdningen av egne aksjer (jf § 9-2 annet ledd annet til fjerde punktum og første ledd i paragrafen her) er mindre enn minste tillatte aksjekapital etter § 3-1 første ledd, skal en aksje ervervet etter første ledd så snart som mulig og senest innen to år etter ervervet avhendes eller slettes ved nedsetting av aksjekapitalen.

§ 10-1 annet ledd nr. 9 skal lyde:

9. anslåtte utgifter ved kapitalforhøyelsen, herunder hvor mye som i tilfelle skal betales i provisjon for garanti for tegning av aksjer. Det skal redegjøres for innholdet av garantien.

§ 10-1 fjerde ledd oppheves.

§ 10-2 tredje ledd skal lyde:

(3) Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse etter reglene i § 2-6 første og annet ledd. Tidspunktet for verdsettelsen av eiendeler selskapet skal overta, kan tidligst være fire uker før generalforsamlingens beslutning. § 2-6 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 10-12 første ledd tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi, med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

§ 10-12 annet ledd skal lyde:

(2) Selskapet kan dekke utgifter ved kapitalforhøyelsen i den utstrekning utgiftene ikke overstiger aksjeinnskuddet. Overstiger utgiftene aksjeinnskuddet, kan utgiftene likevel dekkes i den utstrekning de ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1.

§ 10-20 første ledd skal lyde:

(1) Forhøyelse av aksjekapitalen ved fondsemisjon kan skje ved overføring til aksjekapitalen fra midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 11-13 fjerde ledd oppheves.

§ 12-2 annet ledd skal lyde:

(2) Beslutning som nevnt i § 12-1 første ledd nr 2 og 3 kan ikke gjelde større beløp enn at selskapet etter nedsettingen har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital etter §§ 3-2 og 3-3. Beregningen skal foretas på grunnlag av balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap, likevel slik

at det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn. § 8-1 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende. Beregningen kan også foretas på grunnlag av en mellombalanse som er utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap og godkjent av generalforsamlingen. Mellombalansens balansedag kan ikke ligge lenger tilbake i tid enn seks måneder før dagen det treffes beslutning om kapitalnedsetting. Revisor skal bekrefte at det etter nedsettingen vil være full dekning for selskapets bundne egenkapital.

§ 12-4 annet punktum skal lyde:

Er kapitalnedsettingen ikke meldt til Foretaksregisteret innen to måneder etter at beslutningen ble truffet, bortfaller kapitalnedsettingen.

§ 12-7 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. aksjene innløses uten utdeling, eller utdelingen ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1.

§ 13-6 første ledd nr. 7 skal lyde:

7. utkast til åpningsbalanse for det overtakende selskapet. Åpningsbalansen skal settes opp i samsvar med gjeldende regnskapsregler. Revisor skal avgi en erklæring om at balansen er gjort opp i samsvar med disse reglene. Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om kravet til åpningsbalanse. I forskriften kan det gjøres unntak fra reglene i første til tredje punktum.

§ 13-10 tredje ledd skal lyde:

(3) Redegjørelsen for det overtakende selskapet skal også fylle kravene som følger av § 2-6 første ledd eller § 10-2 tredje ledd, likevel slik at tidspunktet for verdsettelsen tidligst kan være åtte uker før generalforsamlingens beslutning.

§ 15-1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Allmennaksjelovens regler om redegjørelse i § 2-6 og åpningsbalanse i § 2-8 gjelder tilsvarende, likevel slik at tidspunktet for verdsettelsen tidligst kan være åtte uker før generalforsamlingens beslutning.

§ 16-15 første ledd nr. 3 oppheves.

Nåværende nr. 4 og 5 blir nye nr. 3 og 4.

§ 16-16 første ledd første og annet punktum skal lyde:

Når vilkårene i § 16-15 første ledd nr. 1 til 3 er oppfylt, skal Foretaksregisteret sende selskapet varsel om dette. I tilfelle som nevnt i § 16-15 første ledd nr. 4 sendes varsel av Regnskapsregisteret.

§ 17-4 annet ledd annet punktum skal lyde:

Er det begjært gransking etter §§ 5-25 til 5-28, regnes fristen fra den dag begjæringen er endelig avslått eller i tilfelle granskingen er avsluttet.

§ 18-3 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke kjennelse etter §§ 5-25 til 5-28 og § 8-4.

§ 20-1 nr. 3 og 4 oppheves.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 1-4 annet ledd skal lyde:

(2) Følgende regler om datterselskap gjelder også for datterselskap med utenlandsk morselskap: § 3-8, § 4-25, § 6-16 første ledd, § 6-16 a første ledd tredje punktum nr 3, § 8-7 første og annet ledd, §§ 8-8 til 8-10, § 9-1 første ledd og § 9-8. Reglene i §§ 4-25 og 6-16 gjelder ikke for utenlandsk datterselskap.

§ 2-3 annet ledd oppheves.

§ 2-6 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. erklæring om at de eiendeler selskapet skal overta, har en verdi som minst svarer til det avtalte vederlaget, herunder pålydende av de aksjer som skal utstedes som vederlag, med tillegg av eventuell overkurs. *Tidspunktet for verdsettelsen kan tidligst være fire uker før stiftelsen, jf. § 2-9.* Verdsetting av immaterielle eiendeler som skal overtas som aksjeinnskudd, skal særskilt begrunnes.

§ 2-6 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) *Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra første til tredje ledd for tilfeller der aksjer tegnes mot innskudd i omsettelige verdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter eller mot innskudd med andre eiendeler enn penger når verdien av innskuddet fremgår av et revidert, lovpålagt årsregnskap.*

§ 2-7 tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig verdi, med mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

§ 2-8 første ledd skal lyde:

(1) *Skal aksjeinnskudd kunne gjøres med andre eiendeler enn penger, skal selskapet bli part i en avtale, eller skal noen gis særskilte rettigheter som nevnt i § 2-4, skal stifterne utarbeide og datere og undertegne en åpningsbalanse som skal vedlegges stiftelsesdokumentet.*

§ 2-8 tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

Nåværende § 3-2 oppheves.

Nåværende § 3-3 a blir ny § 3-2.

Ny § 3-2 skal lyde:

§ 3-2 *Fond for urealiserte gevinster*

(1) Selskapet skal ha et fond for urealiserte gevinster. Dersom selskapet vurderer eiendeler til virkelig verdi, skal det sette av til fondet en positiv differanse mellom balanseført verdi av hver enkelt eiendel eller gruppe av eiendeler og deres anskaffelseskost under hensyn til effekten av utsatt skatt. Dette gjelder tilsvarende ved vurdering av gjeld til virkelig verdi. Selskapet skal avsette til fondet på samme måte som etter annet punktum dersom det ved verdiregulering eller på annen måte regnskapsfører eiendeler til en verdi som overstiger anskaffelseskost.

(2) Plikten til å avsette til fond for urealiserte gevinster omfatter ikke differanser etter første ledd knyttet til vurdering av:

1. finansielle instrumenter i samsvar med regnskapsloven § 5-8,
2. pengeposter i utenlandsk valuta,
3. andre poster når det er fastsatt i forskrift gitt av departementet.

(3) Fondet kan løses opp når og i den grad grunnlaget for avsetningen ikke lenger er til stede.

(4) Departementet kan i forskrift gi regler om beregning av differansen etter første ledd.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Krav om forsvarlig egenkapital og likviditet*

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital og en likviditet som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.

§ 3-8 første ledd annet punktum nr. 4 og nytt nr. 5 og 6 skal lyde:

4. avtale som inngås som ledd i selskapets vanlige virksomhet og inneholder pris og andre vilkår som er vanlige for slike avtaler,
5. avtale som omfattes av § 8-7 tredje ledd første punktum nr. 2 og 3, jf. annet punktum, dersom morselskapet eller den juridiske personen eier samtlige aksjer i selskapet,
6. avtale inngått i samsvar med reglene i § 8-10.

§ 3-8 annet ledd første punktum skal lyde:

Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse for avtalen etter reglene i § 2-6 første og annet ledd.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1 *Hva som kan deles ut som utbytte*

(1) *Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital etter §§ 3-2 og 3-3. Beregningen skal foretas på grunnlag av balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap, likevel slik at det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn.*

(2) *I beløpet som kan deles ut etter første ledd, skal det gjøres fradrag for den samlede pålydende verdien av egne aksjer som selskapet har ervervet til eie eller pant før balansedagen. Det skal også gjøres fradrag for kreditt og sikkerhetsstillelse mv. etter §§ 8-7 til 8-10 fra før balanse-*

dagen som etter disse bestemmelsene skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan dele ut som utbytte. Det skal likevel ikke gjøres fradrag for kreditt og sikkerhetsstillelse mv. som er tilbakebetalt eller avvirket før beslutningstidspunktet, eller kreditt til en aksjeeier i den grad kreditten avvikles ved en avregning i utbyttet.

(3) Ved beregningen etter første ledd skal det gjøres fradrag for andre disposisjoner etter balansedagen som etter loven skal ligge innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte.

(4) Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital og likviditet, jf. § 3-4.

§ 8-2 skal lyde:

§ 8-2 *Beslutning om utbytte*

(1) Beslutning om utdeling av utbytte treffes av generalforsamlingen etter at styret har lagt frem forslag om utdeling eller annen anvendelse av overskudd. Har selskapet bedriftsforsamling, kan det bestemmes i vedtektene at beslutning om utdeling av utbytte skal treffes av bedriftsforsamlingen med forbehold for generalforsamlingens fastsetting av årsregnskapet og årsberetningen. Det kan ikke besluttes utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar. Innenfor rammene av styrets forslag kan bedriftsforsamlingen fastsette det høyeste beløpet som kan utdeles som utbytte.

(2) Generalforsamlingen kan etter at den har godkjent årsregnskapet for siste regnskapsår, gi styret fullmakt til å beslutte utdeling av utbytte på grunnlag av selskapets årsregnskap. Fullmakten kan ikke gjelde for lengre tid enn frem til førstkommende ordinære generalforsamling. Generalforsamlingens beslutning om styrefullmakt skal uten opphold meldes til Foretaksregisteret. Styret kan ikke gjøre bruk av fullmakten før den er registrert.

Ny § 8-2 a skal lyde:

§ 8-2 a *Utbytteutdeling på grunnlag av en mellombalanse*

(1) Selskapet kan dele ut ekstraordinært utbytte på grunnlag av en mellombalanse som er utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap og godkjent av generalforsamlingen. Balansedagen kan ikke ligge lenger tilbake i tid enn seks måneder før dagen det treffes beslutning om ekstraordinært utbytte.

(2) Bestemmelsene i § 8-1 om hva som kan deles ut som utbytte, gjelder tilsvarende for utdeling av ekstraordinært utbytte.

(3) Beslutning om ekstraordinært utbytte treffes av generalforsamlingen. § 8-2 første ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-7 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet kan bare gi kreditt til eller stille sikkerhet til fordel for en aksjeeier eller noen av aksjeeierens nærstående innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende. Det skal stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøknings.

§ 8-7 tredje ledd skal lyde:

(3) Forbudet i første og annet ledd gjelder ikke

1. kreditt med vanlig løpetid i forbindelse med forretningsavtaler,
2. kreditt eller sikkerhet til fordel for morselskapet eller annet selskap i samme konsern,
3. kreditt eller sikkerhet til fordel for en juridisk person som har slik bestemmende innflytelse som nevnt i § 1-3 over selskapet, eller til fordel for datterselskap av en slik juridisk person, forutsatt at kreditten eller sikkerhetsstillelsen skal tjene foretaksgruppens økonomiske interesser.

Første punktum nr. 3 gjelder ikke når den juridiske personen er stat, kommune eller fylkeskommune.

Fjerde og femte ledd oppheves.

§ 8-10 skal lyde:

§ 8-10 *Kreditt og annen finansiell bistand til erverv av aksjer i selskapet mv.*

(1) Selskapet kan stille midler til rådighet eller gi kreditt eller stille sikkerhet i forbindelse med en tredjepersons erverv av aksjer eller rett til erverv av aksjer i selskapet eller selskapets morselskap innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende. Selskapets bistand skal ytes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, og det skal stilles betryggende sikkerhet for kravet på tilbakebetaling eller tilbakesøknings. Det kan bare ytes bistand til erverv av aksjer som er fullt innbetalt.

(2) Styret skal sørge for at det foretas en kredittvurdering av den part eller de parter som mottar bistand som nevnt i første ledd. Styrets vedtak om slik bistand skal før bistanden ytes godkjennes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring.

(3) Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse som minst skal opplyse om

1. bakgrunnen for forslaget om finansiell bistand,
2. selskapets interesse i å gjennomføre en slik disposisjon,
3. vilkår som er knyttet til gjennomføringen av disposisjonen,
4. en vurdering av de konsekvenser disposisjonen får for selskapets likviditet og solvens, og
5. prisen som tredjepersonen skal betale for aksjene eller retten til aksjene.

(4) Redegjørelsen etter tredje ledd skal vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. Den skal uten opphold og før bistanden ytes meldes til Foretaksregisteret, som skal kunngjøre redegjørelsen gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

(5) Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra reglene i første til fjerde ledd for erverv av aksjer av eller for ansatte i selskapet eller i selskap i samme konsern.

§ 9-3 første og nytt annet punktum skal lyde:

Et allmennaksjeselskap kan bare erverve egne aksjersom vederlaget som skal ytes for aksjene, ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 9-4 annet ledd første punktum skal lyde:

Fullmakten skal gjelde for et bestemt tidsrom, som ikke kan være lenger enn *to år*.

§ 10-1 annet ledd nr. 10 skal lyde:

10. *anslåtte utgifter ved kapitalforhøyelsen, herunder* hvor mye som i tilfelle skal betales i provisjon for garanti for tegning av aksjer. Det skal redegjøres for innholdet av garantien.

§ 10-1 fjerde ledd oppheves.

§ 10-2 tredje ledd skal lyde:

(3) Styret skal sørge for at det utarbeides en redegjørelse etter reglene i § 2-6 *første og annet ledd. Tidspunktet for verdsettelsen av eiendeler selskapet skal overta, kan tidligst være fire uker før generalforsamlingens beslutning. § 2-6 fjerde ledd gjelder tilsvarende.*

§ 10-12 første ledd tredje punktum skal lyde:

Eiendeler som selskapet mottar som aksjeinnskudd, skal vurderes til virkelig *verdi, med* mindre det følger av regnskapsloven at innskuddet skal videreføres til balanseførte verdier.

§ 10-12 annet ledd skal lyde:

(2) *Selskapet kan dekke utgifter ved kapitalforhøyelsen i den utstrekning utgiftene ikke overstiger aksjeinnskuddet. Overstiger utgiftene aksjeinnskuddet, kan utgiftene likevel dekkes i den utstrekning de ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1.*

§ 10-20 første ledd skal lyde:

(1) Forhøyelse av aksjekapitalen ved fondsemisjon kan skje ved overføring til aksjekapitalen fra *midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1. § 8-2 a første og annet ledd gjelder tilsvarende.*

§ 11-13 fjerde ledd oppheves.

§ 12-2 annet ledd skal lyde:

(2) Beslutning som nevnt i § 12-1 første ledd nr 2 og 3 kan ikke gjelde større beløp enn at selskapet etter nedsettingen *har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital etter §§ 3-2 og 3-3. Beregningen skal foretas på grunnlag av balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap, likevel slik at det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn. § 8-1 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende. Beregningen kan også foretas på grunnlag av en mellombalanse som er utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap og godkjent av generalforsamlingen. Mellombalansens balansedag kan ikke ligge lenger tilbake i tid enn seks måneder før dagen det treffes beslutning om kapitalnedsetting. Revisor skal bekrefte at det etter nedsettin-*

gen vil være full dekning for selskapets bundne egenkapital.

§ 12-4 annet punktum skal lyde:

Er kapitalnedsettingen ikke meldt til Foretaksregisteret innen to måneder etter at beslutningen ble truffet, bortfaller kapitalnedsettingen.

§ 12-7 annet ledd nr. 2 og 3 skal lyde:

2. aksjene innløses uten utdeling, eller utdelingen *ligger innenfor rammen av de midler selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter § 8-1, og*
3. et beløp tilsvarende de innløste aksjenes pålydende avsettes til *et bundet fond.*

§ 13-6 første ledd nr. 7 skal lyde:

7. utkast til åpningsbalanse for det overtakende selskapet. Åpningsbalansen skal settes opp i samsvar med gjeldende regnskapsregler. Revisor skal avgi en erklæring om at balansen er gjort opp i samsvar med disse reglene. *Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om kravet til åpningsbalanse. I forskriften kan det gjøres unntak fra reglene i første til tredje punktum.*

§ 13-10 tredje ledd skal lyde:

(3) Redegjørelsen for det overtakende selskapet skal også fylle kravene som følger av § 2-6 første ledd eller § 10-2, likevel slik at *tidspunktet for verdsettelsen tidligst kan være åtte uker før generalforsamlingens beslutning.*

§ 17-4 annet ledd annet punktum skal lyde:

Er det begjært gransking etter §§ 5-25 til 5-28, regnes fristen fra den dag begjæringen er endelig avslått eller i tilfelle granskningen er avsluttet.

§ 18-3 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke kjennelse etter §§ 5-25 til 5-28 og § 8-4.

III

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 6-2 første ledd punkt C avsnitt I nr. 2 lyde:

2. Overkurs

IV

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 3-8 første ledd nr. 10 skal lyde:

10. Om personer som nevnt i nr. 9 har rett til å forplikte hovedforetaket ved signatur eller prokura. § 3-7 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Ny § 10-6 skal lyde:

§ 10-6 (*elektronisk stiftelse*)

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om Foretaksregisterets elektroniske løsninger for stiftelse av foretak i den utstrekning loven gir adgang til elektronisk stiftelse.

Nåværende § 10-6 blir ny § 10-7.

V

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i aksjeloven mv. (offentlig kunngjøring i avis mv.)

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 4-11 annet ledd skal lyde:

(2) Varselet etter første ledd skal senest to måneder før registreringen sendes alle som ifølge aksjeeierboken er aksjeeiere, og kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*.

§ 4-26 tredje ledd skal lyde:

(3) Morselskapet skal gi aksjeeierne et tilbud om løsningssum. Dersom tilbudet rettes skriftlig på papir til alle aksjeeiere med kjent adresse, og i tillegg kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*, kan det fastsettes en frist for den enkelte aksjeeier til å komme med innsigelser mot eller avslå tilbudet. Dersom slik innsigelse ikke kommer frem til selskapet innen utløpet av fristen, anses aksjeeieren for å ha akseptert tilbudet. Fristen kan ikke settes kortere enn to måneder *fra kunngjøringen*. I den skriftlige henvendelsen og i *kunngjøringen* skal aksjeeierne gjøres oppmerksom på fristen og følgene av å overskride den.

§ 12-6 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. Foretaksregisteret skal, så snart beslutningen om kapitalnedsetting er registrert, kunngjøre beslutningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapets kreditorer om at innsigelse mot at nedsettingen settes i kraft, må meldes til selskapet innen *seks uker* fra *kunngjøringen*.

§ 13-14 skal lyde:

§ 13-14 *Kreditorvarsel*

Foretaksregisteret skal kunngjøre beslutningene om fusjon i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapenes kreditorer om at innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen *seks uker* fra *kunngjøringen*.

§ 13-21 annet ledd skal lyde:

(2) Er beslutningen om fusjonen meldt til Foretaksregisteret etter § 13-13, skal retten uten opphold melde dommen til Foretaksregisteret, som kunngjør dommen på selskapets kostnad i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 16-4 første ledd skal lyde:

(1) Ved registrering av meldingen om oppløsning skal Foretaksregisteret kunngjøre beslutningen om å oppløse selskapet i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I *kunngjøringen* skal selskapets kreditorer varsles om at de må melde sine krav til avviklingsstyrets leder innen *seks uker* fra *kunngjøringen*. Navn og adresse til avviklingsstyrets leder skal fremgå av *kunngjøringen*.

Annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 16-16 annet ledd skal lyde:

(2) Har selskapet ikke brakt forholdet i orden ved fristens utløp, skal Foretaksregisteret eller Regnskapsregisteret gjenta varselet ved *kunngjøring* i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I *kunngjøringen* skal det angis at vilkårene for oppløsning av selskapet er oppfylt, og at selskapet har en frist på fire uker *fra kunngjøringen* til å bringe forholdet i orden. Følgene av at fristen oversettes, skal også angis.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 4-25 tredje ledd skal lyde:

(3) Morselskapet skal gi aksjeeierne et tilbud om løsningssum. Dersom tilbudet rettes skriftlig på papir til alle aksjeeiere med kjent adresse, og i tillegg kunngjøres i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*, kan det fastsettes en frist for den enkelte aksjeeier til å komme med innsigelser mot eller avslå tilbudet. Dersom slik innsigelse ikke kommer frem til selskapet innen

utløpet av fristen, anses aksjeeieren for å ha akseptert tilbudet. Fristen kan ikke settes kortere enn to måneder fra kunngjøringen. I den skriftlige henvendelsen og i kunngjøringen skal aksjeeierne gjøres oppmerksom på fristen og følgene av å overskride den.

§ 12- 6 nr. 1 skal lyde:

1. Foretaksregisteret skal, så snart beslutningen om kapitalnedsetting er registrert, kunngjøre beslutningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapets kreditorer om at innsigelse mot at nedsettingen settes i kraft, må meldes til selskapet innen *seks uker* fra kunngjøringen.

§ 13-15 skal lyde:

§ 13-15 *Kreditorvarsel*

Foretaksregisteret skal kunngjøre beslutningene om fusjon i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapenes kreditorer om at innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen *seks uker* fra kunngjøringen.

§ 13-22 annet ledd skal lyde:

- (2) Er beslutningen om fusjonen meldt til Foretaksregisteret etter § 13-14, skal retten uten opphold melde dommen til Foretaksregisteret, som kunngjør dommen på selskapets kostnad i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 16-4 første ledd skal lyde:

- (1) Ved registrering av meldingen om oppløsning skal Foretaksregisteret kunngjøre beslutningen om å oppløse selskapet i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjøringen skal selskapets kreditorer varsles om at de må melde sine krav til avviklingsstyrets leder innen *seks uker* fra kunngjøringen. Navn og adresse til avviklingsstyrets leder skal fremgå av kunngjøringen.

Annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 16-16 annet ledd skal lyde:

- (2) Har selskapet ikke brakt forholdet i orden ved fristens utløp, skal Foretaksregisteret eller Regnskapsregisteret gjenta varselet ved kunngjøring i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjøringen skal det angis at vilkårene for oppløsning av selskapet er oppfylt, og at selskapet har en frist på fire uker fra kunngjøringen til å bringe forholdet i orden. Følgene av at fristen oversittes, skal også angis.

III

I lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper gjøres følgende endringer:

§ 2-39 annet ledd skal lyde:

- (2) Foretaksregisteret skal samtidig med registrering

kunngjøre beslutningen eller avgjørelsen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapets kreditorer om at de må melde seg til selskapet innen *seks uker* regnet fra kunngjøringen.

§ 3-20 første ledd skal lyde:

- (1) Skal nedsettingsbeløpet anvendes i samsvar med § 3-19 første ledd bokstav a, trer kapitalnedsettingen i kraft ved registreringen. Skal beløpet anvendes i samsvar med § 3-19 første ledd bokstav b, c eller d, skal Foretaksregisteret så snart beslutningen om kapitalnedsetting er registrert kunngjøre innholdet av beslutningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapets kreditorer om at de må melde fra til selskapet innen *seks uker* fra kunngjøringen, dersom de vil gjøre innsigelse mot at nedsettingen settes i kraft.

IV

I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak skal § 50 lyde:

§ 50 *Melding til Foretaksregisteret og kreditorvarsel*

Avviklingsstyret skal straks gi melding til Foretaksregisteret om at foretaket er besluttet oppløst. Foretaksregisteret skal samtidig med registrering av meldingen kunngjøre beslutningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle foretakets fordringshavere om at de må melde seg til foretaket innen *seks uker* fra kunngjøringen.

V

I lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper skal § 33 fjerde ledd lyde:

Straks avviklingsstyret er oppnevnt, plikter det å sende melding om oppløsningsvedtaket og oppnevningen av avviklingsstyre til Foretaksregisteret. Det skal fremgå av meldingen at departementet har godkjent oppløsningen. Foretaksregisteret skal samtidig med at registrering finner sted, kunngjøre beslutningen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle selskapets kreditorer om at de må melde seg til selskapet innen *seks uker* fra kunngjøringen.

VI

I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser gjøres følgende endringer:

§ 52 annet ledd skal lyde:

Stiftelsestilsynet skal kunngjøre vedtaket om å oppheve stiftelsen i *Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjøringen skal stiftelsens kreditorer varsles om at de må melde sine krav til avviklingsstyrets leder innen *seks uker* fra kunngjøringen. Navn og adresse til avviklingsstyrets leder skal fremgå av kunngjøringen. Alle kreditorer med kjent adresse skal så vidt mulig ha særskilt varsel.

§ 53 fjerde ledd skal lyde:

Når sammenslåingen er vedtatt, og vedtaket i tilfelle er godkjent av Stiftelsestilsynet, skal Stiftelsestilsynet kunn-

gjøre vedtaket og varsle stiftelsenes kreditorer om at de må melde fra til stiftelsen *innen seks uker fra kunngjøringen*, dersom de vil gjøre innsigelse mot sammenslåingen. § 52 annet ledd fjerde og femte punktum gjelder tilsvarende.

VII

I lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. skal § 47 tredje ledd lyde:

Beslutning om oppløsning skal straks meldes til Foretaksregisteret. Foretaksregisteret skal samtidig med registrering av meldingen kunngjøre beslutningen *i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle foretakets fordringshavere om at de må melde seg til foretaket *innen seks uker fra kunngjøringen*.

VIII

I lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag gjøres følgende endringer:

§ 9-9 skal lyde:

§ 9-9 *Kreditorvarsel*

Foretaksregisteret skal kunngjøre vedtaka om samanslåing *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle kreditorane i laga om at eventuelle motsegner mot samanslåinga må meldast til laget *innan seks veker frå siste kunngjering*.

§ 9-13 fjerde ledd skal lyde:

(4) Er vedtaket om samanslåinga meldt til Foretaksregisteret etter § 9-11, skal retten utan opphald melde dommen til Foretaksregisteret, som skal kunngjøre dommen på lagets kostnad *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 10-4 første ledd skal lyde:

(1) Ved registrering av meldinga om oppløysing skal Foretaksregisteret kunngjøre vedtaket om å oppløse laget *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjeringa skal kreditorane til laget varslast om at dei må melde sine krav til avviklingsstyret *innan seks veker frå kunngjeringa*, og om at krav som blir melde etter at overskot er utdelt, ikkje vil bli dekte, om dei ikkje alt er kjende for avviklingsstyret. Namn og adresse til leiaren av avviklingsstyret skal gå fram av kunngjeringa.

Annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-15 annet ledd skal lyde:

(2) Har laget ikkje retta tilhøvet når fristen går ut, skal Foretaksregisteret eller Rekneskapsregisteret ta opp igjen varselet ved kunngjering *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjeringa skal det opplysast at vilkåra for oppløysing av laget er oppfylte, og at laget har ein frist på fire veker *frå kunngjeringa til å rette tilhøvet*. Følgjene av at fristen ikkje blir halden, skal også opplysast.

IX

I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag gjøres følgende endringer:

§ 10-3 annet ledd skal lyde:

(2) Foretaksregisteret skal kunngjøre vedtaka om samanslåing *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle kreditorane i laga om at eventuelle motsegner mot samanslåinga må meldast til laget *innan seks veker frå kunngjeringa*.

Tredje ledd oppheves.

§ 11-4 første ledd skal lyde:

(1) Ved registrering av meldinga om oppløysing skal Foretaksregisteret kunngjøre vedtaket om å oppløse laget *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjeringa skal kreditorane til laget varslast om at dei må melde krava sine til avviklingsstyret *innan seks veker frå kunngjeringa*. Namn og adresse til leiaren for avviklingsstyret skal gå fram av kunngjeringa.

Annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

X

I lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak gjøres følgende endringer:

§ 114 skal lyde:

§ 114 *Kreditorvarsel*

Foretaksregisteret skal kunngjøre vedtaka om fusjon *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon* og varsle kreditorane i foretaket om at motsegner mot fusjonen må meldast til vedkomande foretak *innan seks veker frå kunngjeringa*.

§ 117 fjerde ledd skal lyde:

(4) Er vedtaket om fusjonen meldt til Foretaksregisteret etter § 116, skal retten utan opphald melde dommen til Foretaksregisteret, som skal kunngjøre dommen på foretaket sin kostnad *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*.

§ 130 første ledd skal lyde:

(1) Ved registrering av meldinga om oppløysing skal Foretaksregisteret kunngjøre vedtaket om å oppløse foretaket *i Brønnøysundregistra sin elektroniske kunngjøringspublikasjon*. I kunngjeringa skal kreditorane til foretaket varslast om at dei må melde sine krav til leiaren av avviklingsstyret *innan seks veker frå kunngjeringa*. Namn og adresse til leiaren av avviklingsstyret skal gå fram av kunngjeringa.

Annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 142 annet ledd skal lyde:

(2) Har foretaket ikkje retta tilhøvet når fristen går ut, skal Foretaksregisteret eller Rekneskapsregisteret ta opp igjen varselet ved kunngjering i Brønnøysundregistra sin elektroniske *kunngjeringspublikasjon*. I kunngjeringa skal det opplysast at vilkåra for oppløysing av foretaket er oppfylte, og at foretaket har ein frist på fire veker frå *kunngjeringa til* å rette tilhøvet. Følgjene av at fristen ikkje blir halden, skal også opplysast.

XI

I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

Når forhandling om frivillig gjeldsordning er åpnet, skal gjeldsnemnda, hvis ikke retten beslutter å gjøre det selv, uten opphold kunngjøre åpningen i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*.

§ 35 annet ledd skal lyde:

Kunngjøringen rykkes inn i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*.

§ 78 tredje ledd skal lyde:

Retten eller føreren av konkursregisteret dersom departementet bestemmer det, skal sende kunngjøringen til Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*. *Bostyreren* skal dessuten sende kunngjøringen til alle kjente fordringshavere.

§ 136 tredje ledd skal lyde:

Kunngjøring om at bobehandlingen er innstilt, skal offentliggjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*.

XII

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner skal § 3-2 første ledd første punktum lyde:

Straks etter at gjeldsforhandling er åpnet, skal det rykkes inn kunngjøring om det i Norsk *Lysingsblad med oppfordring* til enhver som har fordring mot skyldneren, om å melde sitt krav til namsmannen innen tre uker etter kunngjøringen.

XIII

I lov 18. desember 1959 nr. 1 om mortifikasjon av skuldbrev m.v. skal § 7 annet ledd fjerde punktum lyde:

Oppmaninga skal utlysast ein gong i Norsk *Lysingsblad*.

XIV

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak skal § 7-3 første ledd andre punktum lyde:

Dersom det ikke kommer svar innen fristen, skal tilsvarende varsel også kunngjøres i Brønnøysundregistrenes elektroniske *kunngjøringspublikasjon*.

XV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringar i straffegjennomføringsloven mv.

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig straffelov vert det gjort følgjande endringar:

§ 54 nr. 2 fyrste ledd skal lyde:

Dersom den domfelte alvorlig eller gjentatt bryter fastsatte vilkår, kan retten bestemme ved dom at straff helt eller delvis skal fullbyrdes. Ved vilkår om narkotikaprogram og program mot ruspåvirket kjøring, kan kriminalomsorgen bringe saken inn for retten med begjæring om slik dom. Dommen må være avsagt innen tre måneder etter at prøvetiden gikk ut. Reglene om forsvarer og om pågripelse og fengsling i straffeprosessloven § 100 og *kapittel 14* gjelder tilsvarende. *Reglene om varsling i straffeprosessloven § 243 gjelder tilsvarende for rettsmøter om omgjøring. Kriminalomsorgen skal varsles etter samme regler som påtalemyndigheten.*

II

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker vert det gjort følgjande endringar:

§ 163 fyrste ledd skal lyde:

Personundersøkelse utføres av en skikket person som *kriminalomsorgen* utpeker, om ikke retten oppnevner en bestemt person til å foreta undersøkelsen.

§ 455 første ledd fjerde punktum skal lyde:

For dom som beslutter å fullbyrde subsidiær fengselsstraff etter straffeloven § 28 b første ledd bokstav a, reststraff etter prøveløslatelse etter straffegjennomføringsloven § 44 annet ledd og fengselsstraff etter straffeloven § 54 nr. 2, treffes vedtak om fullbyrding av *regionalt nivå* i kriminalomsorgen.

III

I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. vert det gjort følgende endringar:

§ 7 bokstav i skal lyde:

- i) Taushetsplikt er ikke til hinder for at kriminalomsorgen gir opplysninger som nevnt i § 26 sjette ledd, § 20 annet ledd, § 36 tredje ledd, § 40 siste ledd, § 42 *sjette* og *syvende* ledd og straffeloven § 39 g femte ledd, til den fornærmede i straffesaken eller dennes etterlatte.

§ 7 a overskriften skal lyde:

Opplysningsplikt overfor kriminalomsorgen

§ 7 a andre ledd ny bokstav d skal lyde:

- d. Tilbyder av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller kommunikasjonsjeneste; opplysninger om avtalebasert hemmelig telefonnummer og andre abonnementsopplysninger.

§ 7 b første ledd skal lyde:

For regler om varsling til fornærmede eller dennes etterlatte om kriminalomsorgens avgjørelser, se § 16 sjette ledd, § 20 annet ledd, § 36 tredje ledd, § 40 siste ledd, § 42 *sjette* og *syvende* ledd og straffeloven § 39 g femte ledd.

§ 11 overskriften skal lyde:

§ 11 *Innsettelse i fengsel og overgangsbolig*

§ 11 nytt femte ledd skal lyde:

Kriminalomsorgen skal vurdere om domfelte kan settes direkte inn i overgangsbolig dersom det er idømt fengselsstraff på inntil 1 år. Fjerde ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 11 gjeldande femte ledd vert nytt sjette ledd.

§ 14 første og andre ledd skal lyde:

Kriminalomsorgen kan overføre innsatte til et annet fengsel dersom

- det er sannsynlig at innsatte har begått eller vil begå en straffbar handling,
- det er grunn til å anta at innsatte vil unndra seg gjennomføringen,
- dette er nødvendig for å hindre at innsatte, til tross for at adferdssamtale er gjennomført, fortsetter å påvirke miljøet i fengslet på en særlig negativ måte,*
- overføring er nødvendig for å opprettholde ro, orden og sikkerhet i *fengslet*,
- bygningmessige eller bemanningmessige forhold eller plassmangel gjør det nødvendig,

f) *når særlige forhold foreligger som gjør overføring nødvendig av hensyn til en tilsatt eller vedkommendes tjenesteutøvelse eller omstendighetene for øvrig gjør det påkrevet, eller*

g) *det er nødvendig for å unngå en uheldig sammensetning av innsatte.*

Kriminalomsorgen kan også overføre innsatte til annet fengsel dersom overføringen ivaretar innsattes behov på en hensiktsmessig måte.

§ 14 gjeldande andre til sjuande ledd vert nye tredje til åttande ledd.

§ 14 femte ledd skal lyde:

Domfelte som gjennomfører forvaring eller straffettslig særreaksjon i fengsel, kan overføres til avdeling tilrettelagt for innsatte med særlige behov, jf. § 10 annet ledd, selv om vilkårene i første ledd bokstavene a til *g eller annet ledd* ikke er oppfylt. Overføringen må være nødvendig for å forebygge brudd på ro, orden og sikkerhet eller for å ivareta domfeltes særlige behov.

§ 36 andre ledd andre punktum innledningen skal lyde:

Det kan *blant annet* bestemmes at innsatte skal

§ 37 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) hindre at *innsatte fortsetter* å påvirke miljøet i fengslet på en særlig negativ måte,

§ 40 sjuande ledd tredje punktum skal lyde:

Første punktum gjelder ikke unnlatt oppmøte til samfunnsstraff som behandles etter bestemmelsene om brudd, jf. § 58.

§ 42 sjette ledd vert oppheva.

Gjeldande sjuande til niande ledd vert nye sjette til åttande ledd.

§ 44 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

§ 58 annet ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 44 femte ledd skal lyde:

Kriminalomsorgen kan anmode politiet om å avhente prøveløslatte etter straffeprosessloven § 461 *annet* ledd hvis det er nødvendig for å iverksette reaksjon etter første ledd.

§ 52 andre punktum skal lyde:

§§ 12, 15, 16, 20, 33, 35, 36, 40 *åttende ledd* og 41 til 45 i loven her gjelder ikke.

§ 58 andre ledd andre punktum skal lyde:

Samme myndighet treffer i slike tilfeller også avgjørelse om anke til lagmannsrett, fullbyrding etter straffeprosessloven § 455 og utsettelse av fullbyrdingen *utover seks måneder* etter straffeprosessloven § 459.

§ 58 fjerde ledd skal lyde:

Kriminalomsorgen kan anmode politiet om å avhen-

te den domfelte etter straffeprosessloven § 461 *annet* ledd hvis det er nødvendig for å få iverksatt en reaksjon etter første ledd.

IV

Ikraftsetjing

1. Endringa i straffeprosessloven § 163 fyrste ledd tek til å gjelde frå det tidspunktet Kongen fastset.
2. Elles tek lova til å gjelde straks.

Presidenten: Det voteres over III § 11 nytt femte ledd og § 42 sjettemte ledd.

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til III § 11 nytt femte ledd og § 42 sjettemte ledd ble bifalt med 58 mot 44 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 12.51 18)

Presidenten: Det voteres over I og II, resten av III samt IV.

Votering:

Komiteens innstilling til I og II, resten av III samt IV ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i politiregisterloven mv.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

§ 55 nytt fjerde ledd skal lyde:

Tilsettingsmyndigheten kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med utnevning av faste og midlertidige dommere og tilsetting av dommerfullmektiger.

Nåværende fjerde ledd blir femte ledd.

§ 73 nytt annet ledd skal lyde:

For kontroll etter § 72 kan det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

§ 76 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Bestemmelsen i § 73 annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 77 skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at Domstoladministrasjonen hvert halvår skal kontrollere om medlemmene av utvalgene av lagrettemedlemmer og meddommere og skjønnsmedlemmer er innført i fortegnelsen i strid med § 72, herunder om adgang for Domstoladministrasjonen til å begjære vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

§ 78 nytt annet punktum skal lyde:

Retten kan i den forbindelse begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

Nåværende § 78 annet og tredje punktum blir tredje og fjerde punktum.

I kapittel 4 skal ny § 79 lyde:

§ 79 Etter anmodning fra en domstol, kommune eller fylkeskommune skal politiet gi opplysning om siktelse, tiltale eller dom mot personer som er aktuelle ved valg av lagrettemedlemmer, meddommere, skjønnsmedlemmer eller jordskiftemeddommere. Dersom det er gitt opplysning om siktelse eller tiltale, skal det også gis underretning om sakens avgjørelse.

§ 91 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Bestemmelsen i § 78 annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 91 nytt femte ledd skal lyde:

Bestemmelsen i § 79 gjelder tilsvarende.

§ 220 fjerde ledd skal lyde:

Advokatbevilling kan bare gis til personer som har fylt 20 år og som godtgjør ved *ordinær* politiattest at de har ført en hederlig vandel. Videre må det ikke foreligge noe forhold som etter § 230 ville ført til at advokatbevillingen ville blitt satt ut av kraft eller kalt tilbake. Er en tidligere advokatbevilling kalt tilbake av grunner som nevnt i § 230 første ledd nr 2 til 4, må ny bevilling ikke gis før det forhold som førte til tilbakekallingen er brakt i orden.

§ 223 annet ledd skal lyde:

Autorisasjon gis av Tilsynsrådet for advokatvirksom-

het. Fullmektigen må ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap, og det må godtgjøres ved *ordinær* politiattest at vedkommende har ført en hederlig vandel. Videre må det ikke foreligge noe forhold som etter § 230 ville ført til at autorisasjonen ville blitt satt ut av kraft eller kalt tilbake. Er en tidligere autorisasjon kalt tilbake av grunner som nevnt i § 230 første ledd nr 4, jf. femte ledd, må ny autorisasjon ikke gis før det forhold som førte til tilbakekallingen er brakt i orden.

II

I lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonsaker gjøres følgende endringer:

§ 14 annet ledd skal lyde:

Ved oppnevningen skal det tas sikte på at utvalget får en allsidig sammensetning, og at de som oppnevnes har kynighet på et eller flere områder som vanligvis berøres ved skjønn. Reglene i domstoloven § 70, unntatt annet ledd nr. 1 om en øvre aldersgrense, §§ 71 til 74 og § 79 gjelder tilsvarende. Det samme gjelder retten til fritak på grunn av utført tjeneste etter domstoloven § 90 første ledd annet punktum.

III

I lov 17. juli 1953 nr. 28 om Heimevernet skal § 29 nytt annet ledd lyde:

Lokale heimevernsnemnder kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med opptak av frivillige til Heimevernet.

IV

I lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt skal ny § 46 a lyde:

§ 46 a *Militære myndigheter kan begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45 av personer som tilhører rikets krigsmakt og om personer som ennå ikke er utskrevet, til bruk for utskrivning, rulleføring og innkalling, og ved behandling av fritakssak etter lov 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner. Ved behandling av fritakssak etter militærnekteloven kan slik begjæring også fremsettes av siviltjenesten.*

V

I lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk skal § 27 første ledd lyde:

Personer som skal ha offentlig godkjenning som trafikklærere, må være fylt 21 år. De må være edruelige og godtgjøre med *ordinær* politiattest at de har slik vandel at de finnes skikket som trafikklærere. De må ha gyldig førerkort for motorvogn av den gruppe som det skal gis undervisning i, samt ha bestått en trafikklærerprøve. Departementet kan fastsette tilleggskrav for visse motorvogngrupper.

VI

Lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering oppheves.

VII

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 28 skal lyde:

§ 28 Utskrift av rettsbøker og andre dokumenter i en *avsluttet straffesak kan* kreves av

- a) den *siktede*,
- b) fornærmede,
- c) etterlatte, og
- d) enhver annen som det har rettslig interesse for.

Bestemmelsen i første ledd gjelder ikke personalrapport og andre dokumenter som kongen i forskrift bestemmer skal arkiveres særskilt. Bestemmelsen gjelder heller ikke for dokumenter som inneholder taushetsbelagte personopplysninger fra annet offentlig organ som organet ikke har innhentet for bruk i straffesaken. Personer som nevnt i første ledd kan ikke uten rettslig interesse kreve utskrift av andre dokumenter med personopplysninger som ikke går frem av dom i saken.

Enhver kan kreve utskrift av en dom i en bestemt straffesak så langt som det ikke gjelder forbud mot offentlig gjengivelse av dommen, eller, dersom det gjelder slikt forbud eller utskrift nektes etter *fjerde* ledd, innsyn i domslutningen. *Tilsvarende gjelder også for kjennelser som avgjør anker og kjennelser om habilitet, avvisning, gjenopptakelse, erstatning i anledning forfølgning og heving.* Kravet kan alltid avslås hvis *avgjørelsen* er eldre enn fem år eller den som krever utskrift bare identifiserer *avgjørelsen* ved siktetes navn. *Utskrift av dom eller kjennelse kan gis selv om de inneholder gjengivelser fra psykiatriske erklæringer, personundersøkelser eller andre personopplysninger. Utskrift av kjennelser i saker som nevnt i § 100 a skal ikke gis.*

Utskrift skal nektes når det av hensyn til rikets sikkerhet eller forhold til fremmed stat ville være betenkelig å gi utskrift, eller når det er grunn til å frykte at utskriften vil bli nyttet på urettmessig vis. Overfor andre enn partene gjelder det samme når retten har gitt pålegg om hemmelighold. Utskrift kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første ledd, jf. annet ledd. Reglene i § 242 a tredje til syvende ledd gjelder tilsvarende så lang de passer. *Det kan ikke gis utskrift av dokumenter som retten tidligere har nektet innsyn i etter reglene i § 28 fjerde ledd, § 242 a, § 264 sjette ledd, eller § 267 første ledd tredje punktum, jf. § 264 sjette ledd. Det kan heller ikke gis utskrift av dokumenter som inneholder opplysninger som påtalemyndigheten tidligere har begjært unntatt fra innsyn etter disse bestemmelsene, dersom påtalemyndigheten har innstilt forfølgningen etter § 72 første ledd annet punktum annet alternativ fordi den ikke fikk medhold i begjæringen.*

Det kan ikke gis utskrift av den delen av rettsboken som er nevnt i §§ 21 a, 40 sjette ledd eller 52 tredje ledd.

Spørsmålet om retten til utskrift bedømmes i forhold til hvert enkelt dokument.

Avslås en begjæring om utskrift etter paragrafen her, kan spørsmålet begjæres forelagt retten til avgjørelse.

Kongen kan gi forskrifter om gjennomsyn og utlån av dokumentene i en straffesak, og om rett til utskrift av doku-

mentene i tilfeller som ikke omfattes av første eller tredje ledd. Reglene i fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende for slike forskrifter. Forskriften kan på samme vilkår regulere gjennomføringen av allmennhetens innsynsrett ved bruk av informasjonsteknologi.

§ 55 nytt tredje ledd skal lyde:

Tilsettingsmyndigheten kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med utnevning og tilsetting av embets- og tjenestemenn i påtalemyndigheten.

§§ 61 a til 61 e oppheves.

§ 161 a tredje ledd skal lyde:

Kriminalomsorgens behandling av personopplysninger ved personundersøkelsen reguleres av straffegjennomføringsloven kapittel 1 a, jf. personopplysningsloven. *Politiets behandling av personopplysninger ved personundersøkelsen, herunder sletting av slike personopplysninger, reguleres av politiregisterloven.*

§ 242 nytt femte ledd skal lyde:

Den som har fremmet et borgerlig krav i saken, skal på begjæring gis adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter i den utstrekning det er nødvendig for at han skal kunne ivareta sine interesser i saken, og så fremt det kan skje uten skade eller fare for etterforskningens øyemed eller for tredjemann.

Nåværende femte ledd blir sjette ledd.

§ 468 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

For kontroll etter § 72 kan militære myndigheter begjære at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

VIII

I lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon skal ny § 3 a lyde:

§ 3 a *Departementet skal kreve fremleggelse av uttømmende politiattest ved behandling av søknad om adopsjon.*

IX

I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav skal § 5 sjette ledd lyde:

Politiatteest etter paragrafen *her skal* bare vise merknader om strafferettslige reaksjoner for overtredelse av straffeloven kapittel 15, 18, 22, 24 til 28 og 31, inkassoloven, konkurranselovgivningen, konkurslovgivningen, regnskapslovgivningen, selskapslovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen og verdipapirlovgivningen. *Overtredelsene skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1. Fornyet vandelskontroll kan foretas i samsvar med politiregisterloven § 43.*

X

I lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd skal § 17 lyde:

§ 17 Avgjørelse om overføring av en straffesak til megling i konfliktrådet *anmerkes ikke på ordinær politiattest,*

jf. politiregisterloven § 40 nr. 3 bokstav e. Avgjørelsen anmerkes likevel på uttømmende politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a.

XI

I lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv skal § 21 nytt annet ledd lyde:

Riksarkivaren kan krevje framlegging av ordinær politiattest ved tilsetting i Riksarkivet eller statsarkiva.

XII

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. skal ny § 30 a kapittel IX lyde:

§ 30 a *Farmasøytisk industri, legemiddelgrossister og apotek kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest, jf. politiregisterloven § 40. Attesten avgrenses til å omfatte overtredelser av narkotikalovgivningen.*

XIII

I lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. skal § 4 c annet ledd nytt annet punktum lyde:

Lotteritilsynet kan kreve fremleggelse av ordinær politiattest i forbindelse med autorisasjon som nevnt i første ledd.

XIV

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres skal § 24 lyde:

§ 24 *Taushetsplikt*

For politiets behandling av opplysninger til politimes-sige formål, jf. politiregisterloven § 2 nr. 13, gjelder taushetsplikten i kapittel 5 og 6 i politiregisterloven. For politiets øvrige virksomhet gjelder forvaltningsloven §§ 13 til 13 f med de tillegg og begrensninger som følger av paragrafen her.

Taushetsplikten gjelder for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for politiet. Politiet kan pålegge personer, private institusjoner og andre offentlige organer taushetsplikt når det innhentes opplysninger med hjemmel i § 14 d eller dersom reell identitet til en person som benytter fiktive personopplysninger, er eller vil bli avslørt.

Forvaltningsloven § 13 a nr. 1 gjelder ikke for opplysninger som kan skade politiets arbeid med å forebygge eller avdekke lovbrudd eller opprettholde ro og orden dersom de blir gjort kjent.

Taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 er ikke til hinder for at opplysninger fra politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål gjøres kjent for andre tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten i den utstrekning tjenestemes-sige behov tilsier det, med mindre formålet med behandlingen av opplysningene er begrenset i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov.

XV

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. skal § 20 a lyde:

§ 20 a *Krav om politiattest*

Helsepersonell skal yte helse- og omsorgstjenester til barn skal fremlegge politiattest som nevnt i politi-

registerloven § 39 første ledd ved tilbud om stilling, ved inngåelse av avtale etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 femte ledd, tannhelsetjenesteloven § 4-2 første ledd og spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a sjette ledd, samt ved melding om åpning, overtagelse og inntreden i privat virksomhet, jf. § 18.

Helsepersonell som skal yte helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming skal i tilfeller som nevnt i første ledd fremlegge politiattest som viser om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på overtredelse av straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a. Overtredelsene skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1.

Plikten etter første og annet ledd omfatter ikke personell som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemming.

Politiattest som nevnt i første og annet ledd skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser som nevnt i annet ledd, er utelukket fra å yte helse- og omsorgstjeneste til barn eller personer med utviklingshemming.

XVI

I lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret skal ny § 15 a lyde:

§ 15 a Vandelskontroll

Forsvaret kan kreve fremleggelse av uttømmende politiattest i forbindelse med uttak av personell i internasjonale operasjoner.

Militære myndigheter kan begjære om at det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45 av personer som tilhører rikets krigsmakt eller som er i sivil tjeneste i Forsvaret, dersom opplysningene kan ha betydning for avgjørelsen av om det skal reageres mot vedkommende ved disiplinær refselse eller påtale eller hvor det ellers er av særlig viktighet for de militære myndigheter å få slike opplysninger på grunn av den tjeneste vedkommende utfører eller som man overveier å pålegge vedkommende.

XVII

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler skal § 4-9 første og annet ledd lyde:

(1) I studier der studenter kommer i kontakt med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring, kan det kreves at studentene legger frem politiattest ved opptak til, eller underveis i studiet. *I studier der studenter kommer i kontakt med mindreårige, skal det kreves at studentene legger frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd.*

(2) *Politiattesten som nevnt i første ledd første punktum skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep, grove voldsforbrytelser eller straffbare forhold vedrørende besittelse og bruk eller omsetning av narkotiske stoffer eller medikamenter. Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer yrkesut-*

øving, gjelder disse tilsvarende for studenter som deltar i praksisopplæring eller klinisk undervisning.

XVIII

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel skal ny § 12-15 lyde:

§ 12-15 Politiattest

(1) *Tollmyndighetene kan kreve fremleggelse av ordi-*

nær politiattest i forbindelse med tilsettinger.

(2) *Departementet bestemmer i forskrift hvilke typer tilsettinger det kan kreves fremlagt politiattest for.*

XIX

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd annet punktum nr. 2 nytt annet punktum skal lyde:

Bokstav d får også anvendelse i straffesaker.

§ 8 første ledd skal lyde:

Opplysninger kan uansett behandles i 4 måneder dersom det er nødvendig for å avklare om kravene i § 4, § 5 nr. 1 og 2 og § 6 første ledd nr. 1 er oppfylt.

§ 10 første ledd skal lyde:

Politiet skal føre registre som gir en fortløpende og døgkontinuerlig oversikt over alle vesentlige opplysninger om ordning og utførelse av polititjenesten på vedkommende sted. Registeret kan brukes til politimessige, forvaltningsmessige og administrative formål.

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Særlige regler for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger*

Opplysningene skal så vidt mulig verifiseres før de utleveres. Opplysningene skal fortrinnsvis utleveres i skriftlig form, og i så fall skal det fremgå at de er ikke-verifiserte. Dersom ikke-verifiserte opplysninger utleveres muntlig, bør det gjøres oppmerksom på at opplysningene er ikke-verifiserte.

Ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere opplysningene.

Ved utlevering til bruk i den enkelte straffesak og ved avvergende og forebyggende virksomhet, jf. §§ 26 og 27, gjelder kun første ledd annet punktum.

Bestemmelsen i § 53 gjelder tilsvarende.

§ 22 annet ledd skal lyde:

Opplysninger kan for øvrig utleveres til eller på annen måte gjøres tilgjengelig for utenlandske myndigheter eller internasjonale organisasjoner når dette følger av lov eller konvensjon eller avtale som er bindende for Norge, eller av avtale inngått mellom norske og andre nordiske myndigheter.

§ 27 fjerde ledd skal lyde:

Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at politiet

utleverer opplysninger til andre offentlige organer og institusjoner som inngår i et kriminalitetsforebyggende samarbeid når det er nødvendig for å forebygge kriminalitet. Bestemmelsen i tredje ledd kommer til anvendelse.

§ 28 første ledd skal lyde:

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger utleveres til offentlige organer og private i den utstrekning det er nødvendig for utøvelsen av ordenstjenesten og politiets service- og bistandsfunksjon.

§ 31 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 35 første ledd skal lyde:

Politiet eller påtalemyndigheten kan pålegge taushetsplikt når mottaker får opplysninger undergitt taushetsplikt i forbindelse med at de uttaler seg til eller på annen måte bistår politiet eller påtalemyndigheten. *Det samme gjelder når fornærmede, etterlatte og deres representanter får opplysninger undergitt taushetsplikt, jf. § 25 første ledd.*

§ 42 første ledd skal lyde:

Den Kongen bemyndiger, kan beslutte at færre opplysninger skal anmerkes på politiattesten, dersom dette ikke strider mot formålet med politiattesten.

§ 48 første ledd skal lyde:

Den behandlingsansvarlige har plikt til å informere den registrerte om at det er utlevert personopplysninger til offentlige organer og private i deres interesse, jf. §§ 30 og 31.

§ 50 tredje ledd oppheves.

§ 51 fjerde ledd oppheves.

§ 57 syvende ledd annet punktum oppheves.

§ 69 første ledd nr. 2, 9 og 23 skal lyde:

2. *særregler* for behandling av opplysninger i straffesaker,
9. tilgang, *herunder til formål som nevnt i politiregisterloven § 29*, og hvem som har tjenestemessig behov for opplysninger, jf. § 21,
23. *ansvarsfordelingen av tilsynsmyndighet etter § 58 mellom Datatilsynet og andre kontrollorganer, som har tilsynsmyndighet fastsatt i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov,*

§ 69 første ledd nåværende nr. 23 blir nr. 24.

§ 70 nytt annet ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

XX

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. skal § 5-4 lyde:

§ 5-4 *Politiattest*

Kommunen eller annen arbeidsgiver som yter tjenester etter loven her, skal ved tilbud om stilling eller oppdrag

kreve politiattest i samsvar med helsepersonelloven § 20 a fra personell som skal yte helse- og omsorgstjenester til barn eller personer med utviklingshemning. Plikten omfatter ikke personell som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemning.

Den som *har vedtatt* forelegg eller er dømt for overtredelser som nevnt i straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a, er utelukket fra å utføre arbeid eller oppgaver som omhandlet i første ledd.

XXI

Ikraftsettings- og overgangsregler

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at ulike bestemmelser i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.

Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i forvaltningsloven

I

I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker gjøres følgende endringer:

§ 15 a skal lyde:

§ 15 a (*elektronisk kommunikasjon*)

Et forvaltningsorgan kan benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre. Dette gjelder ikke når annet følger av lov eller forskrift gitt i medhold av lov.

Alle som henvender seg til et forvaltningsorgan kan benytte elektronisk kommunikasjon dersom forvaltningsor-

ganet har lagt til rette for dette, det skjer på den anvis-
te måten og ikke annet følger av lov eller forskrift gitt i
medhold av lov.

Kongen kan gi forskrift om elektronisk kommunikasjon
mellom forvaltningen og publikum og elektronisk saks-
behandling og kommunikasjon i forvaltningen, herunder
blant annet om:

- a) hvilken elektronisk kommunikasjonsform som kan be-
nyttes,
- b) registrering av kontaktinformasjon for privatpersoner
mv. og deres fullmaktsforhold,
- c) rett for privatpersoner mv. til å reservere seg mot elek-
tronisk kommunikasjon og om registrering av reserva-
sjoner,
- d) hvordan fristregler i forvaltningsloven og annen lov-
givning skal anvendes ved elektronisk kommunika-
sjon,
- e) signering, autentisering, sikring av integritet og konfi-
densialitet,
- f) krav til de produkter, tjenester og standarder som kan
benyttes,
- g) forvaltningens rett til å sperre for brukere som mis-
bruker data ment for signering, autentisering, sikring
av integritet eller konfidensialitet, og om hva som skal
regnes som misbruk.

§ 16 andre ledd tredje punktum oppheves.

Nåværende fjerde punktum blir tredje punktum.

§ 27 første ledd femte punktum oppheves.

Nåværende sjetten til åttende punktum blir femte til syvende
punktum.

§ 30 første punktum skal lyde:

For at klage skal være fremsatt i tide, er det nok at er-
klæringen før utløpet av fristen er avgitt til postoperatør
som skal sørge for å få sendingen frem til forvaltningsor-
ganet eller til offentlig tjenestemann som har fullmakt til å
ta imot erklæringen.

§ 32 fjerde ledd oppheves.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen
kan gi nærmere overgangsregler, herunder om adgang for
register som opprettes etter forvaltningsloven § 15 a til å
innhente personopplysninger fra kontaktregisteret tilknyt-
tet ID-porten.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og
loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig
bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre
gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt ni
forslag. Det er

- forslagene nr. 1–7, fra Åse Michaelsen på vegne av
Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 8 og 9, fra Åse Michaelsen på vegne av
Fremskrittspartiet

Det voteres først over forslag nr. 8, fra Fremskrittspar-
tiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette lukkede asyl-
mottak for mindreårige asylsøkere for å forhindre at
barn blir utsatt for kriminelle handlinger.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 21
stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.53.31)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 9, fra Frem-
skrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke kontrolltiltak ved
innreise til Norge, herunder ressurser til utvidet id-kon-
troll på buss/tog ved mistanke om menneskehandel.»
Kristelig Folkeparti har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 26
stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.53.59)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–7, fra
Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke opplæringen som
blir gitt til tollere og sikkerhetsansatte på flyplasser, so-
sionomer, helsepersonell, lærere, ansatte ved asylmot-
tak, i barnevern m.m., for å identifisere ofre for men-
neskehandel mer effektivt enn i dag.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede etablering av en
egen selvstendig og uavhengig nasjonal rapportør for
bekjempelse av menneskehandel.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre økt forskningsinn-

sats knyttet til gruppen mindreårige asylsøkere som forsvinner fra asylmottak.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at endringer i politiets struktur og oppgaver bidrar til en styrking av de gjenværende politidistrikters arbeid mot menneskehandel.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke bevilgningen til frivillige som driver arbeid blant prostituerte og ofre for menneskehandel.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forsterke kontrolltiltak med valutatransaksjoner utført av eksterne firma som ikke er knyttet til ordinær bankvirksomhet, herunder bruk av såkalt bitcoin/card.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å øke hundetjenestens kapasitet for å avsløre valutasmugling ved norske grenseoverganger.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 55 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.54.27)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:85 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Øyvind

Håbrekke, Dagrun Eriksen og Geir Jørgen Bekkevold om tiltak for å bekjempe det moderne slaveriet – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

V o t e r i n g i s a k n r. 8

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:30 L (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Michael Tetzschner, Gunnar Gundersen, Frank Bakke-Jensen, Ingjerd Schou, André Oktay Dahl og Siri A. Meling om lov om rettsikkerhet ved forvaltningens bruk av tvangsmidler – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r. 9 [12:55:34]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.56.
